

CHRISTINE NÖSTLINGER

Konzerv Konrád

MÓRA KÖNYVKIADÓ

CHRISTINE
NÖSTLINGER

Konzerv
Konrád

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Christine Nöstlinger: Konrad oder das Kind aus der Konservenbüchse
Verlag Friedrich Oetinger, Hamburg, 1975
© 1975 by Verlag Friedrich Oetinger, Hamburg

FORDÍTOTTA: BOR AMBRUS

MAURER DÓRA RAJZAIVAL

A SOROZATTERV MAURER DÓRA MUNKÁJA

© Bor Ambrus, 1985
Hungarian translation

Kisbarka Bertuska a hintaszékben ült és reggelizett. Megivott négy csésze kávé, megevett három zsemlet vajjal-mézszel, megevett már két lágy tojást pohárban, még egy szelet rozskenyeret sonkával és sajttal és még egy szelet libamájas fehér kenyeret. Mivel pedig Kisbarkáné Bertuska evés-ivás közben hintázni szokott – de hát arra való a hintaszék, hogy hintázzanak benne –, csöppent a halványkék pongyolájára barna kávépetty is, sárga tojáspetty is.

És bőven hullott a pongyola nyakába kenyérmorzsa, zsemlemorzsa.

Föl is állt ezért Bertuska, és addig szökdécselt körbe fél lábon a szobában, amíg az összes morzsa ki nem potyogott a pongyolája alján. Aztán lenyalta az ujjairól a ragacsos mézet. Aztán így szólt:

– Most pedig, édes gyerelem, megmosdasz, és rendesen felöltözöl, és nekilátsz a dolgoznak, egy-kettő!

Ha magában beszélt Bertuska, mindig úgy szólította magát, hogy „édes gyerelem”.

Amikor tényleg gyerek volt még, az édesanyja mondta mindig így:

– Írd már meg a leckéd, édes gyerelem, törölgess el végre, édes gyerelem, fogd már be a szád, édes gyerelem!

Később pedig, amikor már nem volt gyerek Bertuska, akkor a férje, Kisbarka úr mondta mindig így:

– Főzd már meg az ebédet, édes gyerelem, varrd már föl a gombot a nadrágomra, édes gyerelem, töröld már föl a padlót, édes gyerelem!

Megszokta ezt Kisbarkáné Bertuska, és csak akkor fogadott szót és végzett el akármit, ha „édes gyerelemnek” szólították. Az édesanyja rég meghalt, Kisbarka úr rég elköltözött – hogy miért, ahhoz senkinek semmi köze, az magánügy –, vagyis senki se noszogathatta már mint „édes gyereket”, legföljebb ő magát.

Kiment a fürdőszobába. Fürdött volna egy jót, finom forró vízben.

Sajnos a fürdőkádban az aranyhalak úszkáltak. Hét apró és négy nagy aranyhal: előző nap halászta ki őket az akváriumból, és betette a fürdőkádba, mert úgy vélte, hogy vízváltás kell a halaknak. Mindenki, gondolta Bertuska, mindenki eljár nyaralni, jókat utazik. Csak szegény aranyhalak, azok a dögöcskék úszkálnak évszám körbe-körbe, keringélnak az üveggömbjükben.

Akkor beéri egy finom meleg zuhannyal, gondolta Bertuska. (Külön zuhanyozófülke is volt a fürdőszobában.) Csak sajnos beszorult a fülke harmonikaajtaja. Tulajdonképpen nem szorult az, csak azért nem nyílt most éppen, mert Bertuska ruhaszárító kötelet feszített ki az ablaktól a zuhanyig, négyszer hosszába-keresztbe, hogy majd arra aggassa száradni a farmerját meg a pamutpulsogóit. Tele is volt a mosdókagyló farmerral, pulcsogókkal, mert azokat még nem mosta ki.

– Akkor bizony csak vegytisztítod magad, édes gyerelem – mondta a tükörképének, azzal elővett a fürdőszobaszekrényből egy marék vattát meg egy nagy üveget. A nagy üvegből rózsaszínű levet csurgatott a vattára, aztán buzgón dörgölni kezdte az arcát a vattával. A vatta tulitarka lett. Rózsaszínű a púdertől és piros a rúztól és fekete a szempillafestéktől és barna a szemöldökfestéktől és zöld a szemhéjfestéktől és sötétkék a szemhéjceruzától.

– Hogy ez milyen gyönyörű! – nézte Kisbarka Bertuska a vattát, aztán bedobta a mosdó alá, pontosan a szemétkosár mellé. Majd elővett a fürdőszobaszekrényből egy rakás tubust meg egy rakás apró üveget és rúzt, és újra kifestette magát rózsaszínűre meg pirosra meg feketére meg barnára meg zöldre meg sötétkékre. Közben észrevette, hogy a szempillafestékes üvegecske már jóformán üres. Ezért fölírta a falra, a fehér csempére rúzzsal:

SZEMPILLAFESTÉKET VENNI!!!

Aztán fogta a mosdószivacsot, és letörölte a csempéről a szintén rúzzsal fölmázolt *vécépapírt*

venni-t, mert a vécépapírt előző nap már megvette.

Mielőtt a fürdőszobából kiment volna, Bertuska még egy pillantást vetett a mosdó fölötti tükörbe, megállapítandó, hogy fiatal-e ma vagy öreg. Bertuskának tudniillik voltak fiatalos napjai meg öreges napjai. Ma fiatalos napja volt. Tetszett neki az arca. Nagyjából fiatal, és amennyire egyáltalán szép lehet, hát annyira szép – dünnyögte oda magának elismerőleg. A szeme és a szája körül minden ráncot eltakart a rózsaszínű krémpúder.

Hogy hány éves, azt senkinek se mondta meg Kisbiarka Bertuska, ezért nem is tudta senki. És ezért volt ő hol ennyi éves, hol annyi.

A vénséges Meierné, a szomszédasszony, ha Bertuskáról beszélt, csak úgy emlegette, hogy „a fiatal Kisbarkáné”. A vénséges Meierné unokája, Ottó viszont úgy, hogy „az öreg Kisbarka néni”. Egon úr, aki porokat meg kúpokat meg kenőcsöket árult a patikában, és akinek két búbánatos ránc lett a homlokán a sok receptolvasástól, azt mondta: „Kisbarka Bertuska a legszebb korban van!” Egon úr szintén a legszebb korban volt. Ötvenöt éves korban. És hetente kétszer jóban volt Kisbarka Bertuskával. Hetente egyszer látogatta meg Bertuskát, hetente egyszer pedig Bertuska látogatta meg őt. Olyankor moziba vagy színházba mentek, utána vacsorázni, utána valahova borozni, utána kávéházba kávézni. Egon úr hetente kétszer Bertácskának szólította Bertuskát, és Bertuska Egonkának szólította Egon urat. De ha az utcán találkoztak – a hét többi napján –, vagy Bertuska köhögős szirupért betért a patikába, akkor gyógyszerész úrnak szólította Egont, az meg őt nagyságos asszonyomnak.

Beszélgetni pedig más napokon egyáltalán nem szoktak.

A barátság két napja egyébként mindig a szombat meg a kedd volt.

Kisbarka Bertuska, miután kellő ideig szemlélte a tükörképét, visszament a nappaliba. Visszaült a hintaszékbe, szivarra gyújtott, és azon töprengett, hogy most nekiálljon-e dolgozni, vagy bevásárolni menjen, vagy netalán inkább visszafeküdjön az ágyba. Amikor épp eldöntötte, hogy legjobb az ágy, kinn megszólalt a csengő. Nagyon lármásán és nagyon hosszan szólt. Úgy, ahogy csak akkor szól, ha levél- vagy táviratkézbetítő vagy tűzoltó csenget.

Bertuska letette a szivart az apró virágos csészealjra, és indult ajtót nyitni. De bár a pénzes postás csöngetne ekkorát és ilyen hosszút, gondolta.

Bertuska mindig a pénzes postást várta, és hébe-hóba tényleg a pénzes postás jött, és pénzt hozott.

Ezer schillinget vagy kétezer schillinget vagy akár ötezer schillinget. Aszerint hogy mekkora szőnyeget adott el Kisbarka Berta.

A pénzesutalványon olyankor ez állt:

KISBARKA B. ÉS TÁRSA
SZŐTTES ÉS SZŐNYEG

A Kisbarka B. és Társa cég maga Bertuska volt. Az „és Társá”-t csak azért találta ki, hogy a cégkártyája előkelőbbnek és megbízhatóbbnak hasson.

Az egész városban Bertuska csomózta a legszebb és legtarkabarkább szőnyegeket. A szőnyegesek és lakberendezők, akik a szőnyeget árulták, mindig azt mondták a vevőknek: Kisbarkáné öngyógyító művész. Igazi művész! Az ő szőnyegei valóságos műalkotások. Azért kerülnek sokba!

(A szőnyegesek és a lakberendezők tudniillik háromszor annyit kértek a vevőktől, mint amennyit Kisbarka Bertának fizettek: azért voltak olyan drágák a szőnyegek.)

Aki akkorát és olyan hosszút csengetett, és most ott állt a lakás ajtajában, nem a pénzes postás

volt.

Hanem a csomagpostás. A csomagpostás lihegett, és verejtékes homlokát törölgette.

– Dög nehéz ez – mutatott egy fehér papírba göngyölt nagy csomagra. – Legalább húsz kiló! – Azzal bevonszolta a csomagot az előszobán át a konyhába, ahol Bertuska aláírta az átvételi elismervényt, és öt schilling borraivalót adott a postásnak. – Vizszontlátásra – mondta a csomagpostás, és

– Vizszontlátásra – mondta Bertuska is, és kikísérte a csomagpostást az ajtóig.

Aztán elhozta a nappaliból a szivarját, és leült egy konyhaszékre, szemközt a fehér csomaggal.

Beletúrt a szokított hajába, kékre lakkozott körmeit megjáratta hajlakktól dróttá merevedett fűrtjei közt, és tőprengett.

Fonal? – gondolta. – Fonal végképp nem lehet! A fonál nem ilyen nehéz. Egy ekkora csomag fonál – gondolta – legföljebb öt kiló vagy hat.

Fölállt és körüljárta a csomagot. A feladó nevét kereste rajta. Nem találta. Akkor sem találta, amikor ügyel-bajjal fölfordította a csomagot, és az alját vette szemügyre.

– Édes gyeregem – szolt magára szigorúan –, vizsgáld meg a lelkiismeretedet, édes gyeregem!

A helyzet tudniillik az, hogy Kisbarka Bertuskának volt egy gyöngéje: mindennél jobban szerette a megrendelőlapokat és -szelvényeket és ingyen mintákat és rendkívüli ajánlatokat. Ha akár újságban, akár könyvben vagy folyóiratban kivágható megrendelőlapot vagy beragasztott szelvényt talált, azt kivágta vagy kitépte, kitöltötte és elküldte. Annyira bolondult a megrendelőlapokért és -szelvényekért, hogy sohasem gondolkozott azon, vajon kell-e neki az az akármiről. Képtelen dolgokhoz juttatta már Bertuskát ez a bős megrendelhetnék: megvolt neki az *Állatok világa* tizenhét kötetben, volt egy tétel szürke férfizoknija – tiszta cérna! –, egy huszonnégy személyes műanyag teáskészlete, járt neki a Haltenyésztők Lapja és a Naturista Magazin. Továbbá: volt egy török kávédarálója (amely nem darált kávé, mert éjjeliszekrény-lámpát szereltek belé), tíz extraméretű angóragyapjú gatyája és kilenc buddhista imamalma. De a legképtelenebb kétségtelenül az a szőnyeg volt minden közül, amit Kisbarka Bertuska valaha is megrendelt és megkapott; amikor azt a bűnösen drága és ronda, virágmintás szőnyeget meghozta a postás, Bertuska igazán elbőgte magát, bánta a gyöngéjét, és megesküdt, hogy többé soha, soha nem rendel meg semmit.

De hát így jár, akinek a gyöngéje igazi dili. Bertuska már másnap újabb szelvényt töltött ki:

Ezennel megrendelek

utánvétellel és portómentesen

144 (azaz egyszáznegyvennégy) darab

ezüstözött kávéskanalat

Szóval: föltúrta most a lelkiismeretét. Majdnem tiszta volt. Egy ingyencsomag Hét Fűzfa Csőtészta és egy kóstoló Reform Gyümölcspepen kívül csak egy kedvezményes tétel krómozott patentgomb jutott eszébe, hozzá való csipesszel és nyomódúccal. De ez a kedvezményes tétel sem lehetett semmiképpen húsz kilónál is súlyosabb. Kóstolók meg ingyen akármik pedig sohase nehezebbek tíz dekáznál, ezt tudta Bertuska.

Talán az én drága Alajos nagybátyám küldte ezt a csomagot, jutott eszébe. Talán ő küldött valamit a születésnapomra. Hiszen harminc éve frászt se küldött az a jó ember a születésnapomra.

Bertuska fogta a fűnyíró ollót, és elvagdosta a csomagon a madzagot. Aztán leszaggatta a fehér csomagolópapírt, és leemelte az alóla kibukkant nagy kartondoboz fedelét. A fedél alatt világoskék fagyapot volt. A fagyapot tetején kék boríték. Azon ez állt:

Szép, egyenletes gépirással, villanyírógépen írva, fényesen csillogó, fekete betűkkel. A drága Alajos bácsinak nem volt írógépe, és a Bertát is mindig Berthának írta, h-val.

Bertuska felbontotta a borítékot, összehajtogatott levélpapírt talált benne, amelyen ez állt:

*Igen tisztelt Kisbarkáné úrnő,
mellékeljük a kívánt árut. Őszintén sajnáljuk, hogy ennyire megkéstünk, ám technológiánk átszervezése során váratlan nehézségek merültek föl, amelyeket csak most tudtunk kiküszöbölni. Amennyiben az árunak most már nem venné hasznát – bár ennek ellenkezőjét reméljük –, természetesen postafordultával és költségünkre visszaküldheti. Figyelmeztetnünk kell azonban arra, hogy egészségügyi okokból kizárólag felbontatlan dobozt vehetünk vissza.*

Név is állt a levél alján, amely Hambag lehetett, vagy Hambug, esetleg Humbug. Az alatt pedig még ez állt:

Többszörös minőségellenőrzés után kibocsátott kiváló termék

Kisbarka Berta a konyhaasztalra tette a borítékot meg a levelet, és a doboz fölé hajolva beletúrt a világoskék fagyapotba. Valami simát, keményet, hűvöset érzett a forgács közt. Kiszórta a forgácsot a dobozból, mire egy nagy, ezüstösen csillogó konzervdoboz vált láthatóvá. Körülbelül olyan magas, mint egy férfinyő, és olyan zömök, mint egy harmincéves bükkfa törzse. Címke nem volt a konzervdobozon. Csak egy világoskék korong, körülbelül akkora, mint egy tízschillinges érme. A doboz tetején felirat: *teteje*, az alján meg: *talpa*. És a konzervdoboz hasán ez: *Iratok a belső falon!*

Bertuska kihengergette a konzervet a dobozból, és fölállította. Úgy, hogy felül legyen a *Teteje*, és alul a *Talpa*. Megkopogtatta az oldalát: meglehetősen kongott.

– Mégsem gyümölcspép – dünnyögte. – Talán pattogatott kukorica...

Bertuska szerette a pattogatott kukoricát. De amikor jobban szemügyre vette a konzervdobozt, rájött, hogy kukorica sem lehet benne. Egyáltalán semmilyen folyékony vagy szemcsés áru, mert a doboz az a fajta volt, amelyiknek egy bádogcsík fut körbe a hasán. Egy bádogcsík, az elején egy bádogyűrűvel. Ha meghúzzuk a bádogyűrűt, akkor körbe letéphetjük a bádogcsíkot, és akkor kettéválik a konzervdoboz. Vagyis valamilyen szilárd dolognak kellett a dobozban lennie!

– Vagdalt hús – mondta magában Bertuska, és beleakaszkodott a bádogyűrűbe. A vagdalt hús a pattogatott kukoricánál is finomabb. Igaz, hogy húsz kiló vagdalt hús jókora adag, és húsz kiló vagdalt hús be se fért volna a hűtőgépbe, de nem számít, gondolta Bertuska: majd kap belőle az Egon ajándékba egy kilót, a vén Meierné is kap egy kilót, Misikének két kilót adok, a drága Alajos bácsinak meg expressz elküldök három kilót! Legalább rájön, hogy többször jut eszembe nekem ő, mint jutok én neki. Továbbá, gondolta Bertuska, egy álló hétig nem kell majd boltba járnom. Majd vagdalt húst eszem reggelire, ebédre, vacsorára. S meghúzta a bádogyűrűt.

– Hagyd a csudába, édes gyerekem, még baj lehet belőle – súgta egy hang a bal fülébe.

– Bontsd már föl végre, édes gyerekem, ezt a sajtáságos dobozt – súgta egy hang a jobb fülébe, de mert mind a kettő a saját hangja volt, Bertuska egyikkel sem törődött. Meg későn is tette volna már. Legalább öt centiméter bádogcsík kiszakadt a dobozból. Bertuska tovább húzta. Furcsa,

sziszegő nesz hallatszott. Mire körbe lejött a bádogcsík, a konzerv felső fele ferdére billent az alsón, és a sziszegés megszűnt. Karból- és kórház- és ózonszag terjengett.

– Ilyen szaga vagdalt húsnak nincs, hacsak nem valamilyen rémséges rossz vagdalt hús ez – dünnyögte Bertuska, és leemelte a konzervdoboz felső fedelét.

Az volt csuda jó, hogy pontosan mögötte állt a konyhaszék, mert nagyon megijedt Bertuska. A szokított hajától a halványzöldre lakkozott lába körméig elfogta a remegés, egy kicsit megszedült, megingott, aztán lezöttyent a konyhaszékre.

Az, aki a konzervdobozban kuporgott, megszólalt:

– Jó napot, kedves anyukám! – És egy barátságosat bólított hozzá.

Ha Kisbarka Bertuska borzasztóan megijedt, akkor nemcsak remegett és nemcsak megszedült. Ha borzasztóan megijedt, akkor Kisbarka Bertuska apró aranycsillagokat is látott és mögöttük egy halványlila fátylat.

Most pedig borzasztóan megijedt. Látta az apró csillagokat és mögöttük a halványlila fátylat és a mögött a konzervdoboz alsó felét, amelyből egy fél, csupa ránc törpe látszott ki. Egy töpörtyű és csupa ránc fej, két ráncos kar meg egy ráncos nyak meg egy töppedt mellkas. Aztán egy csupa ránc has is, mert a törpe, aki addig alighanem ült a dobozban, most fölállt. És azt mondta a csupa ránc törpe, csupa ránc szájjal:

– A tápoldat a doboz tetejében van, kedves anyukám.

Bertuska megrázogatta a fejét, és szaporán pislogott. Hogy elhessen a tápoldatot meg a lila fátylat. A csillagocskák aztán el is szálltak, és a lila fátyolon át meglátott a doboz felső részében egy világoskék zacskót. *Tápoldat*, ez állt a zacskón. És alatta kisebb betűvel:

Tartalmát higítsuk négy liter langyos vízzel, a konzerv felbontása után azonnal öntsük a konzerv tartalmára!

A zacskó egyik sarkán ez állt: „itt lépni”, és nyíl mutatta, hol. Bertuska pontosan a nyílnál letépte a zacskó sarkát.

– Igazán kedves volna tőled, ha sietnél – mondta a törpe –, mert a tápoldat nélkül nem bírom sokáig a szabad levegőt.

Bertuska fölállt a konyhaszékről. Tántorgott. Elővette a mosogató alól a rózsaszínű műanyag vödört, a csap alá állította, és a bojler piros tárcsáját „forró”-ra állította. (Régen kiszolgált már a bojler. Ha „forró”-ra állították, akkor jött belőle „langyos” víz.) Bertuska előkapott egy kancsót, amelyről tudta, hogy félliteres, nyolc kancsó vizet töltött a vödörbe, és természetesen hozzáöntötte a tápoldatot is. A tápoldat sötétbarna volt. Bertuska egy fakanállal megkavargatta a vödör tartalmát, mire a víz világosbarna lett.

Ezután lassan csurgatni kezdte a világosbarna levet a csupa ránc törpe fejére. Tulajdonképpen arra számított, hogy a világosbarna lé majd lecsorog a törpén, mint egy zuhany, és részben a dobozba gyűlik, részben a padlóra csöpög. De nem ez történt. A csupa ránc törpe az összes világosbarna levet magába szívta, közben egyre simább lett, és hamarosan nem is látszott már törpének, hanem inkább olyan volt, mint egy nagyjából normális gyerek.

Mire Bertuska mind a négy litert ráöntötte, egy fiú állt a konzervdobozban, szemre körülbelül hétévesnek lehetett mondani. Sima, puha gyerekbőrének egészséges, napbarnított színe volt, az arca rózsás, a szeme világoskék, a tejfogai fehérek, a göndör haj fürtjei szőkék. Amúgy meztelen volt.

Aztán kimászott a konzervdobozból. Egy világoskék borítékot nyújtott Kisbarka Bertuska felé. Az átvette. Műanyag boríték volt, körben vízállóra hegesztve. *Iratok*, állt rajta fekete nyomtatott

betűkkel.

Bertuska fogta a fűnyíró ollót, és egy bejelölt szaggatott vonal mentén föl vágta a borítékot. A következő iratokat találta benne: egy anyakönyvi kivonatot, egy állampolgársági bizonyítványt és egy csomó oltási lapot. Az anyakönyvi kivonatban ez állt:

Apja neve: Kisbarka Konrád Ágoston

Anyja neve: Kisbarka Berta

A születés ideje: 1967. október 23.

A születés helye: ismeretlen

Az állampolgársági bizonyítvány azt tanúsította, hogy Kisbarka Konrád, aki Kisbarka Konrád Ágoston és neje, Berta fia, osztrák állampolgár.

Az oltási bizonyítványokból pedig kiderült, hogy Kisbarka Konrád védőoltásban részesült vörheny, szamárköhögés, kanyaró, tébécé, tífusz, vérhas, torokgyík, merevgörcs és himlő ellen.

Végül még egy ív kemény, csipkézett szélű merített papírt talált a borítékban Bertuska. Azon ez állt, díszes betűkkel, világoskék tintával írva:

Kedves Szülők!

Ezennel beteljesülést nyert leghőbb vágyuk.

Sok szerencsét kívánunk a termék használatához!

Reméljük, a sarj megfelel mindazon várakozásoknak, melyekkel Önök bennünket felkerestek.

Biztosítjuk Önöket, cégünk mindenkor mindent megtesz annak érdekében, hogy ügyfeleit kedves, szép és ígéretes utódhoz juttassa.

Most Önökön a sor!

Gyártmányaink rendkívül könnyen kezelhetők és irányíthatók, hiszen természet adta hibák és hiányosságok a mi technikailag tökéletesen fejlett készáruink esetében nem fordulhatnak elő.

Vigyázat!

Gyártmányunk olyan konstrukció, melynek a szokásos felügyeleten és karbantartáson kívül vonzalomra is szüksége van.

Kérjük, ne feledkezzen meg erről!

Örömben gazdag üzemeltetést kívánunk.

Az aláírt név megint csak Hambag is lehetett, Hambug is vagy Humbug.

A hétéves srác, akit az anyakönyvi kivonat szerint Kisbarka Konrádnak hívtak, vacogott és lúdbőrzött.

– Ruhád nincs? – kérdezte Bertuska.

– Azt mondták, itt kapok – felelte Konrád. Bertuska behozta az előszobai fogasról a vastag kötött mellényét. Ráborította Konrád vállára. Konrád abbahagyta a fogvacogtatást.

– A divat tudniillik nagyon gyorsan változik – mondta –, nekünk így magyarázták. Minden évben más ruhában szokás járni. Vagyis semmi értelme, hogy előre felöltöztessenek! – És a rózsaszínű kötött mellény borzasztóan hosszú ujjait nézegetve azt kérdezte Konrád:

– Most ilyesmiben járnak a hétéves srácok?

– Dehogy – mondta Bertuska. – Kisfiúk egészen más holmiban járnak. Ez a pulcsi az enyém. Hiszen nem tudtam...

– Mit nem tudtál? – kérdezte Konrád.

– Hát azt, hogy ide kézbesítenek.

– Minket csak megrendelésre kézbesítenek!

Bertuska úgy érezte, mintha Konrád szemrehányó hangon szólna.

– Vagy eltévesztette volna a címet az áruforgalmi osztály?

Bertuska úgy érezte, mintha Konrád búsan kérdezné ezt.

– Dehogy – vágta rá Bertuska –, dehogy tévedett az áruforgalmi osztály, biztosan nem tévedett, csak hát, ugye... nem tudtam, hogy ma érkezel meg, azt hittem, még legalább nyolc nap vagy két hét, mire megjössz!

– Örülsz, hogy megjöttem, anyuka? – kérdezte Konrád.

Bertuska pillogva leste Konrádot. Vonzalom kell neki, gondolta. Világos: mindenkinek kell vonzalom! Meg aztán, gondolta Bertuska, igazán vonzó ez a gyerek. Biztosan van olyan vonzó, mint az Egon, és olyan vonzó is, mint a vénséges Meierné. És garantáltan vonzóbb, mint Misiké, a vénséges Meierné unokája. És biztos, hogy isten tudja, mikor, megrendeltem. És most itt van. És most vonzalom kell neki!

– Igen – mondta –, csodára örülök, hogy itt vagy, Konrád.

Konrád mosolygott. Aztán azt mondta, hogy meglehetősen fáradt a konzervdoboz fölnyitásától. A doboz fölnyitása nagyon kimeríti azt, aki a dobozban van. Alhatna-e most egy kicsit, kérdezte Konrád, két órát, esetleg hármát. Ami különben elő is van írva. Különben károsodhatna az állaga.

Bertuska bevitte Konrádot a hálósobába. Félrerakta az ágyról a képeslapokat meg az újságokat meg a szerelmes regényt meg a doboz kekszet a doboz bonbont. Lesöpörte a lepedőről a kekszmorzsákat, és felpaskolta a vánkost.

A Konrád gyerek lefeküdt. Bertuska betakarta, Konrád tüstént elaludt. Csak annyit mondott még, hogy:

– Jó éjszakát, kedves anyukám! – s ettől Kisbarka Bertuska rájött, hogy lám, tényleg megkedvelte ezt a Konrádot.

Leeresztette az ablakredőnyöket, és lábujjhegyen kiosont a hálósobából. Halkan becsukta az ajtót. Beült a hintaszékbe, a szivardobozból kihalászott egy jó vastag szivart. Kellett az most neki. Megnyugtatta az idegeit a szivar. Három jókora korty szivarfüsttől végre el is lebbent a szeméről a halványlila fátyol. Újabb három jókora korty szivarfüst aztán eszébe juttatta, hogy meglehetősen régen, amikor még együtt élt Kisbarka úrral, bizony örült volna, ha gyereke születik.

No, de azért csak emlékezni rá, ha megrendeltem volna egy gyereket, gondolta Bertuska.

– Akkor sem emlékeztél semmire, amikor egy mázsza rajzszőget rendeltél – dűnnyögte erre, de tüstént meg is válaszolt magának, roppant mérgesen:

– Rajzszőg, az azért igazán más, mint egy gyerek! Egy ilyen szokatlan megrendelésre biztosan emlékezni!

– Tibeti imamalom még egy gyereknél is szokatlanabb – ellenkezett Bertuskával Bertuska –, mégsem emlékeztél az imamalmokra sem!

Még sokáig el vitatkozott ezen saját magával. Végül arra a megállapításra jutott, hogy a „csemeterendelést” bizonyára a réges-rég elköltözött Kisbarka úr adta fel. Ettől meglehetősen meghatódott Bertuska, mivel Kisbarka úr különben sohasem örvendeztette meg semmilyen meglepetéssel.

Miután csonkig elszívta a szivart, már arra is emlékezett Bertuska, hogy Kisbarka úr – valamikor régen, sok éve már – egyszer legalább három héten át minden nap megkérdezte, hogy nem jött-e csomagja.

– Hát persze – mondta most Bertuska –, ez volt az! A gyereket várta ő akkor, csakis azt!

(Ebben egyébként nagyot tévedett Bertuska, mert Kisbarka úr annak idején egy könyvet várt: *Egyiptomi álmoskönyv* volt a címe, és végül meg is érkezett!)

Bertuska elővette az erszényét meg a levéltárcáját meg a bőrszüttyőjét meg a műanyag tasakját. Az erszényben csak valamicske aprópénz akadt. A levéltárcában ezer schilling volt, a félretett lakbér. A bőrszüttyőből jó néhány ezüst ötvenes és ezüst huszonötös került elő, azt mind kiszedte Bertuska. A műanyag tasakban négy kék ezerschillinges lapult, a vésztartalék.

– Most aztán igazán vész van, édes gyerekem – tudatta magával Bertuska. Azzal levetette a pongyoláját, futott a fürdőszobába, lekapott a kötélről egy farmert meg egy pulcsogót, magára rántotta a farmert, belebújt a pulcsogóba.

A farmer a cipzára körül is, a korcánál is körbe még meglehetősen nedves volt. Továbbá gyűrött, olyan merev és csupa ránc, amilyen csak farmer lehet. A gyűrűmintás pulcsi meglehetősen kinyúlt, csámpásra száradt a kötélen.

Ha kabátot veszek fölé – gondolta Bertuska –, nem látja senki.

Kabátja csak egy volt. Vastag bundája, halványszürke nyúlprém. Aznap nagyon meleg idő ígérkezett, de Bertuska fölvette a bundát.

– Nyúlbundához nyúlszőr kucsma illik – szólt, azzal fejébe nyomta a hatalmas nyúlszőr kucsmat. Majd a kézitáskájába gyömöszölte a négyezer vész-schillinget meg az erszényt meg a pénztárcát meg a bőrszüttyőt, telefonon taxit hívott, és fölkerekedett.

– A városba – mondta a taxisnak. Abban a városban, ahol Bertuska élt, mindenki azt mondta, hogy „a városba” megy, ha a belvárosba indult, ahol a szép és drága és előkelő üzletek vannak.

Október volt már, vagyis ősz, de igencsak tűzött a nap. Pontosan huszonkét fok meleg volt, árnyékban. Bertuska főtt, izzadt a nyúlbundájában, az utcai járókelők pedig kíváncsian meresztgették a szemüket a nyúlbundára. Igaz, hogy Bertuska már megszokta az emberek kíváncsi pillantásait. Ő legtöbbször olyan ruhában járt, ami mindenkit meghökkentett. Vagy az évszakhoz nem illett valamelyik ruhadarabja, vagy az alkalomhoz. Bertuska fekete nadrágban járt teniszezni, operába farmerban; ha tejért ment, hosszú fekete selyemruhát kapott magára, ha moziba, akkor hegymászó bricseszt.

– Bosszantani akarod az embereket – állította Egon, a patikus. De ez nem volt igaz. Bertuska senkit sem akart bosszantani. Csak épp azt a ruhát szokta kivenni a szekrényből, amelyik a kezébe akadt. Vagy épp arra szottyant kedve, hogy valami piros virítson rajta, és mert a hegymászó nadrágja szép piros volt, hát a hegymászó nadrágját vette fel.

Egy álló óra hosszat szaladgált a városban, addigra elfogyott a négyezer schilling, lett viszont kilenc műanyag szatyra, tele gyerekhalmival. Vett gatyát meg harisnyát, vett nyomott mintás trikót és hímzett mintás pulcsit, vett kord bársony nadrágot meg bőrnadrágot, egy nadrágszíjat meg egy indiai selyeminget. Vett három pár félcipőt: rózsaszínűt, lila csíkkal; egy pár 30-as méretűt, egy pár 31-est és egy pár 32-est. Valamelyik csak illik majd a gyerek lábára, gondolta. Vett még egy csuda menő sapkát is. Világoskék bőrsapkát, arany- és ezüstfonállal hímzettet, elől a hegyén egy kis aranycsengettyűvel. És még egy csupa tarka foltból varrott dzsekit is vett.

De most már takarékos leszek, gondolta, mert nagyon kiköltekezett. Nem ült taxiba, hanem gyalog talpalt hazafelé. A villamost tudniillik nem állhatta. Ahogy aztán elment egy játékbolt előtt, eszébe jutott, hogy gyerekeknek nagyon fontos a játék, ezért előkotorta a táskájából a pénztárcát, kivette belőle a lakbért, és megvett egy nagy doboz legót meg egy kis szörmackót meg egy képeskönyvet meg egy ugrókötelet meg egy műanyag pisztolyt meg egy babát, amelyik azt mondta: *mama* – végül egy paprika- meg egy keljfeljancsit.

Elhaladt aztán még egy bútorüzlet előtt is Bertuska, és ott nagyon megijedt, mert csak ott jutott eszébe, hogy ágy is kell ám sürgősen Konrádnak. Előszedte hát a táskájából a bőrszüttyőt, és megszámolta az ezüstpénzeket. Tíz ötvenes meg nyolc huszonötös volt, vagyis összesen hétszáz

schilling. Bement vele a bútorüzletbe, és kiválasztott egy gyerekágyat. Egy pirosat, benne zöld matrac, a matracon nyomott fehér elefántok. A piros gyerekágy és a zöld matrac volt az összes közül a legdrágább a boltban.

Bertuska az ezüstpénzekkel megelőlegezte az ágy árát, a boltos pedig megígérte, hogy még délután házhoz szállíttatja az ágyat, matracostul.

Már majdnem hazaért Bertuska, amikor eszébe jutott, hogy édesség meg fagyalt is kell Konrádnak. Elővette hát a táskából az erszényét, betért a cukrászhoz, vett egy zacskó mogyoródraszt meg egy zacskó cukros mandulát meg egy négyszemélyes málnafagyit meg egy tucat medvecukrot meg tíz golyóragót.

Amikor hazaért, Konrád már nem feküdt az ágyban. Az ablaknál állt, a nappaliban, lepedőbe burkolózva, az utcát leste.

– Jó reggelt, anyuka! – mondta.

Bertuska a padlóra ejtette mind a tizenegy szatyrot, levetette a nyúlbundát, az asztalra dobta a nyúlucsmát, és letörölte a homlokáról a verítéket.

– Jó napot, Konrád! – mondta, s közben azon tűnődött, hogy vajon így helyes-e üdvözölni egy hétéves kisfiút, nem kéne-e inkább megcsókolni. Vagy legalább megölelni? Vagy megveregetni a vállát? (Bertuska, ugye, nem értett a hétéves kisfiúkhöz.) A vénséges Meierné mindig föl szokta kapni Misikét, az unokáját, aztán megcsókolta kétfelől; ezt gyakran látta Bertuska. Odalépett tehát Konrádhoz, és fölemelte, olyan magasra, hogy éppen szembe került az arcuk.

Konrád ránézett. Bertuska hirtelen elbizonytalanodott. Kell-e Konrádnak, hogy megcsókolják? Letette a gyereket. Konrád csak egyre nézte.

– Miért emeltél föl és tettél le megint? – kérdezte.

– Meg akartalak csókolni – mondta Bertuska –, de nem tudom, örülnél-e neki.

– Gyereket akkor csókolnak meg a szülők – mondta Konrád –, ha jó volt.

Kidugta a nyelvét, megnyalta a felső ajkát, és a homlokát ráncolva pillogott. Látszott rajta, hogy töpreng. Egy idő múlva megszólalt, a tekintetét a maga köré tekert lepedőn jártatva:

– Egyedül voltam itthon, nem törtem el semmit, nem rontottam el semmit. A lepedőt lehúztam ugyan az ágyról, és a hasamra tekertem, de remélem, hogy az nem volt helytelenkedés. Mert egy kicsit fáztam, ugye.

– Az aztán biztosan nem volt helytelenkedés – nyugtatta meg Bertuska.

– Akkor, azt hiszem, megcsókolhatsz – mondta Konrád.

Bertuska fölemelte Konrádot, magasra, hogy szemben legyen az arcuk, és megcsókolta bal felől, aztán jobb felől. Konrádnak meleg és puha és sima volt a képe, Bertuskának igen jólesett megcsókolnia. Ezért még egyszer megcsókolta balról, még egyszer jobbról, aztán újra letette. Aztán összeszedte a szatyrokat, és kirakta mind, amit vásárolt.

– Tetszik? – kérdezte, és előhúzott egy csillogó fémszállal hímzett trikót az egyik szatyorból.

– Tetszik? – kérdezte, amikor egy másik szatyorból előhúzta a marhabőr derékszíjat, amelynek dög nagy sárgaréz csatja volt, bikafejforma csatja.

Amit csak előszedett a szatyrokból, arra mindre rábólintott Konrád. De nem bólogatott valami lelkesen, és ezt Bertuska természetesen észrevette. Búsan megszólalt:

– Azt hiszem, nem tetszik neked igazán ez a cucc.

– De, hogyne – mondta Konrád udvariasan –, hogyne tetszene, ha neked tetszik!

– De *neked* tessék! – kiáltott fel Bertuska. -Hiszen te fogod hordani!

Konrád tétovázott, aztán azt mondta:

– Nem tudom, mi divatos most. Csak... – és elhallgatott.

– Mi csak?

– Csak... – De megint elhallgatott a gyerek.
– Csak mi van? Mondd meg már!
– Hát, szóval, ha akarod, megmondom – mondta Konrád. – Sokáig kukucskáltam az utcára innen az ablakból, és egy csomó gyereket láttam, és volt köztük több is akkora, mint én, de az mind másképp volt öltözve!
– És ugyan hogy?
– Halványszürke nadrágjuk volt, kockás vagy csíkos ingük és kék vagy barna dzsekijük.
– Azért, mert az emberek olyan rémesen unalmasak – rikkantotta Bertuska –, mert senkinek Sincs fantáziája, és mindenkinek mindig csak Ugyanaz kell, és egy fikarcnyi mersz sincs senkiben!
Öklével a mellére vert, a pulcsijára, amelyen egy nagy, arany nap ragyogott egy rózsaszínű szarvas meg egy zöld macska közt.
– Nézd meg – mondta –, nekem is csupa olyan cuccom van, amilyenben más ember nem jár. A napot meg a szarvast meg a macskát magam festettem a pulcsimra textilfestéssel. Ilyen pulcsija a világon senkinek sincs rajtam kívül, és én büszke vagyok rá! És csinos, nem?
– Nem tudom – mondta Konrád.
Bertuska sóhajtott egyet.
– Jó, jó – mondta azután –, belátom, hogy nem mindenki olyan, mint én vagyok, és aki más, annak is igaza lehet. Ha akarod, veszek neked holnap kék nadrágot meg kockás inget meg kék dzsekit. Jó lesz?
Konrád megrázta a fejét. Pazarlás lenne, jelentette ki, arra pedig semmi szükség. Azzal magára kapott egy piros-fehér kockás gatyát, belebújt a tarkára hímzett trikóba, fölvette a lila kordnadrágot, amelynek két zöld szív volt a két térdén. Derekára csatolta a böhom nagy bikafej rézcsatos övet, és fejébe csapta az aranycsengettyűs világoskék sipkát.
– Fantasztikus vagy, csudás, igazán menő! – sikította Bertuska őszinte lelkesedéssel. – Te vagy a legszebb gyerek, akit életemben láttam! – És kivonszolta volna Konrádot az előszobába, a nagy tükör elé. – Gyere – mondta –, nézd meg magad a tükörben. Látni fogod, hogy milyen tündéri vagy.
– Köszönöm, nem – mondta Konrád. – Hétéves fiú csak akkor nézzen a tükörbe, ha a fülét mossa vagy fogat mos. Különben hiú lesz, és majom.
– Elnézést – dűnnyögte Bertuska, aztán eszébe jutott a málnafagylalt. – Jézusom – sikított föl –, szétfolyik a fagy!
Kikapta a fagylaltot a szatyorból, futott a konyhába, föltépte a négyszemélyes adagot, kiborította egy üvegtátra. A konyhaszekrényből kivett egy bádogdobozt. Nagy, finom fagylaltostya volt a dobozban. Teledöfkölte a fagylaltkúpot fagylaltostyával. A fagylalt csudaszép lett, olyan, mint egy sündisznó, amelynek csudahosszú tüskéi vannak. Bertuska bevitte a szobába Konrádnak a fagylaltsünt az üvegtálon.
– Ide süss – mondta –, ez fog csak ízleni, ez örült fincsi.
– Nem helyesebb, ha csak nyáron eszem fagylaltot? – kérdezte Konrád.
– Ugyan már! – lelkesedett Bertuska. – Fagyizni mindig lehet! Én főleg télen szeretem a fagyit. Legszívesebben akkor fagyizom, ha hull a hó.
– És nem helyesebb ebéd után enni fagylaltot? – kérdezte Konrád.
– Jaj, ne haragudj, szívem csücske – kapott észbe Bertuska –, tisztára elfelejtettem, hogy biztosan megéheztél. Csinálok neked vajjas kenyeret sonkával, főzök neked lágy tojást, kapsz hozzá egy uborkát, jó lesz-e?
– Nem vagyok éhes – közölte Konrád. – A tápoldatos öntet huszonhat órára jóllakat. Csak azt nem tudtam, hogy szabad-e fagylaltozni, ha különben üres a gyomrom.

– A szent lábát, te gyerek, mi a csudának faggatsz egyfolytában, hogy mit szabad, mit nem szabad?

– Egy hétéves fiúnak azt kell tennie – mondta Konrád.

– De mikor nekem gőzöm sincs, hogy egy hétéves fiúnak mit szabad és mit nem szabad! -jajdult föl kétségbeesetten Bertuska.

– Akkor ma nem eszem fagylaltot – mondta Konrád –, te pedig holnap megtudakolod, hogy mi a helyzet a fagylaltozással. Jó?

Bertuska bólintott ugyan, de gőze sem volt, hogy kinél kellene megtudakolnia a fagylalthelyzetet. Általában meglehetősen tanácstalan volt, és merő tanácstalanságában megette az egész fagylaltot, ostyástul, aztán feszült is tőle a gyomra, és égett a nyeldekölje.

A Konrád gyerek közben végig ott ült vele szemben, és figyelte. Bertuska hébe-hóba félbeszakította a fagylaltbuzgalmat, oda-odadugott Konrád orra alá egy kanál fagyit vagy egy ostyát, kérdezte, hogy nem akarja-e legalább megkóstolni, de Konrád csak a fejét rázta.

Aztán Bertuska végzett a fagylalttal, Konrád pedig megkérdezte, hogy mit segíthet a háztartásban. Mosogasson-e el, vagy porszívózzon-e, vagy vigye-e ki a szemetet?

– Szívesen csinász ilyesmit? – kérdezte Bertuska.

– Hogy szívesen-e? Nem tudom – felelte Konrád. – De egy hétéves fiúnak megvan hozzá a tehetsége, meg aztán úgy való, hogy apró-cseprő munkákkal segítsen az édesanyjának.

– Persze, persze, hogyne – mondta Bertuska. De aztán úgy vélte, hogy a vödörbe még bőven fér szemét, meg hát a por sem olyan nagyon nagy, meg tiszta tányér és kanál és csésze és lábas is jócskán van még a konyhaszekrényben, vagyis játsszék csak inkább Konrád az új játékaival.

Konrád maga elé vette a nagy legós dobozt, levette a fedelét, és megnézegette az építőelemeket.

– Ezek nagyon szép, tarka elemek – mondta. Bertuska megkönnyebbülten fölsóhajtott. – Ezekből az elemekből tornyot lehet építeni, vagy egy szabályos mozdonyt, vagy egy városházát, vagy akár egy repcsit.

Visszatette a dobozra a tetejét, hóna alá fogta a dobozt, és azt kérdezte:

– Hol játszhatok?

– Hogyhogy hol? – hökkent meg értetlenül Bertuska. – Úgy értem, hogy hol lesz a játszósarkom. Bertuska életében sem hallott még játszósarokról.

Konrád erre megmagyarázta, hogy a gyerekeknek vagy játszósarkuk van, vagy gyerekszobájuk. És mert Bertuska lakásában, mondta Konrád, gyerekszoba nincsen, jelöljön ki neki Bertuska egy játszósarkot.

Bertuska töprengett. Van egy nappalija, gondolta, egy dolgozószobája meg egy hálószobája meg egy konyhája meg egy előszobája meg egy fürdőszobája, és mindegyiknek négy sarka van. Az összesen huszonnégy sarok. Akármelyik Konrádé lehet, gondolta. De mind a huszonnégy is az övé lehet.

– És akármelyik szoba közepe is a tiéd lehet – mondta.

– Köszönöm szépen, de egy sarok elég – jelentette ki Konrád.

– Akkor válassz magadnak egyet – mondta Bertuska.

– Hol vagyok legkevésbé útban?

– Kinek az útjában? – kérdezte Bertuska.

– Neked!

– Nekem aztán igazán nem vagy az utamban. Igazán nem! Felőlem akárhol játszhatsz.

– Akkor ezt a sarkot választom – s az ablak és az előszobába nyíló ajtó közötti zugra mutatott Konrád. – Jó lesz? – kérdezte.

Bertuska bólintott. Konrád a padlóra tette a legós dobozt, levette a fedelét, nézegette az

építőkockákat.

– Még egy halom más holmit is vettem neked – mondta Bertuska. – Nézd csak – csalogatta a gyereket. – Itt ez a maci, itt ez a baba meg ez a képeskönyv...

Konrád félbeszakította:

– Szerintem helyesebb és okosabb, ha egy hétéves fiú egy ideig csak egy játékkal játszik, és teljesen arra koncentrál. Különben tudniillik nagyon ideges lesz!

– Ne haragudj, erre nem gondoltam – dadogta Bertuska, azzal az összes játékot, amit vett, lerakta az előszobaajtó melletti sarokba. Természetesen a babát is, amelyik azt mondta, hogy *mama*. Konrád szemügyre vette a babát.

– Ezt nekem vetted? – kérdezte. És mert Bertuska bólintott, így folytatta: – De én hétéves fiú vagyok ám!

– Hétéves fiúnak nem való olyan baba, amelyik mamát mond? – kérdezte Bertuska.

– Baba hétéves lánynak való – közölte Konrád. Bertuska fölvette a padlóról a babát.

– Kár – dünnyögte –, pedig olyan helyes!

Helyrecibálta a szőke baba homlokán a fürtöket, megcsiklandozta a baba hasát, és elhatározta, hogy odaajándékozza az alatta lakó kislánynak. Kittinek hívták a kislányt.

Konrád közben rakta, rakta az építőelemeket. Nagy, karcsú tornyot épített.

– Te, Konrád – mondta neki Bertuska, s avval folytatta, hogy neki most tulajdonképpen dolgoznia kellene valamicskét. – Megcsomózni legalább három centiméter szőnyeget – mondta, és megkérdezte, otthagyja-e magában Konrádot, vagy inkább átjönne-e vele a műhely szobájába. – Hogy ne legyél teljesen egyedül – mondta.

Konrád épp egy második karcsú, magas tornyot épített.

– Nem, köszönöm – mondta –, maradok. Számítottam rá, hogy dolgozó nő vagy. Nekünk azt mondták, hogy manapság a legtöbb anya dolgozó nő. És hogy némely gyerek a nagymamánál lakik, némely gyerek napközibe jár, és van úgynevezett kulcsos gyerek is.

– Magasságos ég – suttogta magában Bertuska. Megint jócskán zavarban volt. Átment a műhelyszobába, leült a szövőszékhez, és kötni kezdte a szőnyegbe a melegvörös, finomlila és méregzöld csomókat, hamar meg is feledkezve arról a különös gyerekről, aki a nappali sarkában ült. Ha szőnyeget csomózott Bertuska, akkor csak a szőnyegcsomózáson járt az esze, semmi más. Talán épp ettől lettek olyan igazán szépek a szőnyegek.

De mivel csak a szőnyegen járt az esze, észre se vette, milyen gyorsan múlik az idő. Egyszer csak ott állt mellette Konrád. Bertuska először csak Konrádra meredt, de aztán megnézte az óráját, és akkor látta, hogy már este van.

– Jézusom, most már biztosan megéheztél! – kiáltott föl rémulten.

– Egy kicsit. Éppen csak – mondta Konrád. És hogy tulajdonképpen másért jött, mondta. Valamit énekelni. Csak, mondta, sajnos fogalma sincs róla, hogy mit szoktak énekelni hétéves fiúk. Erre nem készítettek föl. Bár lehet, mondta, hogy erre is fölkészítették, csak nem figyelt eléggé.

– Mondd csak – firtatta erre Bertuska, és nagyon kíváncsinak látszott –, hogy készítettek föl téged? Hogy volt ez? És ki készített föl?

Konrád hallgatott.

– Volt neked ott tanítód? Vagy munkások voltak? És olyan aszott voltál? Ne haragudj már: úgy értem, hogy olyan... olyan száraz, mint a tápfürdő előtt?

Konrád csak hallgatott.

– Nincs kedved erről beszélni?

– Azt mondták, hogy erről csak végszükségben beszéljek – felelte Konrád. – Most végszükség van?

– Nincs – mondta Bertuska –, végszükség biztosan nincs. – És azon kezdett tünődni, hogy miket énekelt ő gyerekkorában.

Először ez jutott eszébe: „Tojást kap a papagája, ha nincsen más akadály...” (De nem tudta tovább a szövegét.)

Aztán az jutott eszébe, hogy: „Csak sejtem a sajtom, hogy merre szalajtom...” (De ennek se tudta tovább a szövegét.)

Aztán erre emlékezett: „Sétál a Lola, lila nő, fejétől talpáig lila ő, / Mi baja? Ibolya a haja.” Meg arra, hogy „Az a kis vaci cuki, az a kis vaci cuki, az volt a ziga-ziga-ziga-ziga-zizi!” De rájött, hogy ez mind nem gyermekdal, hanem olyan sláger, amit felnőttek énekeltek, amikor ő gyerek volt. Végre eszébe jutottak aztán igazi gyermekdalok: „Magasan repül a bivaly, / Ha leesik, sebj. Bumm!”, aztán hogy „Tófenéken, tófenéken ázik az anyósom”.

Bertuska sorra énekelte a dalokat, és egyre jobb kedve kerekedett. Még azt is elénekelte, hogy „Nílus-parton – mondta Márton – lábamat a vízbe mártom, / Túl hangosan szólt a dilis, hallotta a krokodil is!”

Amikor aztán „Hajahó úr nénikéjé”-t dalolta Bertuska, és épp azt, hogy „Oson haza Hajahó úr sötét éjjel, ködben”, észrevette, hogy Konrád sápadt és egyre sápadtabb. Sebj, gondolta, a következő strófa csuda mulatságos: az majd tetszik s dalolta tovább:

– „Boroshordón száll az égen Hajahó, azt hiszik a franciák, hogy léghajó; puska tüzrellyel kegyetlenül megszórják, lelövik a seggiről a gatyáját!”

Eddigre félelmesen fehér lett Konrád. Akár 3 fal. Bertuska látta. Hadd viduljon föl, gondolta, s csak énekelt:

– „Ül a budin egy kislány, légy mászkál a hátulján!”

Erre Konrád sírva fakadt.

– Mi baj, Konrád? – ugrott föl Bertuska, s kicibálta a nadrágja zsebéből a zsebkendőjét, törölgette Konrád képéről a könnyeket.

– Azért sírok – hüppögte Konrád –, mert nem tudom, mit csináljak. Egy hétéves gyerek figyeljen, ha az édesanyja szól hozzá, vagy mesél, vagy énekel. De egy hétéves gyerek ne figyeljen oda, ha valaki illetlent mond, vagy mesél, vagy énekel!

– Talán csak nem énekeltem illetlent? – Bertuska őszintén megijedt. Konrád bólintott. Erre Bertuska szentül megígérte neki, hogy soha többé nem mond vagy nem énekel illetlent. Konrád abbahagyta a hüppögést.

Később csöngettek odakinn. Nem úgy, ahogy a pénzes postás vagy a tűzoltó csönget, hanem három rövidet és nagyon halkat, ahogy csak Egon, a patikus szokott csöngetni. Tudniillik szombat volt, vagyis barátkozós nap.

– Ó, hát majdnem megfélemedeztem az Egonról! – kiáltott föl Bertuska, s rohant az ajtóhoz. Közben beverte a könyökét az előszobaszekrénybe, majdnem kicsúszott a száján az, hogy „a nyavalya törjön ki”, de visszanyelte a csúf szót, nehogy Konrád megint elsírja magát.

Egon úr fekete öltönyben és halványszürke nyakkendőben jelent meg. A kezében ibolyacsokor.

– Két csodálatos operajegyem van – mondta.

– Egy csodálatos gyerekem van – mondta Bertuska.

– Zsöllye, második sor, közép – mondta Egon úr, majd hirtelen elhallgatott, rámeredt Bertuskára.

– Tessék? Micsodád van? – kérdezte aztán. Ebben a pillanatban megjelent az előszobában

Konrád. Odament Egon úrhoz, meghajolt, a kezét nyújtotta.

– Jó estét, uram!

– A fiam – mondta Bertuska. – Hétéves, és Konrádnak hívják!

Egon úr elsápadt. Még jobban, mint Konrád az illetlen daloktól. Alighanem magyarázattal

tartozom Egonnak, gondolta Bertuska. De mert nem akarta a dolgot Konrád előtt elmagyarázni, a gyerekekhez fordult:

– Konrád, szívecském, a tévében most, azt hiszem, gyermekműsor van.

– Az jó – mondta Konrád, és engedelmesen beügetett a nappaliba.

Bertuska utána szólott:

– Először húzd ki a legfelső gombot, aztán nyomd be alulról a harmadikat, aztán...

– Köszönöm, tudom – kiáltott vissza a szobából Konrád –, tévével bánni megtanítottak!

Bertuska a konyhába vitte Egon urat, megkínálta szivarral, maga is rágyújtott, nekiállt kávé főzni, és közben mindent elmondott Egon úrnak. Mire a víz felforrt, Bertuska befejezte a beszámolóját. Ám a kávé már rég a csészékben illatozott, amikor Egon úr még mindig tamaskodott. Csak akkor hitte el a történetet, amikor Bertuska megmutatta az üres konzervdobozt meg a tápoldatos zacskót meg az iratokat meg a levelet.

– Fantasztikus – mondta Egon úr –, hát ez fantasztikus!

Bertuska bólogatott. Egon úr a hollófekete, fényes lakkcipője orrát tanulmányozta.

– Itt vagytok-e mind? – rikkantotta benn a nappaliban Bukfenc, a tévébohóc.

– Igeen – felelt rá tétován Konrád hangja, aztán legalább száz tévégyerek kiabálta torka szakadtából a tévébábszínházban: – Igeeen! – Egon úr még mindig a lakkcipője orrával volt elfoglalva.

– Szólj már valamit, Egonka – kérlelte Bertuska Egon urat. Az halkán megszólalt:

– Küldd vissza.

– Szégyelld magad – felelte erre még halkabban Bertuska, s elkapta Egon úr kezét, fölrántotta ültéből, és a konyhán meg az előszobán át odavonszolta a nappali ajtajába.

– Nézd csak – súgta.

Egon úr nézte. Egy zöld pikkelyes és lila farkú és piros pitykeszemű műanyag krokodilust látott a képernyőn, amely sompolyogva közeledett egy gyanútlan, piros sipkás paprikajancsi felé. A paprikajancsinak fából volt a feje.

Meg Konrádot látta Egon úr, aki a tévé előtt ült. Fején az aranycsengettyűs, világoskék sipkával. Akkorára kerekedett szemmel, mint amekkorára tátott szájjal. A jobb mutatóját az orra hegyén. A füle égőpiros volt, szőke haja borzasan kandikált ki a sipka alól. Vagyis nagyon helyes, szeretnivaló és gondoskodásra szoruló kisgyerekeknek látszott Konrád.

– Na? – súgta Bertuska.

– Hát nem. – Egon úr sajnálkozva csóválta a fejét, aztán visszasúgta Bertuskának: – Ez a kis srác visszaküldhetetlen.

– Na látod... – mondta Bertuska.

A piros sipkás fafej, akiről kiderült, hogy nem is olyan gyanútlan, épp agyoncsapta a képernyőn a műanyag krokodilust, mire a száznál is több tévébábszínházi tévégyerek úgy visított, mint a majom a fán. Konrád elvett az orráról a mutatóját, fölállt, és azt mondta:

– Ó, te szegény, te szegény krokodilus – és a tévéhez lépett, megnyomta a gombot. Mire a krokodilus a négy lábát négyfelé terpesztve kinyúlt, már elsötétült a képernyő.

– Nem szereted a bábszínházat? – kérdezte Egon úr. (Amikor még ő volt gyerek, ő utálta a bábszínházat.)

– Az állatokat szeretni kell! – jelentette ki Konrád.

– De hiszen ez krokodilus volt, édes gyerekem! – kiáltott fel Bertuska. – A krokodil gonosz állat, szőröstül-bőröstül felfalja az embert!

– Ez a tévékrokodilus csak aludni szeretett volna – magyarázta Konrád. – A piros sipkás fafej

meg nem hagyta, felköltötte a nevetlen ordibálásával.

– De hiszen a krokodilus alattomosan, hátulról sompolygott oda – hüledezett Bertuska. (Amikor ő volt gyerek, ő nagyon szerette a bábszínházat.)

– Szerintem az állatok nem tudják, hogy aki hátulról sompolyog, az alattomos – vélte Konrád.

– Jó, de hát... – dadogta Bertuska.

– És olyan területen, ahol vadállatok élnek – folytatta Konrád –, eleve csak zárt autóban utazzon a fafej. Úgy sokkal biztosabb, neki is, a krokodilusnak is.

– Jó, de hát... – dadogta ismét Bertuska.

– Semmi de hát! – kiáltott közbe Egon úr, és repesett a hangja az örömtől. – Egyáltalán semmi de! A gyerekek igaza van! Sőt: a gyerek a korához képest szokatlanul értelmes! – Egon úrnak roppantul megtetszett Konrád. Egon úrnak máskülönben nem tetszettek roppantul a gyerekek; még nagyjából sem tetszettek.

Ez a tetszés valóságos lelkesedéssé fokozódott, amikor Konrád azt kérdezte:

– Ideje lefeküdnöm, anyuka?

– Álmos vagy már? – kérdezte Bertuska.

– Nem az a kérdés – felelte Konrád. – A legtöbb gyerek még nem álmos, amikor ideje lefeküdni.

Hogy mikor ideje lefeküdni, arról jóformán gőze se volt Bertuskának, akárcsak arról, hogy mikor szokás fagyit enni. Csak arra emlékezett, hogy kicsi korában úgy ordított, mint akit nyúznak, amikor le kellett feküdnie, és hogy még aztán az ágyban is sokáig nyafogott. Ezért azt mondta:

– Maradj fönn, ameddig akarsz. Majd megérezed magadtól, hogy mikor lenne jó ágyba bújni. – De közben eszébe jutott, hogy még meg sem érkezett a gyerekágy, ezért megint mást mondott: – Világos, hogy mikor fekszel le. Akkor fekszel le, ha meghozzák az ágyat.

Konrád egyetértett.

Egyébként éhes sem volt még igazán Konrád.

– Kérsz csokit? – kérdezte Bertuska. Konrád megrázta a fejét.

– Este, lefekvés előtt nagyon ártalmas az édesség.

Bertuska mégis az orra alá dugott egy bombont. Marcipánosat, mandulával a tetején. Addig tartotta a szája előtt a bombont, amíg Konrád ki neu nyitotta a száját, és akkor gyorsan beledugta.

– Micsoda butaság, Bertuska! – róttá meg Egon úr. – A gyerek okosabb nálad! Örülnél inkább, hogy a te gyereked tudja, milyen ártalmas a fogaknak a cukor!

– Lárifári! – dünnyögte Bertuska, vagy valami ilyet mondott, és Konrád arcát fürkészte. Arra várt, hogy Konrád arca hirtelen fényleni kezd majd a boldogságtól, amikor megérzi a bonbon finom ízét. De Konrád arca nem kezdett fényleni. Ellenkezőleg. Konrád szomorúnak látszott.

Lenyelte a bombont, aztán azt mondta:

– Köszönöm, nagyon finom volt, de háborog tőle...

– Ugyan már, Konrád – nevetett Bertuska –, egy ilyen kis bombontól nem háboroghat a gyomrod! Ha egy egész zacskóval megennél, akkor igen!

Konrád megrázta a fejét. Nem a gyomra háborog a bombontól, magyarázta, hanem a lelkiismerete, mert lefekvés előtt tilos bombont enni. Neki mindentől háborog a lelkiismerete, mondta, ami tilos. Őt így nevelték. És nagyon búsan hozzátette, hogy ő mostanáig mindig büszke volt rá, hogy tilos dolgok megháborgatták a lelkiismeretét, és hogy a Végszerelő és Finomhangoló Osztályon ez volt az egyik legfontosabb tantárgy.

– Lelkiismeret-furdalásnak hívták – magyarázta –, és aki nem tudta ötösre, az el se hagyhatta a gyárat! – Hanem itt ijedten elhallgatott Konrád, hiszen a gyárról nem volt szabad beszélnie, legfőljebb végszükség esetén.

– Rémes – mormolta Bertuska. Egon úr viszont föllekesült:
– Életemben nem láttam ilyen pompás kisfiút! Ha minden gyerek ilyen volna, réges-rég nekem is volna gyerekem! Valósággal üdítő egy ilyen jól nevelt, kedves, derék, illedelmes hétéves fiúcska!
– Hülye vagy, Egonkám – vélte Kisbarka Berta, ám Egon úr meg sem hallotta ezt, mert lelkesen folytatta Konrád dicséretét. Hosszasan folytatta, akkor sem hagyta abba, amikor végre meghozták a gyerekágyat. Mialatt Bertuska párnahajba bújtatott egy díványpárnát, ő csak beszélt, és mialatt Bertuska lepedőt húzott a gyerekágy matracára, szintén, és mialatt Bertuska paplanhuzatba gyömöszölte a legpuhább és legszebb takaróját, szintén. Egyfolytában magyarázta, hogy egy ilyen csodálatosan jó és illedelmes gyerek, mint ez a Konrád, nagyon ritka gyerek, és az ilyen gyerekek ösztönző támogatás kell, alkalmasabb támasz, mint amilyen Bertuska lehet.

Bertuska csak bólogatott – alighanem azért, mert nem figyelt igazán –, s eligazította a gyerekágyban a párnát meg a takarót. De amikor Egon úr szövegéből gyors egymásutánban háromszor is megütötte a fülét az a szó, hogy „apa”, nem bólogatott tovább.

– Egy pillanat, Egonkám – mondta, azzal betolta a gyerekágyat a hálószobába, visszajött, Egon úrral szemközt beült a hintaszékbe, és azt kérdezte: – Mondd csak, Egonka: miféle apát emlegetsz te itt?

– A gyerekek sürgős szüksége van apára – mondta Egon úr.

– De hiszen van neki! – horkant föl Bertuska. – Ott a neve az anyakönyvi kivonatban! Kisbarka Konrád Ágoston! Ő az apja!

– Ha ő az apja – harsogta Egon úr, és négy vastag ráncba rántotta föl a homlokát –, akkor szíveskedjék visszajönni, és szíveskedjék gonddal fölnevelni ezt a pompás gyereket! Az a kötelessége ugyanis.

Bertuska ettől dühbe gurult. Neki aztán semmi szüksége Konrád Ágostonra, kiabálta. Ő annak idején melegebb éghajlatra küldte Konrád Ágostont, és föltehetőleg ott is van Konrád Ágoston, a melegebb éghajlaton, és maradjon is csak ott, legyen szíves.

– Akkor pedig valakinek vállalnia kell az apa tisztét, és én... – kezdte Egon úr, de nem folytathatta, mert az ajtóban megjelent Konrád, meztelenül, és azt kérdezte, hol szabad mosdania, és van-e fogkefe, amit elvehet.

Fogkefe, amit elvehetett volna, nem volt a háznál. Arra viszont sóhajtva elszánta magát Bertuska, hogy legalább a mosdóból kiszedi a farmert meg a pulcsikat, hadd mosakodhasson meg Konrád.

– Várj egy cseppet – mondta a gyerekek –, gyorsan kitakarítom a fürdőszobát! – És még hármat sóhajtott. Meglehetősen sajnálta magát, mert a takarításnál rémesebb munkát elképzelni sem tudott.

Mire visszatért a nappaliba, Egon úr és Konrád egymás mellett ült és mosolygott.

– Most már én vagyok az apja – mondta Egon úr. – Konrád beleegyezett. – Konrád bólintott, Bertuska Egonra nézett, Konrádra nézett, fősóhajtott, és azt mondta:

– Jól van, nem bánom.

Pedig igazában nagyon is bánta. Egyfelől azt sem hitte, hogy egy hétéves fiúnak föltétlenül szüksége van apára. Másfelől azt gondolta, hogy ha mégis van, akkor miért egy ilyen unalmas, ramaty ürge legyen az apja, mint ez az Egon. Hetente kétszer barátnak és történetesen neki megfelel ez az Egon, no de apának?!

Konrád viszont olyan elégedetten mosolygott, hogy Bertuska csak megismételte:

– Jól van, nem bánom.

Később aztán, amikor Konrád már rég lefeküdt és aludt – állítólag, Egon szerint úgy, mint egy „kisangyal” –, Egon úr és Bertuska még elüldögélt a nappaliban. Egon úr valamicske vizkit ivott sok szódával, Bertuska sok vodkát ivott egy szem meggel.

– Holnap el kell menned Konráddal az iskolába, és be kell íratnod – mondta Egon úr.
– Holnap vasárnap – mondta Bertuska –, és vasárnap szünnap van az iskolában.
– Akkor holnapután – mondta Egon úr. És még azt mondta, hogy módfelett örül a várható apai boldogságnak, mert Konrád majd sorra-rendre csupa kövér ötöst hoz haza. Bertuska egy csepp anyai örömet sem érzett, ha Konrád jövődi iskolai osztályzataira gondolt. A kimit nézte volna meg a tévében, de Egon úr nem hagyta: – Minek most az a hülyeség, amikor komoly dolgokat kell megbeszelnünk! – Bertuska tehát nem nyomkodta a tévegombokat, hanem az Egon szövegét hallgatta. És Egon csupa komoly dolgról szövegeit, legalább ezerről, és mire vége lett, éjfél is elmúlt. Bertuska ásított.

– Szia, Egonkám – mondta, odaadta a kapukulcsot, és halkán, nehogy Konrádot felébressze, beosont a hálószobába, lefeküdt. Csak elaludni nem bírt, pedig milyen álmos volt. Egon úr intelmei jártak a fejében:

„Mindenestül meg kell változnod, rendesebbnek és anyaiabbnak és fegyelmezettnak kell lenned!”
„Ezentúl takarítanod kell, és rendszeresen főznöd, és ügyelned, hogy csak olyasmit mondj, ami egy hétéves kisfiúnak jó és hasznos!”

„Józanabb legyél, és ne szaladgálj többé ilyen fura öltözékekben!”

Ezt kell, azt kell, am azt kell...

Mire nagyjából kétezerszer megforgott a fejében ez a litánia, addigra mindenestül megtanulta Egon szövegét Bertuska. Elaludt, de álmában, mély álmában is fel-felnyögött, motyogott:

– Ezentúl ezt kell, ezentúl azt kell...

Másnap reggel jóval korábban ébredt Bertuska, mint különben. Megdörgölte a szemét, átnézett Konrád ágyára. A gyerekágyban senki. Bertuska megijedt. Kiugrott az ágyból – egy pillanatig azt hitte, csak álmodta Konrádot –, s a nappali ajtajához szaladt. Konrád megvolt: a játszósarokban ült. Megmosdva, megfésülködve. Oszlopokat állítgatott építőelemekből. Közben magában motyogott:

– Ezek az egyesek, ezek a tízesek, ezek a százások.

– Mit csinálsz te itt, Konrád?

– Gyakorlom a számolást – mondta Konrád. – Holnap, azt hiszem, iskolába megyek, akkor pedig jó, ha tisztességesen fel vagyok készülve.

– Tisztességesen, tisztességesen – dűnyögte a konyhába menet Bertuska, aztán, amikor Konrád már biztosan nem hallhatta, akkor tovább dűnyögött: – Nem állhatom ezt a szót. Ez is olyan csúnya, mint a józan meg a szabályos meg az illedelmes. Enné meg a fene!

Egy csomó olyan szót tudott Bertuska, amit nem állhatott. A tisztességesen meg az illedelmesen meg a józanon meg a szabályoson kívül ilyeneket: célszerű, ésszerű, rendszeres, tanulságos, derekas, megfontolt, jóra való, háziasszony, engedelmes, illedelmes.

A konyhában tett-vett, kávé és tojást főzött, málnalekváros tojáslepényt süített – külön Konrádnak –, közben ilyen csúf, kellemetlen szavakon járt az esze. Az Egon ezer bölcsességén is eltöprengett. Leszedte a konyhaasztalt, leterítette egy zöld meg rózsaszín virágos abrosszal, a nappaliban előszedte a szekrényből a huszonnégy személyes műanyag étkezészetet (persze csak a tizenkettedrészét), felrakta. Egy pohár vízbe beledugott egy csokor metélőhagymát meg a petrezselyem zöldjét – virág nem volt a háznál –, s ezt a konyhaasztal közepére állította. Szemügyre vette a reggelihez megterített asztalt, és azt gondolta, hogy ezért még az Egon is megdicsérné. Ennél rendesebben és anyaiabban senki se tudhat reggelihez teríteni.

Konrád megitta a kávé, megette a tojáslepényt meg a vajás kenyeret meg a sonkás zsemlet.

– Csoda éhes vagy – mondta Bertuska.

– Á – mondta Konrád –, már nagyon is jóllaktam, már szinte dugig vagyok.

– Akkor hagyd ott a többbit.

– De amit az asztalra tesznek, vagy még inkább a tányérunkra, azt meg kell enni – közölte Konrád.

Bertuska gyorsan felkapta a még megmaradt három zsemlét, a nagy darab sonkát meg a sajtot, és a konyhapultra tette. Nem maradt étel az asztalon. Konrád megkönnyebbülve felsóhajtott.

Bertuska máskor dolgozni szokott vasárnap. De most azt gondolta, hogy kisfiúk vasárnap biztosan a szabadba kíváncsoznak. Sétálni vagy labdázni. Meglehet, hogy Konrád a játszótérre is kíváncsozik, vagy az állatkertbe.

Konrád nem kíváncsozott. Se az állatkertbe, se a játszótérre, se az erdőbe, sétálni. Azt mondta:

– Szeretnék ma felkészülni az iskolára. Számolni meg írni meg olvasni már tanultam. Jó előkészítő tanfolyamra jártunk. Azt persze nem tudom, hogy itt mennyit tudnak már a velem egyidős iskolás gyerekek. – És megkérte Bertuskát, hogy legyen szíves elmenni valamelyik hétéves gyerekekhez, és kérje kölcsön a tankönyveit, hogy ő átnézhesse őket.

– Miért, hát nem elsőbe akarsz járni? – kérdezte Bertuska, és mindjárt hozzátette: – Olyan sokat még nem tudhatnak az elsősök, hiszen csak egy hónapja járnak iskolába. Annyi idő alatt még nem tartanak azok, ki tudja, hol!

Konrád a fejét rázta. Esze ágában sincs elsőbe járni, mondta. Elvégre ő nemcsak mintagyerek, hanem elitgyerek is. Ő lényegesen értelmesebb az átlaggyerekeknél, vagyis szégyellne magát, ha nem használná ki megfelelően a szellemi képességeit. Legalább másodikba óhajt járni, közölte.

Bertuska megint sóhajtott egy nagyot. Aztán leszaladt az első emeletre – a másodikról, ahol lakott –, és becsöngetett a pontosan az ő ajtaja alatti lakásajtón. Ruzicskaek laktak alatta, és Ruzicskaék Kittije hétéves volt, másodikba járt. Ruzicska úr nyitott ajtót. Ruzicska úr háta mögül Kitti leste kíváncsian, hogy ki az, Kitti mögül Ruzicskáné leste még kíváncsibban, hogy ki az. Bertuska mindaddig még csak szóba se elegyedett Ruzicskaékkel, pedig Ruzicskaek már öt évnél is régebben laktak a házban. Bertuska általában nemigen elegyedett szóba a házbeliekkel, mert a házbeliek nemigen akartak vele szóba elegyedni. „Fura teremtés”, mondták. Mert Bertuska olyan különös cuccokban járt. És mert mindenféle színűre pingálta az arcát. És mert a lépcsőn gyakran szokott magában beszélni.

Bertuska még csak nem is sejtette, hogy ő a házbeliek szerint „fura teremtés”, de amikor Ruzicskaék mind a hárman kíváncsian rámeredtek, eszébe jutott, hogy igencsak furán hangzik majd, amit kér. Mert ugyan mikor fordul elő, hogy egy felnőtt asszony kisiskolás tankönyveket kérjen kölcsön?

– Mit óhajt, asszonyom? – kérdezte Ruzicska úr, Bertuska fejében sisteregve száguldoztak a gondolatok, valamilyen szép hazugságot akart kitalálni. Itt van nálam az unokaöcsém, és szeretne egy kicsit olvasgatni, jutott eszébe. Szövök egy szönyeget, amelynek a közepébe bele kell szőnöm egy idézetet az olvasókönyvből! A számtankönyv 23-dik lapján van egy csodaszép kép.

– Mit óhajt, asszonyom? – ismételte meg Ruzicska úr.

Bertuska úgy vélte, hogy ami hazugságot kifundált, az mind buta. Ezért az igazat mondta:

– A kisfiamat, kérem szépen, holnap be kell íratnom az iskolába, és a gyerek előbb még átnézné a tankönyveket, és mert az önök kislánya szintén másodikba jár, arra gondoltam, hogy talán lennének olyan szívesek, hogy kölcsönadnák ma délutánra a tankönyveket. Estére visszahoznám mindet.

Ruzicska úr és Ruzicskáné jól nevelt emberek voltak, és mert jól nevelt ember nem kérdez sokat, nem kérdeztek sokat. Döbbenten bámultak ugyan rá, de duettban válaszolták:

– Hogyne, persze, szívesen!

Ruzicska Kitti jól nevelt kislány volt, de olyan jól nevelt azért még nem, mint a felnőttek. Hét éve

volt a világon, és ennyi idő alatt még nem fogta fel a jólneveltség összes változatát, ezért aztán ő megkérdezte:

– Kisbarka néninek van egy kisfia?

– Csss, te! – súgta oda Ruzicskáné, aztán még halkabban megtoldotta: – Ilyesmit nem kérdezzünk! – Mire Kitti bólintott, majd beszaladt a szobájába, és kihozta az olvasókönyvet meg a számtankönyvet. Bertuska átvette a könyveket, megköszönte és futott, föl a lépcsőn. Ruzicska úr bejárta a lakásajtót.

Egy cseppet se csodálkoztak, tünődött magában Bertuska, miközben a saját lakása ajtaját nyitotta. De miért is csodálkoztak volna, gondolta. Elvégre teljesen normális dolog, hogy egy asszonynak fia legyen.

Ha Bertuska keresztüllátott volna a padlón, akkor észlelte volna, hogy mintha mégis jócskán volna mit furcsállni őrajta meg az ő gyerekén. Ruzicskák tudniillik még mindig az előszobában álltak, a lakásajtó mögött. Mind a három Ruzicska az ajtóra meredt, és ilyeneket motyogott hármásban:

– Fia van! Hétéves fia! Megáll az ész! Hogy ennek fia van!

Aztán Ruzicskáné felháborodottan felhorkant:

– Megezzem a cirokseprűt, ha ennek fia van!

Aztán Ruzicska úr is megszólalt:

– És ha van neki, akkor miért nincs neki tankönyve, és ha már hétéves, akkor hogyhogy csak holnapról jár iskolába?

Aztán Kitti azt kérdezte:

– Fölmehtek majd később, és megnézhetem a fiát?

– Nem mehetsz föl csak úgy, hiszen nem hívott – vélte Ruzicskáné, de Ruzicska Kitti erősködött:

– De csak visszahozhatom a könyveimet!?

– Igen, ez nem rossz – mondta Ruzicska úr –, csak ne menj túl korán. Még azt hinnék, kíváncsiskodni akarsz. Majd délután fölmehetsz.

Ennek Kitti nagyon örült, és izgatottan várta, hogy végre délután legyen.

Konrád módfelett örült az olvasókönyvnek meg a számtankönyvnek. Igaz, egy kicsit megdöbbenette az a sok-sok emberke meg apró virág, amivel Kitti telepíngálta a számtankönyv lapjainak a szélét. Meg az, hogy az olvasókönyvben tarkára volt kiszínezve minden nagy Ó betű.

– Szabad a gyerekeknek ilyesmit csinálni? – kérdezte. Bertuska nem tudta biztosan, hogy szabade.

– Az én időmben – mondta – nem volt szabad. De mikor volt az már! Azóta talán minden megváltozott az iskolában.

– Biztosan – vélekedett Konrád.

Bertuska ceruzát meg töltőtollat, egy rakás kockás meg vonalas papírt adott Konrádnak, aki aztán lapozgatta a könyveket, számolt, olvasott, fennhangon és magában, és szavakat írt ki a könyvből, és mondatokat írt ki, és közben kitarotán bólogatott. Bertuska nagyjából fölöslegesnek érezte magát, ezért úgy döntött, hogy végre megrojtozza a zöld szőnyeget. Azt a zöld szőnyeget már két hete le kellett volna szállítania. De hosszú rojtokat csomózni nagyon unalmas munka, ezért egyik napról a másikra, egyik hétről a következőre halogatta Bertuska. Unalmas munkát addig szokott halogatni, amíg sürgősen pénz kellett. Most pedig sürgősen kellett, hiszen az összes pénzét elköltötte Konrád ruháira.

Előszedett tehát egy gombolyag zöld gyapjúfonalat meg egy deszkát. A fonalat föltekerte a deszkára, aztán a nagy ollóval elvágta az összes szálát. Megvolt a nagy köteg fonál, minden szál

egyforma hosszú.

– No, akkor fogd a horgolótűt, édes gyerelem, és fűzőgesd a rojtokat – biztatta magát Bertuska.

– Máris, anyuka – mondta Konrád.

Időbe telt, mire Bertuska megmagyarázta Konrádnak, hogy az „édes gyerelem”, az nem neki szólt, és amikor Konrád épp megértette, hogy miért nem neki, odakinn szólt a csengő. Konrád kiszaladt ajtót nyitni. És Egon úrral jött vissza.

– Hát te?! – hökkent meg Bertuska. – Mi dolgod itt?

– Hogyhogy? – kérdezte Egon úr. – Remélem, nem zavarok?!

– Világos, hogy nem zavarok – felelte Bertuska –, de szombat tegnap volt, kedd pedig csak holnapután lesz.

– Az már nem számít. Hiszen most a gyerek apja vagyok.

– Aha, persze, szóval ezért – dünnyögte Egon úr közlésére Bertuska, és a torkát köszöri. – Megmondanád – kérdezte aztán –, hányszor jár a gyerekéhez egy apa?

– Ahányszor csak teheti – felelte Egon úr. Igaz ugyan, gondolta Bertuska, hogy ez az Egon mindennap nyolc órát a patikában tölt, de különben semmi dolga. Se felesége, se barátja, se gyereke – Konrádon kívül –, teniszezni se jár, meccsre se jár, nem olvas könyvet, nem nézi a tévét, nem hegyet, még csak nem is sakkozik.

– No, te gyakran megteheted – mondta Bertuska, és a hangja nemigen csengett örömeiben.

– Világos – rikkantotta Egon úr, és a hangja csodára csengett örömeiben –, ezentúl minden szabad percünket együtt töltjük! Természetesen csak olyankor, amikor Konrád nem alszik. Amikor alszik, nincs föltétlenül szüksége az apjára.

Bertuska döfködte a vastag szőnyeg szélébe a horgolótűt, s sorjában fűzőgette bele a rojtokat, és közben buzgón remélte, hogy Konrádnak mély, nyugodt és főleg igen hosszú lesz majd az álma.

Egon úr számtanozott Konráddal. Nemcsak a könyv elejéről tett föl kérdéseket, hanem a végéről, a legnehezebb feladatok közül is. Konrád mindet megoldotta. Többnyire még hamarabb is megmondta a végeredményt, mint Egon úr kiszámította volna. Olvasni úgy tudott Konrád, mint akármelyik felnőtt, írni szintén kifogástalanul.

– Ez a gyerek nem elsőbe való – kiáltott föl lelkesen Egon úr –, még másodikba sem: ennek harmadik vagy negyedik osztályban a helye!

– Aki hétéves, az nem járhat negyedikbe – mondta Bertuska, és dühösen rángatott egy szálát, amely makacsul megszorult a szőnyeg szélében.

– Ha olyan eszes, mint az én Konrádom, akkor járhat!

Bertuska elengedte a szálát.

– A te Konrádod? Hogyhogy a te Konrádod?

– Elnézést. A mi Konrádunk. Úgy értettem.

– Az én Konrádom! Úgy értem! – mordult oda Bertuska nem is kicsit harapósan.

– Ne veszekedjünk, Bertácska, de főleg ne a gyerek előtt – mondta Egon úr. Bertuska rábólintott, újra elkapta a szálát, cibálta.

– De negyedikbe mégsem járhat, aki hétéves, akármilyen okos is. Azt nem engedik!

– Akkor különórákra fog járni! Rendkívüli tehetségek számára kell erre módnak lenni.

– Kérem szépen – mondta Konrád –, én, kérem szépen, nem szeretnék különórákra járni. Az biztosan nem helyes dolog. Én majd biztosan nagyon jól beilleszkedem a második osztályba. Az iskolában úgysem csak olvasni meg írni meg számolni tanulnak a gyerekek. Közösségbe beilleszkedni is megtanulnak, meg énekelni, meg rajzolni, meg tornázni. Azt én mind nem tanultam. És nagyon szívesen megtanulnám.

– Hát, ha te így gondolod – mondta Egon úr –, nem bánom...

Konrád az olvasókönyvben bőven bukkant olyasmire is, amiről sejtelve sem volt. Nem tudta, mi az a hóvirág, azt se tudta, ki az a Mikulás, és ki az a karácsonyi angyalka, és a rózsát se tudta, milyen, a szegfűt se. Templomról sem hallott még.

Egon úr mindenekelőtt a Mikulásról és az angyalkáról adott elő hosszan Konrának, aki figyelmesen hallgatta. Amikor Egon úr befejezte az előadását, Konrád egy pillantást vetett arra a cédulára, amelyre egész idő alatt irkált, és így szólt:

– Akkor megismétlem. Az angyalkának szárnya van, lebegő mozgást végezve az égből száll le, és minden gyereket megajándékozik. A gazdag gyerekek sok ajándékot kapnak, a szegény gyerekek keveset, a nagyon szegények semmit sem. A Mikulásnak nem szárnya van, hanem aranybotja. Ő három héttel előbb jön, mint az angyalka, és hasonló módszer szerint osztja az ajándékot. Világos így?

Bertuska kacarászott. Egon úr dadogott:

– Szóval, tudod, izé... attól tartok, Konrád, hogy én ezt nem igazán jól... szóval, tudod...

– Ne lantolj, Egonkám – szakította félbe Bertuska, aztán Konrádhoz fordult: – Semmi sincs úgy, ahogy ő mondja, semmi. Angyalka sincsen, Mikulás sincsen, és húsvéti nyuszi sincsen.

– Micsoda sincsen? – kérdezte Konrád.

– Nyúl – kiáltotta Bertuska –, húsvéti! Ez csupa olyan izé, amit a szülők meg a nagymamák meg a nagybácsik mesélnek be a gyerekeknek.

– De minek?

Bertuska megrándította a vállát.

– Én tudjam? Nem tudom. Szerintem a szülők irtóra boldogok, ha be tudják csapni a gyerekeiket. Olyankor úgy érzik, hogy örültül okosak, járatják az agyukat...

– No de, Bertácska, kérlek szépen... – szakította volna félbe Egon úr, de Bertuska nem hagyta magát:

– Mondhassam csak végig a magamét. Mert amit én mondok, az igaz. A felnőttek örökké csak átejteneik a gyerekeket. Örökké azt mutogatják, hogy ők milyen hatalmasok és tudósak, és örökké az van, hogy ide süss, gyerek, milyen okosak és jók vagyunk mi...

– Azért már igazán, Bertácska, kérlek szépen! – És súgva hozzátette Egon úr: – Gyereknek nem szabad ilyet mondani. Uralkodj már magadon, Berta!

– Ami igaz, az igaz – fújta Bertuska –, és az a gyerek számára is igaz!

– Hagyd, Bertácska, legyen békesség – kérlelte Egon úr.

– Szétcincáld az idegeimet – fújta Bertuska. Egon úr nagyot sóhajtott, aztán úgy határozott, hogy sétálni megy Konráddal.

– Először megnézünk egy templomot – mondta –, aztán keresünk egy virágüzletet, és megnézzük, van-e a kirakatában rózsza meg szegfű meg hóvirág. Gyere, Konrád, fogd a sapkádát, induljunk: anyukádnak nincs valami jó kedve!

Konrád föltette a sapkáját.

– Mehetünk, apuka – mondta, és: – Viszontlátásra, anyuka – azzal elmentek Egon úrral.

Bertuska szemmel követte őket, és elhúzta a száját, igazán csúf, mérges arcot vágott. Amikor kinn becsapódott az ajtó, azt dűnnyögte magában:

– Hogy az embernek gyereke legyen, az hagyján! Semmi kifogásom ellene. De az apja bosszant. Az apjára igazán nem volt szükségem. Meg se rendeltem az apját!

Aznap egyéb már nemigen történt. Ruzicska Kitti állított be a tankönyveiért, és csalódott nagyot, amiért Kisbarka néni fia sétálni volt az apjával. Jó félórát elücsörgött azért Bertuskánál,

reménykedve, hogy hátha hamarosan megjön a néni kislfia. Amikor már jó félórája ücsörgött a nappaliban Bertuska nyakán, és már megnézte és elolvasta Konrád képeskönyvét, és már megfésülte a csodaszép baba szőke haját, újra szólt a csengő odakünn. Most Ruzicskáné állított be:

– Borzasztó, hogy mennyi ideig van a terhére a kislányom, bocsánatot kérek a zavarásért. Csak azt engedték meg neki, hogy feljöjjön a könyveiért! – Ezt mondta, és mint a méz, olyan édes volt a hangja, de aztán, amikor Kittihez szólt, olyan keserű lett, mint az epe: – Gyerünk haza, mert kihűl az étel. És akit nem hívtak vendégségbe, az nem maradhat ilyen sokáig.

Őnála akárki sokáig maradhat, ha nem volt is meghíva, bizonygatta Bertuska.

– Ugyan, ugyan, nem illik az – mondta Ruzicskáné. Megint mézesmázos hangon. Bertuska viszont Kittinek akarta ajándékozni a szőke babát. Erre Ruzicskáné kijelentette, hogy ilyen drága ajándékot nem szabad elfogadni. – Szó sincs róla! – kiáltott Kittire, aki már nyúlt volna a babáért.

– De hát nekünk nincs szükségünk a babára – mondta Bertuska.

Kitti nyítt:

– Hadd legyen az enyém, anyu, igazán!

– Lehetetlen – mondta Ruzicskáné. – Nem fogadhatom el. Tényleg. Lehetetlen!

Körülbelül tizenháromszor váltogatták ide-oda, ide-oda így a szót, tizennegyedszerre Bertuskának elfogyott a türelme:

– De hiszen nem is magának kell elfogadnia a babát, hanem a lányának, annak meg kellene!

– Kell! Igenis! – vitotta Kitti. – Nekem kell! – Azzal elkapta a babát. És úgy szorította, hogy Ruzicskánénak be kellett látnia: azt a babát már vissza nem adja a gyerek. – Hát, akkor köszönd meg szépen, Kitti – mondta a mézízű hangján.

Kitti szépen megköszönte, mert azt mondta:

– Köszönöm szépen! – Ruzicskáné meg kituszkolta a gyereket az ajtón, és távozóban még háromszor elmotyogta ugyanazt:

– Ezt azért igazán nem kellett volna.

Kisbarkáné Bertuska bezárta a lakás ajtaját, és azon tűnődött, hogy bizony, nagyon bonyolultak az emberek, és fárasztók, nagyon fárasztók. Aztán rádöbbsent, hogy vacsorát kell főznie, de jószerivel semmi sincs a háznál, amiből összedobná a vacsorát. Aztán az jutott eszébe, hogy elvégre kiruccanni is lehetne, borsos borjúsültet enni, körettel, mondjuk, csiperkével és krumplicsillaggal. Aztán az jutott eszébe, hogy ez lehetetlen, mert se a pénztárcában, se a bőrszutyóban, se a műanyag micsodában, se az erszényben nem maradt pénz. Ilyen helyzethez amúgy szokva volt Bertuska. Cseppet se bánta, ha hébe-hóba elmaradt a vacsorája. Csakhogy most megint motozni kezdett az agyában az Egon végtelen szövege.

– Édes gyerekem – korholta tna magát –, aki jó anya, az tisztességes, rendes, tápláló vacsorával várja azt a kedves Konrád fiacskáját.

Beült hát a nappaliban a hintaszékbe. Szivarra gyújtott, és várta, hogy mire háromszor hármat pöfékel, mi jut eszébe. Közben hintázott is. És eszébe jutott valami, de csak ötször három szippantás után. Mégpedig ez:

A kedves Egon mindenáron apa akar lenni, ugyebár. Helyes. Most éppen apja Konrádnak. De aki apa, az eltartja a fiát. Bizony. Az gyerektartást fizet. Fizessen az Egon gyerektartást, mégpedig tüstént, még ma este, és megyünk vacsorázni!

Ez jutott Bertuska eszébe. És amikor Egon hazajött Konráddal a sétáról, azonnal közölte vele, hogy mi jutott az eszébe. A patikus Egon erre kicsit bután bámult, majd dadogva közölte, hogy váratlanul éri az ötlet, nincsen nála elég pénz.

– Adjál legalább valamicske előleget – mondta Bertuska. Egon úr erre kétszáz schillinget

kiguberált, amennyivel Bertuska beérte, mert kétszázért két borsos borjúsültet kapni csiperkével és krumplicsillaggal, és még almalére is futja, és még málnafagylaltra is a sült után.

Ilyenformán Bertuska elvitte Konrádot vendéglőbe, a Kecses Kecskében vacsoráltak, Egon úr pedig hazaballagott.

A vendéglőből hazatérve Konrád tüstént lefeküdt, Bertuska viszont még megrojtozott egy méter zöld szőnyeget.

Hadd jussunk holnap újra pénzhez – mondta magában.

Más már nem történt aznap. Annál több történt másnap, hétfőn.

Bertuska másnap reggel már fél ötkor fölserkent. Életében először esett meg vele, hogy ilyen korán ébredt. Halkan kilépett az ágyból, nem akarta Konrádot fölzavarni, de hát Konrád már ébren volt.

– Nem tudok aludni – mondta –, annyira örülök az iskolának!

Bertuska kiment a fürdőszobába. Belenézett a tükörbe, és megállapította, hogy ma nincsen jó napja.

– Vénebb se lehetnék, csúfabb se lehetnék – dünnyögte oda a tükörképének.

– El sem hiszik majd az iskolában – gondolta –, hogy az anyja vagyok a gyerekek: a nagyanyjának fognak nézni, vagy az ükanyjának!

Reggeli közben eltörte a tojástartót meg a csészét, annyira rajta volt az ideg.

– Mi bajod? – kérdezte Konrád. – Aki olyan, mint te most, az ideges?

Igen, bólintott Bertuska, ő most meglehetősen ideges, mert nem tudja, hogyan magyarázza meg az iskolában, hogy az ő Konrádja hétéves, de eddig még nem járt iskolába, ellenben mégis másodikba akar járni.

– Harmadikba – mondta Konrád. – Éjjel gondolkoztam a dolgon. Nem alkalmas nekem a második osztály. Mégiscsak unnam magam másodikban.

– De hát ahhoz másodikos bizonyítvány kell! Anélkül nem vesznek föl harmadikba!

Konrád odament a pohárszékhez, és az egyik fiókból előszedte a kék műanyag tasakot, amelyben az okmányai voltak. A tasaknak volt egy oldalzebe, amelyet Bertuska föl se fedezett. Konrád egy kemény, halványzöld kartonlapocskát halászott elő az oldalzebebből.

– Itt a bizonyítvány – mondta.

– Hányadik osztályos? – kérdezte Bertuska.

– Az osztályt még bele kell írnom – magyarázta Konrád. – Nekem. – S odaadta a bizonyítványt Bertuskának.

Bizonyítvány, állt a kartonon nagy fekete betűkkel. És alatta a név: *Kisbarka Konrád*. És alatta csupa ötös. Torna, ének, rajz, magatartás, olvasás, írás, számolás, természetrajz, német: mind ötös.

És a halványzöld karton hátán pedig:

Kisbarka Konrád tanuló ... eredménnyel a ... osztályba léphet.

Alatta egy nagyon rosszul olvasható névalírás, de biztosan megint az a „Hambag” vagy „Hambug” vagy „Humbug”.

A név fölött körbélyegző, szintén olvashatatlan.

– Miféle iskola adta ezt a bizonyítványt? – kérdezte Bertuska, és megfordította a halványzöld lapot. És akkor a kövér betűvel nyomtatott *Bizonyítvány* szó fölött meglátott még egy kövér betűkkel nyomtatott sort:

– Téboly – suttogta Bertuska.
– Mi a téboly? – kérdezte Konrád. – A csupa ötös?
– De hiszen te sosem jártál Afrikában – hüledezett Bertuska. – Vagy mégis?
– Sajnos nem – felelte Konrád. – De légy nyugodt, a bizonyítvány azért így is érvényes. A gyári iskola kihelyezett részlege volt a kibombóinak. Ez biztos. – Konrád megköszönte a torkát, majd így folytatta: – És Kibombóban négyéves kortól kötelező az iskola. Az életkorom ilyenformán harmadikosénak is megfelel.

Rendben van-e akkor minden? Bertuska mégsem tudta. De megnyugodott, mert volt egy bizonyítvány, amit majd fölmutathat az iskolában. Tökéletesen azért mégsem nyugtatta meg ez.

– És ha Kibombóról kezdenek faggatni az iskolában? – kérdezte. – Akkor mit mondasz?

Többet tud ő Kibombóról, felelte Konrád, mint az általános iskolai tanárok általában. Nagyon jól fölkészítették őt Kibombóból.

– Bízunk benne – mondta Bertuska –, és vágjunk akkor neki.

Kézításkájába gyömoszolta az iratokat meg az oltási igazolást meg a bizonyítványt, fejébe nyomta a nyúlucsmát, és belebújt a nyúlbundába.

– Egy pillanat, anyuka – kiáltotta Konrád –, add még ide a bizonyítványt! – Bertuska előszedte a táskából a bizonyítványt. – Meg adj egy töltőtollat! – mondta Konrád. Bertuska odaadta a töltőtollat. Konrád a bizonyítvány hátoldalára az „eredménnyel” elé, ahol a pontok voltak, beírta, hogy „jeles”, és az „osztályba” elé, ahol szintén pontok voltak, azt, hogy „harmadik”. A bizonyítvány hátlapja most így szólt:

Kisbarka Konrád tanuló jeles eredménnyel a harmadik osztályba léphet.

Konrád várt, míg a tinta meg nem szárad, aztán visszaadta Bertuskának a bizonyítványt. Bertuska a táskájába süllyesztette. Konrád föltette a csengettyűs sapkát, és magára kapta a folt hátán folt dzsekit.

Már majdnem leértek a lépcsőn a földszintre, amikor a nyomukban fölbukkant Ruzicska Kitti, hátán iskolatáska. Kíváncsian méregette Konrádot.

– Te is másodikba fogsz járni? – kérdezte. Konrád a fejét rázta.

– Meggondoltam. Harmadikba fogok járni.

Ettől a választól Ruzicska Kitti úgy elámult, hogy valósággal lecövekelt. Csak állt a lépcsőn, és csak leste Konrádot meg Bertuskát, míg mind a kettő el nem tűnt.

Az általános iskola felé előbb azon a szűk utcán kellett végigmenni, ahol Bertuska lakott, aztán kifordulni egy széles utcára, aztán hét háztömbbel arrébb befordulni egy másik keskeny utcába. Ahogy így bandukoltak, Bertuska megszólalt: – Te, Konrád – mondta –, azt hiszem, nem kellett volna azt mondani Ruzicska Kittinek, hogy te...

Konrád félbeszakította:

– Tudom, észrevettem. Máskor majd óvatosabb leszek.

Amikor a hetedik háztömb után befordultak a szűk utcába, az iskola felé, Konrád újra megszólalt:

– Tudod, anyuka, nekem nem valami jó, hogy olyan, olyan... – és kereste és kereste a megfelelő szót, és csak akkor találta meg, amikor már az iskola kapujához értek: –...olyan szótlannak kell lennem. Sokkal jobb volna mindenkinek az igazat megmondani. De hát rendkívüli körülmények

rendkívüli magatartást követelnek. A végprogramozó osztály vezetője mindig ezt mondta.

– Az igaz, azt jól mondta az az illető – mondta Bertuska.

– És én, ugye, bizonyos mértékig rendkívüli körülmény vagyok, úgy érte, hogy ameddig a gyerekek többségét másképp csinálják. És ezért, azt hiszem, indokoltak a rendkívüli magatartásformák!

– Persze – bólintott Bertuska, és belökte az iskola bejárati ajtaját. – Persze, Konrád, de azért szerintem, és meg ne haragudj, még valamilyen rendkívüli magatartást tanúsíthatnál, vagyis egy kicsit gyerekesebben beszélhetnél, ha majd az iskolaigazgatóval beszélsz.

– Nem beszélek gyerekesen? – kérdezte Konrád. – Mi az, ami nem gyerekes?

– Nem is tudom, tényleg – dűnnyögte Bertuska, miközben fújtatva iparkodott föl az első emeletre –, hiszen alig tudom, milyen egy hétéves gyerek. De azt hiszem, hogy a hétéves gyerekek egyszerűbben beszélnek, mint te, kevesebb szót tudnak.

– Milyen szót nem tudnak?

Bertuska már nem válaszolhatott, mert megérkeztek egy ajtó elé, amelyen az állt: Igazgatóság.

És az ajtó mellett ott állt Egon úr, a patikus. A fekete öltönyében, fekete nyakkendősen és fekete irattáskával a hóna alatt.

– Hát te, Egon – hökkent meg Bertuska –, hogy kerülsz te ide, Egonka? – Mire Egon úr pissegett, integetett Bertuskanak, hogy halkabban beszéljen.

– Végeredményben én vagyok az apja, nem? – suttogta. – Ha valami nehézség adódna, akkor szerintem szükségetek lehet rám. Elvégre az a dolgom, hogy gondoskodjam rólatok!

Bertuska erre akkorát sóhajtott, hogy Egon úr újra pissegni kezdett.

– Egon – sziszegte oda Bertuska –, légy szíves, menj haza, Egon, vagy a patikádba, Egon. Vagy ahová akarsz, de eridj innen!

– Szó sincs róla – sziszegett vissza Egon úr. – Az apja vagyok, és maradok!

Azzal ő, Egon úr kopogtatott az ajtón.

– Tessék – szólt bentről egy női hang. Egon úr benyitott, belépett az igazgatói szobába. Konrád meg Bertuska a nyomában. Konrád megfogta Bertuska kezét.

– Mit óhajtanak? – kérdezte egy meglehetősen öreg, meglehetősen kövér hölgy. Nem az íróasztal mögül, mert nem ült, hanem az íróasztal előtt állt, karjában egy rakás füzet.

– Be szeretnénk íratni a fiunkat – mondta Egon úr.

A meglehetősen öreg, meglehetősen kövér hölgy az íróasztalra tette a rakás füzetet.

– Beíratni? Most? Hogyhogy? Elsőbe? Az tavasszal volt esedékes, kérem! Már megkezdődött a tanév! Egyébként pedig egy perc múlva nyolc óra, és Stanci kartásnő beteg, nekem kell helyettesítenem, megyek a 3/A-ba, mindjárt csöngetnek!

– Nem elsőbe fog járni, kérem tisztelettel, hanem másodikba – mondta Egon úr.

– Harmadikba fog járni! – rikoltotta Bertuska, és vadul meresztgette a szemét Egon úrra. – Harmadikba! A második osztályt már elvégezte. – Még vadabbul meresztgette a szemét Egon úrra. – Kibombóban, Ki-bom-bóban! Kibombóban járt másodikba.

Egon úrnak gőze sem volt ugyan, hogy mit akar Bertuska, de arra rögvest rájött, hogy most jobb, ha hallgat. Közben megszólalt a csengő. Az igazgatónő kétségbeesett arcot vágott.

– Most mit kezdjek önökkel? – kérdezte. – A 3/A-t nem hagyhatom sokáig magára, az egy rémes osztály. Mennem kell!

Nem tarthat az olyan sokáig, mondta erre Bertuska, amíg egy kisfiút beírnak harmadikosnak. Egy halom úrlap van, ellenkezett az igazgatónő, amit mind pontosan ki kell tölteni. De aztán mégis leült az íróasztalához, és elkérte Bertuskától az iratokat meg az oltási bizonyítványokat meg az utolsó iskolai bizonyítványt. Egon úr döbbenetesen meredt a „Kibombói Német Általános Iskola”

bizonyítványára. Az igazgatónő szintén döbbenetesen meredt rá. És módfelett örült, hogy ilyen jó tanulót vehet föl, aki ilyen távoli ország iskolájából jött.

– Nem is tart ez sokáig – mondta. – Hiszen megvan az összes szükséges irat és igazolvány. Általában tudniillik mindig van valami baj velük.

Aztán már vitte is magával az igazgatónő Konrádot a 3/A-ba. Még ceruzát, golyóstollat és egy füzetet is adott neki kölcsön. Mert, ugye, Konrádnak egyáltalán nem volt tanszere.

Kisbarka Bertuska és Egon úr szemmel követték Konrádot, aki az igazgatónővel a második emelet felé távolodott. Bertuska megkönnyebbült, mert baj nélkül megtörtént a beíratás. Egon úr viszont halkán nyögdécselt. Sajgott a bal lába bütyke. Bertuska ugyanis imént, az igazgatói szobában, háromszor rálépett a lábára. Szándékosan, mert mindig olyankor, amikor az igazgatónő „kedves Kisbarka úr”-nak szólította Egon urat, Egon úr pedig azt akarta mondani, hogy „engem, kérem, nem Kisbarkanak hívnak”. Az „engem, kérem”-nél Bertuska mindig rálépett Egon úr lábára, mire Egon úr elnémult.

– Hallatlan, hogy így rugdosod az embert – mondta Egon úr, amikor lefelé mentek a lépcsőn.

– Sajnálom, de muszáj volt – felelte Bertuska. Pedig igazában egyáltalán nem sajnálta. Sőt: boldogan taposott volna a lábára még egyszer. Úgy érezte, hogy Egon úr szükségtelen buzgósággal avatkozik bele az ő életébe meg Konrádába.

Egon úr sértődötten eltalpalt. És bicegve. A patikába. No, gondolta Bertuska morcosan, hátha úgy megsértődött, hogy ma már elő sem kerül. Alaposan tévedett!

Pontosan déli tizenkettőkor Bertuska visszament az iskolába Konrádért.

A kapu előtt ott állt Egon úr. Még mindig sértődötten közölte Bertuskával, hogy végeredményben nem tudhatta, eljön-e Konrádért.

– Hiszen mindig olyan pontatlan vagy – mondta.

Bertuska ettől rémesen megdühödött. Tudniillik sohase volt pontatlan. Fontos ügyekben mindig pontos volt.

– Az olyan, mint te – fakadt ki –, vaktában ráfog az emberre mindent! Csak azért, mert szőnyeget szó az ember, és mert nincs férje, de rúzsa meg szempillafestéke van, szerinted pontatlan! Micsoda szemtelenség! Elképesztő!

– Halkabban, kérlek, halkabban, már mindenki idenéz – mondta Egon úr, aztán néhány bankót húzott elő a zsebéből. – Itt a többi tartásdíj. Jövő elsején megint adok pénzt.

Bertuska eltette a pénzt, és mosolyogni próbált. Sikerült is, nem is. Benn az épületben megszólalt a csengő.

– Mindjárt jön Konrád – mondta Egon úr. – Remélem, kedvére volt az iskola – mondta Bertuska. Mire Egon úr:

– Biztos, hogy már első nap kapott egy ötöst. – Mire Bertuska:

– Az engem nem érdekel.

Először egy falka fiú jött ki az iskola kapuján, aztán egy falka kislány, aztán egy falka lány meg fiú vegyesen, aztán a végén Konrád.

Meglátta Bertuskát meg Egon urat, és odament hozzájuk. Egy gyerek utánakiáltott:

– Kisbarka nagy birka, Kisbarka nagy birka! – Konrád nem nézett hátra.

– Jó volt? – kérdezte Bertuska.

– Kaptál-e ötöst? – kérdezte Egon úr.

Konrád megrázta a fejét.

Egon úr csalódott arcot vágott.

– Nem? Hogyhogy nem? – És máris azt puhatolta: – Nem akarnál mégis inkább másodikba járni?

– Frászt, apafej – felelte Konrád –, szó sincs róla, hiszen az is dögunalom, amit itt harmadikban tanulnak. Ötöst csak azért nem kaptam, mert ma még nem löktem a rizsát.

– Hogy beszélsz te, Konrád? – döbrent meg Egon úr, és annyira, hogy hét ráncba gyúródott a homloka.

– Gyerekesen beszélek – felelte Konrád. – Szóval úgy, ahogy a többiek. – Bertuskához fordult: – Azt hiszem, rájöttem, hogy mire gondoltál reggel, és azt hiszem, nagyjából már megtanultam beszélni. – Visszafordult Egon úr felé: – Épp azért nem szólaltam meg ma még, mert előbb rá kellett jönnöm a helyes stílusra. Holnap... – mosolygott föl Egon úrra – holnap majd nyomom a szöveget, és fix, hogy kapok egy ötöst. Ha már annyira örülnél neki!

Végigmentek a széles utcán, Konrád Egon úr és Bertuska közt lépdelt.

– Csak borzasztó nehéz – jegyezte meg – megkülönböztetni egymástól azt, ami gyerekes, és azt, ami csúnya. Ezt még alaposabban kell tanulmányoznom.

Amikor befordultak a kis utcába, ahol Bertuska lakott, futva fölbukkant mögöttük Ruzicska Kitti. Integtetett Konrádnak. Bertuska megállt.

Egon úr azt kérdezte:

– Nem ez az a nevetlen kislány, aki alattatok lakik? – És miután Bertuska bólintott, így folytatta: – Nem óhajtom, hogy Konrád evvel a gyerekekkel barátkozzék: ez a gyerek már többször kiöltötte rám a nyelvét!

Bertuska hirtelen sokkal helyesebb gyerekeknek érezte Kittit, mint addig.

– Az én fiam – csattant föl – nagyon is barátkozni fog velem!

– Az enyém viszont nem! – csattant föl Egon úr. Ruzicska Kitti már a nyomukban volt. Konrád azt kérdezte:

– Most akkor mi a teendőm? Most akkor barátkozzam vele vagy sem?

– Te csak ne... – kiáltott rá Egon úr, de aztán felordított: – Jajjjaj! – mert Bertuska megint rátaposott a lábára.

– Látod, apád is azt mondja, hogy barátkozzál vele – mondta Bertuska vidám vigyorral.

Addigra Kitti odaért Konrád mellé.

– Jó napot kívánok, Kisbarka néni! – köszönt, és Egon úr felé is megbillentette a fejét. – Nekem ma van a születésnapom – folytatta Konrádra mosolyogva –, és születésnap buli lesz, és irtó jó lenne, ha te is eljössz. Háromkor! Szia! Szóval, háromkor gyere!

Azzal futva nekilódult a kis utcának. Valószínűleg azért sietett annyira, mert háromig még millió dolga volt. Konrád meg a szülei lassan követték.

– Ellenzem – jelentette ki Egon úr. – Ez a gyerek nem illedelmes.

– Hülyeség! – mordult rá Bertuska. – Ez egy nagyon normális gyerek. És még csinos is!

– Nagyon érdekel a dolog? Elmennél? – firtatta Egon úr. Konrád elgondolkozott, aztán azt válaszolta, nem biztos benne, hogy nagyon érdekli. De terhére biztosan nincs a Ruzicska Kitti. Meg aztán, vélte Konrád, biztosan hasznos lenne lemennie Kittihez, mert akkor még alaposabban elsajátíthatná a „gyerekeset”.

Egon úr sóhajtott. Egyfelől semmit sem akart Konrádnak megtiltani, másfelől féltette a lába bütykét. Bertuska szeme tudniillik megint bosszúsan villámlott. És meg is szólalt Bertuska:

– Egyszerű az eset, Konrád. Ha ma délután elmegy a Kittihez, akkor az én fiam vagy, de ha ma este szépen lefekszel az ágyadba, akkor meg az apád fia leszel!

– Jól van, anyuka – mondta Konrád.

Egon úr még mindig nem adta meg magát. Amikor a kapuhoz értek, avval az ötlettel állt elő, hogy Konrádnak délután föltétlenül látnia kell a Vidám Parkot, az óriáskereket. Bertuska majd megpukkadt mérgében.

– Eridj a patikádba, Egon! – utasította Egon urat.

Egon nem akart a patikába menni. Minek ment volna oda ebédszünetben? Csak kettőkor szokta újra kinyitni a patikát. Még egy óra hosszát ráért, és ezt az időt Bertuskánál akarta tölteni. De Bertuska határozottan tiltakozott:

– Dolgunk van! – hadonászott. – Valamilyen születésnap ajándékot is föl kell még hajtanunk. És megebédeltetni se tudlak mivel, és értsd meg, hogy szeretnénk magunkban lenni!

– Viszontlátásra! – mondta erre búsan Egon úr, és elindult a patika felé. Konrád nézte. Ő is bús képet vágott.

– Én sajnálom apukát – mondta halkán.

– Kár sajnálni – vonszolta befelé a házba Konrádot Bertuska. – Vén bohóc ez!

– De az apukám, és én szeretem! – Konrád most borzasztó szomorúan nézett. Bertuska ezért sürgősen tudatta vele, hogy ő is nagyon szereti Egon urat, sőt szívből szereti. Mire Konrád jobb kedvre derült.

Ebéd után, amikor Bertuska születésnap ajándéknak valót keresett Kitti számára, és a nappaliban rá is bukkant a szekrényben egy rakás babaporcelánra, amit szintén megrendelt egyszer, észrevette, hogy Konrádnak Egon úr jár az eszében. Célozgat, olyasmiket mond, mint:

– A szülők tulajdonképpen férjenek meg jól egymással. Jobb az a gyerekek. – És: – Ha a szülők veszekszenek, akkor legtöbbször mind a ketten hibásak. – És ezt is: – Hiszen különbözők az emberek, jóindulattal kell viselni embertársaink tulajdonságait.

– Persze, persze – dűnnyögte Bertuska, meg: – Lám, lám – miközben lemosta a port a babacsészékről. S azt gondolta: De most már egy szót se szólok Egonról! Mert méregbe gurulok, és szidni kezdeni, és akkor Konrád megint nekibúsul. Azt is elhatározta, hogy – Konrád jelenlétében egyetlen rossz szót sem szól többé Egon úrhoz. És a lábára is legföljebb csak akkor lép, ha Konrád biztosan nem veheti észre.

Három óra előtt öt perccel Konrád startra készen állt az előszobában, az ajtónál. Háromszor megmosdva, kétszer megfésülködve. A félcipőjét is fényesre kefélt. A kezében egy cipődoboz, rózsaszín selyempapírba csomagolva, a tetején tizenkét szirmú zöld szalagsokor. A selyempapírt apró piros szívekkel is telefestette Bertuska. A babaporcelán volt a dobozban.

– Most már lemehetsz, Konrád – mondta Bertuska.

Konrád tétovázott:

– Még nincs pontosan három óra.

– Egy-két percen nem múlik – vélte Bertuska, de Konrád még mindig tétovázott.

Kintről, a lépcsőházból gyerekek csörtetése és nevetése hallatszott be. – A többi vendég is megjött már.

Konrád bölintott, de nem mozdult. Aztán azt mondta:

– A Flórián is meg van híva.

– Az helyes gyerek?

– A Flóri az a nagy kövér, aki utánam kiabált, hogy „Kisbarka nagy birka”.

– Biztosan csak tréfált az a Flóri. – Bertuska még mosolygott is, hogy meggyőző legyen, amit mond. Meg akarta kímélni Konrádot egy adag bánattól. De Konrád azt kérdezte:

– Igazán azt hiszed? – És olyan komolyan nézett, hogy Bertuska nem mosolygott tovább, sőt szomorúan rázta a fejét.

– De ha nem hiszed, akkor miért mondod?

– Hogy megkíméljelek a búsulástól!

– Nem hiszem, hogy megkímélsz, ha füllentesz – mondta Konrád, aztán az érdekelte, hogy miért olyan némelyik gyerek, hogy ok nélkül csúfolja a másikat. – Ezt nem magyarázták meg a gyárban

– mondta –, magyarázd meg te.

Csakhogy Bertuska nem tudta megmagyarázni, legalábbis kapásból nem. Megígérte, hogy majd gondolkodik a dolgon, és a születésnap buli után megmagyarázza.

– Majd gondolkozom rajta. Becsszó.

– És igazán nem csapsz be majd? – kérdezte Konrád.

– Becsszó – ígérte meg még egyszer Bertuska.

– Akkor most lemegyek. – Bertuska kitérte az ajtót, és szemmel követte Konrádot. Amikor a gyerek már a lépcsőhöz ért, utána szólt:

– És ha az az idétlen Flóri megint csúfol, húzzál be neki egyet!

Konrád megállt.

– Húzzak be? – kérdezte. – Mit húzzak be?

Bertuska derékig kihajolt a lakásajtón, úgy magyarázta:

– Szóval, kenj le neki egyet! Mázolj be neki, durr a pofájába, dekoráld ki, hogy az eget is nagybögőnek nézze, kisfiam!

Konrád a fejét csóválta.

– Ezeket se tanultuk – mondta, s elindult lefelé a lépcsőn. Bertuska már nem látta, csak azt hallotta, hogy becsönget Ruzicskáékhoz, aztán Ruzicska Kitti hallotta lelkendezni:

– Szia, Konrád, kasi, hogy itt vagy! Bújj be! Hű, micsoda csomag, biztosan a legmenőbb ajándék!

Aztán becsapódott az ajtó. Bertuska is becsukta az ajtót, bement a fürdőszobába, kikente-kifente az arcát. Jó kékre a szemét, jó pirosra a száját és jó rózsaszínre kétfelől a képét. Aztán bement a műhelyszobájába, leült a szövőszékhez, és folytatta a szőnyegcsomózást. Rózsaszín pettyes piros virágot csomózott kék alapra. A virág nem lett olyan szép, mint máskor, mert Bertuskának nem a virágon járt az esze, hanem az olyan gyerekeken, akik más gyereket kicsúfolnak. Eleinte igencsak egyszerűnek látszott a dolog nyitja. Az olyan gyerek mind rossz gyerek. Undok, vacak kis béka! Úgy született! De aztán az jutott eszébe Bertuskának, amit az édesanyja szokott valamikor szüntelenül hajtogatni: „Bezzeg a Lujza unokahúgod, édes gyeregem, sokkal, de sokkal jobb kislány nálad.” Juj, de nem állhatta ezt a Bertuska kislány, ki is öltötte a nyelvét, valahányszor a Lujza unokahúgával találkozott, és azt mondta hozzá, hogy „beee”. Az is eszébe jutott Bertuskának, hogy kislány korában a szomszédék Jonathánja után szokta kiabálni, hogy „Pisis! Pisis a Jonathán!”, és most azon töprengett, hogy ugyan miért tette. Nem volt ő se rossz gyerek, se undok béka. Azt hiszem, gondolta, csak arra voltam nagyon büszke, hogy én már nem pisilek be! És sóhajtva megállapította, hogy nem is olyan egyszerű ez a csúfolkodásdolog, nehéz lesz ezt mindenestül helyesen megmagyarázni Konrádnek.

Ezalatt Konrád Ruzicska Kitti gyerekszobájában ült, a születésnap uzsonnánál. Kakaó volt, gyümölcstorta meg virsli meg almale. Az asztal fölött nagy, csíkos lampion lógott. Konrádon és Kittin kívül még négy gyerek ült körül az asztalt. Flóri, Tóni, Hilda és Helga. Flóri és Hilda harmadikba járt. A 3/A-ba. Tóni és Helga másodikba, Kittivel. Flóri egy fejjel nagyobb volt Konrádnál. Konrád mellett ült. Egyelőre egyszer se mondta még, hogy „Kisbarka nagy birka”. Egyelőre egy szót sem szólt Konrádhoz. Ennek Konrád nagyon örült. Hilda és Helga kedvesek voltak hozzá. Persze, fúrta őket a kíváncsiság, és váltig faggatták, hogy miért csak most költöztették az édesanyjához, és hogy lehet a patikus az apukája, hiszen nem is férje az anyukájának. Konrád nem tudta, mit válaszoljon, ezért nagyon megörült, amikor Kitti közbeszólt, hogy:

– Hagyjátok már békén! – és véget vetett a kérdezősködésnek.

Tóni nem volt barátságos. Tóni fintorgott Konrádra, és az asztal alatt sípcsonton rúgta. Tóni azért volt nagyon barátságtalan, mert Kitti nagyon barátságos volt Konrádhoz. Tónit a féltékenység ette. Konrád persze nem tudta, hogy az a baja. Konrádnak sejtelve sem volt arról, hogy mi az a „féltékenység”.

Aztán Tóni, amikor épp egy szelet tortát akart az asztal közepére tett tálról elhalászni, a könyökével meglökte Konrád kakaóját. A csésze fölborult, a kakaó végigfolyt a rózsaszínű abroszon, és az asztal széléről csöpögni kezdett a fehér szőnyegpadlóra. Kitti ijedten visitott:

– Anyu, anyu! Gyorsan! A kakaó! – Az anyukája ugyanis mérhetetlenül szerette a fehér szőnyegpadlót. Az volt a legfőbb büszkesége.

Ruzicskáné vizes ronggyal vágatott be a gyerekszobába. Jajongva pacsmagolta-törölgette a kakaófoltot.

– Miért nem tudtok vigyázni? Nem vagytok már kisbabák! – A kakaófolt nem tűnt el.

– Nem én voltam, nem én voltam! – kiabált Tóni. – Ő csinálta! Ő csinálta! – mutogatott Konrádra.

– Juj, de undok vagy! – kiáltott rá Kitti. – Hazudós! Hazudós!

– Csak hajba ne kapjatok nekem még – nyögdécselte Ruzicskáné. Szaporán dörgölte-pacsmagolta a foltot, és mert a kakaó kezdett halványulni, lassan nyájasabb lett az arca. – Menjetek át a nappaliba – mondta. – Hadd szikkadjon békén ez a folt. Meg ott több is a hely. Játshattok zsákbanfutást meg egyensúlyozhattok tojást. De csak keményre főttet. A konyhaasztalon van a főtt tojás.

A gyerekek átmentek a nappaliba, sarokba tolták az asztalt meg a székeket. Lett hely zsákban szökdécselni, tojást egyensúlyozni meg vizet körülvinni. Ilyesmit Konrád még sohasem játszott ugyan, de hát nagyon ügyes volt. Ő szökdécselt elsőnek a hálószoa ajtajáig, ő lett az egyetlen, aki a konyhaajtóig elvitte a kanálban billegő tojást. A színültig töltött vizespohárral is csak ő ért el úgy a fürdőszoba ajtajáig, hogy egyetlen csepp se csurrant el. Flóri épp csak startolt, és a tojás máris leesett, a víz felét kilötyögtette, mire a fürdőszobaig ért, és zsákkal a lábán utolsónak ért a hálószoaajtóhoz. Erre irtó pipa lett, és megint elkezdte:

– Kisbarka nagy birka! – Tóni pedig csatlakozott hozzá:

– Kisbarka nagy marha!

– Ha rögtön abba nem hagyjátok – visitotta Kitti –, mehettek a francba!

Tóni és Flóri elhallgatott, de gonoszul pislogott Konrádra.

Kitti kérdezz-felelek játékot is kapott a születésnapjára, és ahhoz támadt kedve. Előszedte a csupa kérdés kártyacsomagot és a játékszabályokat. Tóni és Flóri meggusztálta a kártyákat.

– Süket kérdések – mondta Flóri.

– Micsoda hülye játék! – mondta Tóni. – Kell a fenének – mondták mind a ketten. De csak azért, mert nem tudtak volna a kérdésekre válaszolni, és amikor Konrád is megnézte a kártyákat, és azt mondta, hogy nem is buták a kérdések, akkor oldalba böködték egymást, a homlokukra mutogattak, és kinevették Konrádot. Ő pedig még meg is magyarázta volna nekik, hogy mi micsoda:

– Lengyelország fővárosa a kérdés – mondta –, Varsó a válasz. És a ferde torony Pisában van, és száznegyvennégynek a gyöke tizenkettő.

– Fölvágós! Meee! Fölvágós! Meee! – csúfolta Tóni.

– Csalás az egész. Göze sincs semmiről, csak a szája jár! – ordította Flóri, aztán hasba bokszoalta Konrádot.

– Vágd szájon – súgta oda Hilda, de Konrád megrázta a fejét.

– Gyáva nyúl, nyápic nyúl! Meee! – cikizte Flóri. – Gyáva vagy! Gyáva vagy!

– Húzzál már be neki – súgta újból Hilda, de mert Konrád erre se vágott oda, hátrafordult Helgához. – Te, ez tényleg gyáva, ez tűri, hogy sérteggessék, és meg se mozdul.

Hildának Helga volt a legjobb barátnője. Helgának mindig az volt igaz, amit Hilda mondott. Helga most azt mondta:

– Igen, ez tényleg gyáva, ez a világon mindent eltűr!

– Ez hülye – állapította meg együtt Helga és Hilda, azzal Flórral és Tónival leültek a nagy ebédlőasztalhoz, és „Repül a, repül a...”-t kezdtek játszani.

– Van kedved babázni? – kérdezte Kitti Konrádot.

– Hogyne – felelte Konrád –, ha megmutatod, hogy kell. Én csak vasúttal meg építőköccével tudok játszani, és könyvet nézegetni.

Kitti behozta az új szőke babáját, a babakocsit és a születésnap babaporcelánt. A szoba egyik sarkából félrehúzta a bútort, a helyére odaállította a babakocsit, a porcelánt kirakta egy asztalkára, és eljátszotta, hogy a kávéskannából kávé töltsön a csészékbe.

– Te vagy az apuka – mondta –, én vagyok az anyuka, a kocsiban fekszik a gyerek. Érted a játékot?

Konrád rögtön értette:

– Én vagyok Egon úr, a patikus, és te vagy Kisbarka Bertuska.

Kitti helyeselt.

Konrád nagyon hamar jól megtanult papást-mamást játszani. Egy sincs, aki ilyen jól játszana papást-mamást-kisbabást, ismerte el Kitti. Igaz, hogy a játékokat minden második-harmadik percben megzavarta Tóni, aki azóta is az asztalnál ült a többiekkel: most diót eszegélt, a hétével pedig megdobálta Konrádot meg Kittit, s közben mindig el is rikkantotta magát:

– Örök harag és háború!

Konrád búsan pislogott Kittire.

– Te is szeretnéd, ha behúznék neki egyet? – kérdezte.

– Csak ha te is nagyon szeretnél neki behúzni – felelte Kitti, és ennek Konrád megörült.

– Tudod, mit – találta ki aztán Kitti –, játszunk azt, hogy csuda forró nyár van, és falun vagyunk, és falun sok a légy, és valahányszor iderepül egy dióhéj, akkor az légy.

– Legyen légy – bólintott Konrád. És valahányszor arra zúgott egy dióhéj, fölkiáltottak Kittivel:

– Borzasztó! Ezek a legyek! Rengeteg idén a légy! – És vihorásztak. Tóni ettől úgy kiborult, hogy hazament. Csak búcsúzóul kiáltotta még oda:

– Örök harag és háború! – És ez nemcsak Konrádnak szólt: Kittinek is. Úgy döntött, hogy ezentúl nem szereti Kittit.

Hatkor aztán bejött a szobába Ruzicskáné, benyomta a tévé gombját, és közölte, hogy vége a születésnapnak. Kitti kikísérte a vendégeit.

– És mondd, Kitti – kérdezte Helga és Hilda búcsúzóul –, mit eszel ezen a gyáva nyúlon?

Flóri is megszólalt:

– Unalmas buli volt ez. És csak ez a dinka kertitörpe az oka. – Azzal megint hasba boksolta Konrádot. Már nagyon biztos volt benne, hogy Konrád nem üt vissza. Csak Kittiről feledkezett meg, aki erre fölvisított:

– Most aztán elég! – és az egyik kezével hasba boksolta Flórit, a másikkal a fejét kalapálta, közben még sípcsonton is rúgta.

Flórián üvöltve száguldott kifelé.

– Hozzád se jövök többé! – ordított vissza. – De bosszút is állok! Hilda meg azt mondta:

– Nézz oda, most meg már verekszik is e miatt a nyúl miatt!

Helga szintén mondott valamit:

– Szerintem most ebbe szerelmes. – Azzal Hilda és Helga is elment. Kitti fölkiáltotta Konrádot a második emeletre, a lakásajtóig.

Konrád halkán megszólalt:

– Az a kislány azt mondta, hogy szerinte én vagyok az új szerelmed.

– Jól mondta – súgta vissza Kitti.

– Tényleg?

Kitti komolyan bólintott.

– Tényleg.

Konrád tétovázott, de aztán megkérdezte:

– Te, Kitti, nem csak azért mondod, mert nem akarsz, hogy búsuljak?

– Fenét! – nevetett föl Kitti. – Tényleg bírlak. Csudára bírlak. Az összes többinél jobban tetszel.

– Az a jó – mondta halkán Konrád. Kitti meg föllelkesült.

– Holnap együtt megyünk suliba! És haza is együtt jövünk! És délután lemegyünk a játszótérre.

És aki bántam akar, annak jaj, annak velem gyűlik meg a baja. De mind lapítani fog, mert én, tudod, én nagyon erős vagyok ám.

– Köszí – mondta Konrád, és megnyomta a csengőt. Kitti futott le, az első emeletre. A lépcsőről még integetett.

– Jó volt? – kérdezte Bertuska, amikor ajtót nyitott.

– Hát nem éppen minden – felelte Konrád –, de azért volt minnek örüljek.

– Ez többnyire így van az életben, fiam – mondta Bertuska, azzal a konyhába terelte Konrádot.

Vacsorára tonhalat ettek, mazsolás kaláccsal, medvecukrot és sósperecet. Bertuska megint elfelejtett bevásárolni. Konrád, miközben tonhalat rakott a mazsolás kalácsra, azt kérdezte:

– Helyes az, ha egy hétéves kislány véd meg egy hétéves fiút? Nem fordítva helyes ez?

Bertuska éppen medvecukrot szopogatott:

– Tökmindegy az, Konrád, nem számít. Az a fő, hogy akit meg kell védeni, azt megvédjük.

– Nem gondolod – faggatta tovább Konrád –, hogy ilyesmin mások nevethetnek?

Bertuska kivette a szájából a medvecukrot, belemártotta a tonhal mártásába, leszopogatta, aztán úgy vélte, hogy:

– Egyet jegyezz meg jól, Konrád fiam. Az sokkal fontosabb rengeteg más dolognál. Amit mások beszélnek, avval nem kell törődni!

Azzal újra beledugta a medvecukrot a tonhalmártásba, tünődve kevergette vele, majd így folytatta:

– Ha mindig úgy gondolkozol, mint más, és mindig azt teszel, amit más tesz, akkor végül pontosan olyan leszel, mint akárki más, és akkor megutálod saját magadat. – Abbahagyta a kevergetést, nézte, nézte Konrádot, aztán azt kérdezte:

– Érted?

– Sajnos nem – mondta Konrád, és harapott a tonhalas mazsolás kalácsból. – Kitti viszont szeret engem.

– Óriási – derült fel Bertuska –, le a kalappal! Erre iszunk!

– De anyuka – csóválta a fejét Konrád.

– Bocsánat – morogta Bertuska –, úgy értettem, hogy erre innom kell. Nekem. – S kihálászta a szekrényből a viszkisüveget, töltött magának jócskán. – Sokáig élj, fiam!

Épp letette az asztalra az üres kupicát, amikor kinn megszólalt a csengő. Egy rövidet, egy hosszút, nagyon tapintatosan csöngettek.

– Ki lehet az? – kérdezte Konrád. Bertuska lassan fölállt, és indult ajtót nyitni.

– Rövid-hosszú-tapintatos – mondta –, az, fiam, csakis a patikus Egon.

A patikus Egon aztán Bertuska nyomában jött be a konyhába, hatalmas műanyag szatyrorral a kezében. A szatyrot letette a konyhaajtó mellé, majd fintorgó arccal az asztalon álló ételmaradéokra meredt.

– Talán nem tetszik valami? – fújta Bertuska.

Egon úr föl tartotta a jobb mutatóujját, Bertuska orra előtt hadonászott vele.

– Fehérje, állati fehérje kell egy hétéves fiúnak – háborgott –, nem medvecukor! És A-vitamin és B és C és D kell egy hétéves fiúnak!

– Majd holnap kap! – sziszegte Bertuska, és ellegyintette az orra elől a hadonászó mutatóujját.

– Ma kap! – mondta Egon úr, azzal fölkapta a nagy műanyag szatyrot, s előhúzott belőle egy csomag rozs kétszersültet, egy almát meg egy darab sajtot. – Tessék, fiam – szólt –, itt a megfelelő gyermek vacsora.

– Köszönöm szépen – motyogta Konrád nem éppen derűsen. Hiszen már megrakta a hasát négy jókora szelet tonhalas mazsolás kaláccsal és három rúd medvecukorral.

– Már vacsorázott – közölte Bertuska.

– Az nem vacsora volt, édes gyeregem, hanem merénylet a gyerek gyomra ellen. – Egon úr Konrád elé tolta a kétszersültet meg a sajtot. – Sok mindennek meg kell itt változnia, édes gyeregem!

Bertuska fenyegető pillantást vetett rá.

– Szabad tudnom, minek kell megváltoznia? Egon úr félrerakott egy konyhaszékről némi kacatot – hajtút, leveseskanalat, tojáshejat, néhány szál metélőhagymát meg egy körömollót –, és helyet foglalt. Látszott rajta, hogy hosszabb szónoklatra készül. Az is látszott rajta, hogy némi szorongással készül a változások előadására.

– Szóval, minek kell megváltoznia? – ismételte meg a kérdését Bertuska, és még fenyegetőbben nézett.

A patikus Egon idegesen pillogott, a kezét dörzsölte, aztán elszánta magát.

– Édes gyeregem – mondta –, te nagyon kedves vagy, nagyon jó, de nagyon alkalmatlan is arra, hogy egy olyan minőségű gyereket, mint Konrád, fölnevelj. Ezért úgy határoztam, hogy átveszem a gyerek nevelését!

Bertuska elnevette magát. Nem kedvesen, hanem nagyon dühösen nevetett. Aztán kipakolt:

– Szóval, úgy határoztál. Pompás. Remek. Akkor menj a sóhivatalba az elhatározásoddal! Vagy csinálj magad gyereket, vagy rendelj magadnak egyet! *Avval* a szegény kölyökkel aztán felőlem azt művelsz, amit akarsz! *Annak* felőlem kézbe veheted a nevelését, mind a két kezedbe! De az én Konrádomat hagyd békén, te patikai porcelánbili! Te epeízű gyógyteakeverék, te mozsártörő, te nyúlós fagykenőcs!

Egon úrnak mind a két szeme ugrált ugyan, de Egon úr ülve maradt a konyhaszéken.

– Édes gyeregem – jelentette ki –, sértegethetsz, ahogy csak akarsz, de engem meg nem ingatsz, én nem tágitok, ha a fiamról van szó.

Bertuska föl pattant, előkapta a konyhaszekrényből a kék borítékot, Konrád iratait, reszkető ujjakkal turkált benne, aztán előhúzta Konrád anyakönyvi kivonatát.

– Tessék, itt van! – kiabálta. – Olvasd! Mi áll itt? Talán az, hogy Patikus Egon? Nem! Itt az áll, hogy Kisbarka Ágoston! Az apa neve Kisbarka Ágoston!

Csak hogy Egon úrra ez végképp nem hatott. Őt, közölte, Konrád önként apjának választotta, és ő elfogadta a fiú választását. Kisbarka Ágoston pedig, ugyebár, hosszú évek óta melegebb éghajlaton tartózkodik, tehát mint apa semmiképpen sem áll rendelkezésre. Továbbá Bertuska is elismerte az ő apaságát, amikor tartásdíjat követelt tőle.

– Aki gyerektartást fizet, az apa! – harsogta Egon úr.

Bertuska tovább szidta volna Egon urat. Sőt: kidobta volna a lakásból. Egyszerűen karon ragadta volna, végigcibálta volna a konyhán meg az előszobán, és kilökte volna az ajtón. De erre nem került sor. Egon úr ugyanis újra belenyúlt a nagy műanyag szatyorba, és töltőtollat meg füzeteket meg színes ceruzákat meg filctollakat meg egy piros vászontáskát szedett ki belőle.

– Jaj, de szép, jaj, de pompás! – kiáltott fel Konrád, maga elé kapta az iskolaszereket, és megcsodálta őket. Lecsavarta a töltőtoll kupakját, és az egyik füzet címkéjére ráírta, hogy: *Kisbarka Konrád*.

– Avagy megvette volna már anyád a tanszereidet? – kérdezte Egon úr kajánul. – A jó anya, ugyebár, nem feledkezik meg ilyesmiről!

– Nem, még semmit se vettem meg – mondta Bertuska, és lángvörös lett szégyenletében. De mert annyira szégyellte magát, még jobban feldühödött. – Ez a sok hülye iskolai kacat! – hadonászott. – Mintha idétlen füzetek és vacak ceruzák volnának a legfontosabbak a világon!

Konrád rémülten ellenkezett:

– Ne mondj ilyet, anyuka, nem szabad! – És könnybe lábadt a szeme.

– Szeretném, ha Konrád hozzám költözne – szólta Egon úr. – Bennem több a felelősségérzet, és több a pénzem, mint neked. Első osztályú nevelőnőt tudok fölfogadni Konrád mellé, első osztályú magániskolába járathatom, első osztályú oktatásban részesíthetem...

– Első osztályú számár vagy! – szakította félbe Bertuska.

Konrád most már sírt. Nagy könnycseppek peregtek végig az arcán, és potyogtak a sajtra meg a kétszersültre. Egon úr patyolat zsebkendőjét vett elő a kabátja zsebéből, megtörölte Konrád orrát, letörölte az arcáról a könnyeket, kétfelől megpaskolta az állat, megjegyezve:

– Ebből is láthatod, hogy milyen alkalmatlan vagy gyermeknevelői szerepre. – S megkérdezte Konrádot: – Nos, fiam, egyetértesz avval, hogy ezentúl nálam lakjál?

Konrád egy mukkot sem szólt, csak a konyhaasztalra meredt. Egon úr várt. Idegesen pillogott, a homlokán ugrált a hét ránc. Konrád halkán megszólalt:

– De hiszen nem tudom, mi lenne helyes. Hogy ilyen családi körülményekhez kell majd igazodnom, arra senki se számított a gyárban.

Bertuska nagyot sóhajtott, aztán megpróbált lassan és nyugodtan beszélni, s ez most sikerült is neki.

– Fiam! – mondta. – A szívedre hallgass, fiam! Érezned kell, hogy a szíved szerint mit szeretnél!

Hogyne érezte volna Konrád. Érezte, hogy szereti Bertuskát meg azt, hogy Egon urat is szereti. Érezte, hogy elbúsul, ha ők ketten veszekszenek. Érezte, hogy nem tudná csak egyiket, vagy Bertuskát, vagy Egon urat választani.

Bertuska a kézitáskájáért nyúlt, előkotorta belőle a szivartárcát, kivette belőle a legnagyobb és legvastagabb szivart. Nagyon kellett neki most a szivar. Rágyújtott, és azt kérdezte magában: mi a csodával bírjam rá ezt a Konrádot arra, hogy engem válasszon? Háromszor megszívta a szivart, jó mélyen, füstölt, Egon úr a könnyes zsebkendővel hajtotta a füstöt Konrád orra előtt.

– Megmérgezed a levegőt – morogta. – Nálam majd nikotinmentes levegőt szív Konrád. – Bertuska még hármat szippantott, mélyet, aztán már tudta, mivel csikarhatja ki a döntést Konrádból.

– Egon – kérdezte álszent arccal –, mi a véleményed Ruzicska Kittiről?

– Az egy förtelmesen neveletlen gyerek! – mordult föl Egon úr. – Minap is egyfolytában rendetlenkedett a patikában, hol fölugrott a mérlegre, hol leugrott róla. És a nyelvét is már hányszor öltötte ki rám! Lehetőleg távol kell tartani Konrádtól.

– És ha a barátja akar lenni Konrádnak? – folytatta Bertuska még álnokabban. Egon úr ingerülten válaszolta:

– Tudni fogom a módját, hogy ennek útját álljam!
Ahogy ezt kimondta, Konrád elsápadt. Borzasztóan elsápadt.
– Rosszul vagy, gyermekem? – kérdezte Egon úr. Azt gyanította, hogy Konrádnak megártott a medvecukros tonhal.
– Nem vagyok rosszul – mondta Konrád –, de érzem, hogy az anyukámnál akarok maradni.
Bertuska megkönnyebbülten sóhajtott. Egon úr bánatosan pillogott.
– Már nem szeretsz? – kérdezte.
– Dehogynem szeretlek, kedves apukám – válaszolta Konrád –, sőt nagyon és igazán szeretlek.
Mindig örülni fogok, ha meglátogatsz, hidd el.
Egon úr ezt elhitte, de azért mégsem volt elégedett. Meglehetősen savanyú arccal távozott.

Konrád már negyedik hete lakott Bertuskánál. Minden hétköznapi reggel háromnegyed nyolckor Kitti lenn állt az első emeleti lépcsőkorlátnál, s együtt mentek iskolába. És majdnem minden reggel az utcasarkon leste őket Tóni. A nyomukba szegődött, oda-odamorogta feléjük, hogy:

– Örök harag és háború. – A széles utca sarkán pedig Flóri állt. Csatlakozott Tónihoz, aztán ábécében mondta-sorolta a gorombaságokat. Mondjuk, így:

– Alattomos bumburnyák, cickány, dinka, ebihal, findzsafej, gügye, gyagya, holdjáró, idióta, jancsiszeg, kecskebak, lótetű, lyukas kulcs, málészáj, népelnyomó, nyavalyás, orrszarvú, ökör, pipaszárláb, répafej, sajtukukac, szemétláda, töpörtyű, tyúkmellű, ukmukfukk, üreginyúl, vesekő, zabszem, zsebgyerek.

De csak tisztes távolból. Dióhéjat, szilvamagot se dobált Flóri és Tóni. Féltek Kittitől.

Kitti hazafelé is vigyázott Konrádra, ha ugyanakkor mentek haza. De mert egy osztállyal lejjebb járt, hétfőn-szerdán-pénteken egy órával hamarabb jött ki az iskolából, mint Konrád. Kittinek ez nem számított, kivárta volna azt az egy órát a ruhatárban vagy az iskola előtt, kétszer meg is tette, de Ruzicskánéban fölment a pumpa, és örült patáliát csapott.

– Ha vége a tanításnak, legkésőbb tizenöt perc múlva itthon a helyed! – hadonászott. – Egy perccel se később, különben baj lesz!

Azt is mondta Ruzicskáné, hogy nevetséges dolog, ha egy fiút egy lány védelmez.

– Semmi bajom evvel a Konráddal – mondta –, jól nevelt, illedelmes, okos kisfiú. Még a kártyajátékkérdésekre is tudja az összes választ, és mindig nagyon szépen köszön. De azért csak maga védje meg magát!

Aztán még megjegyezte:

– Nem értem azért, hogy ennek a fura néembernek honnan van ilyen jól nevelt gyereke? Sőt szeretném tudni, honnan került elő egyszerre ez a gyerek.

Kitti tudta, honnan jött Konrád. Megmondta neki, ő pedig megesküdtött, hogy senkinek el nem árulja. Ezért aztán még az édesanyjának sem árulta le.

Hétfőn-szerdán-pénteken tehát Konrád egyedül ment haza az iskolából. Vagyis nem egészen egyedül, mert a 3/A-nak a fele ott volt a nyomában. És ha Kitti nem jött, akkor Flóri nem lapított. Apró kavicsokkal dobálta Konrádot, elgáncsolta, megbokszolta. Vagy fenéken billentette. A többi gyerek pedig helyeselt. Mert mind rémesen rühellte Konrádot. Mert Stanci tanító néni minden órán legalább háromszor elmondta:

– Gyerekek, olyanok legyetek, mint Konrád! – Ezt nem állhatták a gyerekek. És ha egyetlen gyerek se értette a számtanpéldát, akkor Stanci néni azt mondta: – Bezzeg Konrád biztosan érti. – És Konrád tényleg értette. Ezt aztán végképp rühelltek a gyerekek. Továbbá a helyesírást is nagyon tudta Konrád, az írása is csodaszép volt, és Konrád minden mondatrészt helyesen hangsúlyozott, ha valamit föl kellett olvasni, és illedelmesen ült a helyén, nem fecsegett, nem evett

óra közben, rágógumit se rágott, tehát hólyagokat se fűjt, ő Stanci nénit nézte, és áhítatosan figyelt. Mindez persze rémesen zrikálta a többi gyereket. És ha legalább tornaórán lett volna mafla, mint a jó tanulók általában. De nem! Épp ő volt az egyetlen az osztályban, aki egy szempillantás alatt fölmászott a kötélre a tornaterem mennyezetéig. És olyan szépen énekelt, hogy Stanci néni azt mondta:

– Olyan kristálytisza a hangja, mint az angyaloké, mint a harangjáték: melegség tölti el az ember szívét, ha Konrád énekel!

Továbbá úgy tudott Konrád autót rajzolni, hogy látni lehetett, dízeles Merci-e vagy sima.

– Más se hiányzott már nekünk, mint ez a mintagyerek – mondták az osztálytársak. – Nem köll ez a nyavalyás stréber! – Így mondták.

Konrád viszont annyi mindent nem tudott, és olyan tapasztalatlan volt, hogy valóban minduntalan elhibázta a dolgát a többi, normális sráccal. Már második nap is, amikor számtanból dolgozatot kellett írni. A padoszomszédja, Frédi sűgva megkérdezte:

– Ha tizenkészer tizenkettőből levonok tizenhetet és még harminchatot, akkor mennyi marad? – Konrád nem válaszolt, mert Stanci néni kihirdette: „Dolgozatírás közben egy szót se halljak!” Frédi, aki nagyon rossz számtanos volt, még háromszor sűrgette sűgva Konrádot, mire ő végűl odaszűlt:

– Azt hiszem, nem szabad megmondanom az eredményt. – Erre Frédi olyan dűhbe gurult, hogy nem látott a pipától, és attól a perctől fogva ugyanűgy rűhellte Konrádot, mint Flóri.

Másnap az egyik lány, Adri vonalzűval beverte a leghásű ablakot, megrepedt az űveg. A tanítű néni épp kiment egy pillanatra az osztályból, és amikor visszajűtt, akkor látta meg, hogy megrepedt az ablak. Ki volt az, tudakolta szigorűan. Senki sem jelentkezett, Adri az iskolatásűkájában kotorásűzott, olyan kűppel, mint akinek semmihez sincs kűze. Stanci néni több gyereket is megkérdezett:

– Melyiktek volt az? – Valamennyi gyerek csak a vállát vonogatta, mintha sejtelve se volna rűla. De aztán Konrádot is megkérdezte a tanítű néni: – Te sem láttad, ki volt, Konrád? Mert ha láttad, Konrád, akkor meg kell mondanod, Konrád, kűteles vagy megmondani. – Erre Konrád aegmondta, hogy Adrienn volt az.

– Fűűj! – zűgott az egész osztály, mikűzben Stanci néni nagyon meg volt elégedve.

űtűdik nap pedig Stanci néni kinevezte Konrádot a helyettesének. Ha órakűzi szűnetben „le kellett ugrania” a tanáriba, vagy valamelyik kolléganűjével kellett beszűlnie, akkor Konrádot kiűltette a katedrara vigyázűnak. Konrád űgyelt arra, hogy senki se menjen a nyitott ablakhoz, senki se sėtųljon ki a tanteremből, senki se hangoskodjon, s a padoszomszédok ne civakodjanak.

A többi eleinte fűtyűlt Konrád helyettesi tisztére. Kiűltek a nyitott ablakba, tépték egymást, kísétáltak a tanteremből. Hangosan zsinatolt az egész osztály. De amikor kiderűlt, hogy Konrád mindenkit fűlír, aki rendetlenkedik, és amikor utűbb a tanítű néni a rendetlenkedűket megbűntette, az összes gyerek pipa lett, és marhára utálták Konrádot.

A patikus Egon, aki Stanci nénit fűlkereste a tanári fogadűnapon, dagadű kebellet ertesűlt arról, hogy Konrád „valásűgos gyűngyszem”, olyan tanulű, aki „a tanárok álma”.

Kisbarka Bertuskának viszont sejtelve sem volt arról, hogy mit csinál Konrád az iskolában, és milyen vűlemennyel vannak rűla a pajtásai. űt nem érdekelték az iskolai dolgok. Ha naponta megkérdezte is Konrádot az ebédnél:

– Hát a suliban mi volt ma?

Konrád mindig ugyanazt válaszolta:

– Kűszi, minden rendben volt, a tanítű néni szeret. – Ennek Bertuska űrűlni szokott, aztán nem

törte tovább a fejét azon, hogy mi a helyzet Konráddal meg az iskolával.

Ruzicska Kitti persze tudta, hogy milyen Konrád a suliban. Elmondta neki Konrád, a többi gyerek is elmesélte.

– Tudod, mit csinált már megint az a görény? – kérdezte tőle a többi gyerek.

Délután aztán, ha Kitti feljött Konrádhoz, vagy Konrád lement Kittihez, a kislány minduntalan ugyanazért nyaggatta:

– Konrád, miért nem mondod meg Frédinek, hogy mennyi a maradék, ha tizenkétszer tizenkettőből levonunk tizenhetet és harminchatot? – Vagy: – Konrád, nem szabad árulkodni! – Vagy: – Konrád, ne írd föl a srácokat, ha kimennek a tanteremből! – De Konrád csak a fejét rázta.

– Nem teszem szívesen, igazán nem. De olyasmit csinálnak, amit nem szabad, nekem pedig az a kötelességem, hogy jelentsem, így mondta Stanci néni. Nekem azt kell csinálnom, ami a kötelességem!

Kitti váltig magyarázta Konrádnak, hogy soha meg nem szeretik a srácok, ha mindig így fog viselkedni. De beszélhetett neki, akár egy rogyant lónak, Konrád csak búsan ingatta a fejét.

– Kitti – mondta –, hiába minden, mert engem ilyennek gyártottak. És a végprogramozó osztályon is így szabályoztak be. Nem tudok mást csinálni!

– Legalább egyszer próbáld meg, az én kedvemért – kérlelte Kitti, mert hát Kittinek se volt könnyű olyan sráccal barátkoznia, akit mindenki rühell.

És Konrád a kedvéért megpróbálta. Tornaórán. A gyerekek gyűrűhintázni akartak. A tanító néni azt akarta, hogy a fölfordított svéd szekrény gerendáján egyensúlyozzanak.

– Szedd a lábad, indulj! – kiáltotta, hanem a gyerekek összesúgtak:

– Sztrájkolunk, nem billegünk ezen a hülye gerendán! – Azzal leültek a padlóra, törökülésbe, és nem moccantak. Konrád is leült a padlóra, törökülésbe.

– Föl! – kiáltotta Stanci néni. – Föl! Fürgén! Gyerünk! – A gyerekek nem mozdultak. Konrád se mozdult. Kitti! mondta, gondolta magában. És hát a srácoknak is ez kell. De aztán odanézett Stanci néni. Szigorúan rámeredt Konrádra, és megszólalt: – Micsoda magatartás ez, Konrád? Tőled nem ezt vártam el, Konrád!

Konrád igazán ülve akart maradni. De nem bírta. Mintha valaki nyakon kapta volna és fölrángatta volna, és nem tudott ellene védekezni.

– Fúúj! – sziszegtek a srácok. Konrád már vigyázzban állt.

– Szemét sztrájkotörő – sziszegték a srácok. Konrád addigra már végiglépdelt a svédpadon.

– Jól van, Konrád! – dicsérte meg a tanító néni.

– Mocsok alak – morogták a többiek.

A többieknek aztán tíz perc körbefutás következett, büntetésül. Konrád a lovon ülte végig a tíz percet. A srácok fújtatva loholtak el előtte, dühös pillantásokat vetettek rá, és Konrádnak könnybe lábadt a szeme.

Utóbb, tanítás után a srácok letámadták Kittit:

– Nem szégyelled magad, hogy egy ilyen szemétláddal barátkozol?

– Nem igaz, nem igaz! – védte a lány Konrádot. – Higgyétek el! – De hát nem magyarázhatta meg a srácoknak, hogy miért ilyen Konrád, hogy honnan jött, és emiatt nem hittek neki. És hát Kitti megértette a srácokat. Ha ő is csak az iskolából ismerné Konrádot, gondolta, ő is rühellné.

Naponta hajtogatta neki:

– Konrád, változzál meg! Muszáj!

Egyszer egy délután Bertuskával együtt ültek a nappaliban, Kitti és Konrád. Kitti fölhozta a kérdezős játékot, de mert ő is, Konrád is már kapásból tudták a válaszokat, Bertuskát faggatták.

Bertuska a hintaszékben ült, göngyölt heringet eszegélt egy nagy uborkásüvegből, csöndeskén hintálta magát, közben égszínkékre pingálgatta a lába körmét, és egyetlen kérdésre se tudta a helyes választ.

Kitti hülyére röhögte magát, valahányszor Bertuska ilyesmit válaszolt:

– Hogy a ferde torony? Az Gutacsámparéten lehet, mert ott minden ferde. – Egy számnak a gyökéről meg gőze se volt Bertuskanak. – Gyökere fának van, gyökere virágnak van – hadonászott –, a sárga tárnicsnak a gyökeréből, például, tárnicspálinkát lehet főzni! – Megint belakkozta egy körmét, fölsóhajtott, mert a lábujját is félig be találta lakkozni. – És a száznegyvennégynek is van gyökere? – kérdezte. – Abból is főznek pálinkát?

– Négynek a gyöke kettő – magyarázta Konrád –, és kilencnek a gyöke három, és tizenhaté négy.

Bertuska megvidámodott. – Vagyis a kettő meg a három meg a négy a földben van – mondta. Konrád még tovább magyarázta volna a gyököket meg a gyökereket, de ekkor odakinn megszólalt a csengő. Három hosszút szól. A postás jött. Sürgős ajánlott levéllel. A levél nagy, kemény, halványkék borítékban volt. Pontosan olyan borítékban, mint amilyenben a Konrád-konzerv levél jött.

A borítékon nem állt rajta a feladó.

Bertuska a levélre meredt, Konrádra meredt, újra a levélre meredt.

– Kitől kaptatok levelet? – kíváncsiskodott Kitti. Bertuska a pongyolája zsebébe süllyesztette a borítékot.

– Valamilyen reklámnyavalya – dünnyögte. De Kitti tovább izgult:

– Reklámot nem hoz expresszpostás, és azt nem küldenek ajánlva!

És Konrád azt mondta:

– De hiszen a gyárból jött a levél, anyuka. Kitti előtt nyugodtan beszélhetsz. Kitti mindent tud.

– Akkor tessék gyorsan fölbontani! – ugrált Kitti.

Bertuska tétovázott.

– És ha kellemetlen hír van benne? – kérdezte. Ő nagy ívben el szokott kerülni mindent, ami kellemetlen. Az adóhivatal leveleit se szokta fölbontani soha. – Felejtsük el ezt a levelet – ajánlotta. – Égessük el, és akkor mintha meg se jött volna!

– Hátha valami jót írnak – vélekedett Kitti. – Hátha valamilyen konzervörökséghez jutott Konrád, vagy ilyesmi!

Bertuska a pongyola zsebébe nyúlt, és megtapogatta a levelet.

– Gyerekek, gyerekek – dünnyögte –, minden ujjam hegyén érzem, hogy ebben semmi jó nem áll: ennek a levélnek rossz még a fogása is!

– Annál inkább föl kell bontani – mondta Kitti, és azon erősködött, hogy az a rossz dolog, amit ismer az ember, nem olyan rossz, mint az a rossz dolog, amit nem ismer.

Bertuska elővette a zsebéből a halványkék borítékot, és odaadta Kittinek.

– Te olvasd el, Kitti – mondta nagyon halkán. – Nekem nincs hozzá merszem.

Ruzicska Kitti föltépte a halványkék borítékot, összehajtogatott halványkék levélpapírt halászott ki belőle, széthajtogatta és fölolvasta:

„Igen tisztelt Kisbarka Berta úrnő,

szállítási osztályunk ellenőrzése során észleltük, hogy ott sajnálatos tévedés történt.

Számítógépünk tévkódolása folytán leszállítottunk Önnek egy db hétéves fűgyermeket, aki semmiképp sem illeti meg Önt. Felkérjük ezért, szíveskedjék a jelzett gyermeket haladéktalanul visszaszármaztatni.

Ön korábban 2 (kettő) db Memória fantázianevű emlékanyagtarolót rendelt tőlünk

megrendelőlapon. E termék gyártását régen megszüntettük, ezt leszállítani nem áll módunkban. Szíveskedjék a fiúgyermeket haladéktalanul átadásra előkészíteni. Szállítási gyorsolgálatunkat sürgősen Önhöz irányítjuk, hogy az árut (nyugta ellenében) átvegye, és az illetékes szülőknek kézbesítse.

Arra is felhívjuk szíves figyelmét, hogy konzervgyermekeink minden esetben és korhatár nélkül gyárunk tulajdonában maradnak, azaz őket csak felnevelés céljából és használatra adjuk át a szülőknek, mint a posta a telefonkészüléket. Önnek tehát bármilyen igényt támasztania céltalan. Peres eljárásra semminemű mód nincs. Sajnálatainkat ismételten hangsúlyozva maradunk kiváló tisztelettel...”

Kitti hangja elakadt, abbahagyta a felolvasást. Közelebb emelte a szeméhez a levelet, aztán még ennyit mondott:

– Hamburg vagy Humbug, aki aláírta. Nem tudom elolvasni.

– Nagyjából mindegy is, minek hívják azt a szemetet – mondta Bertuska, és a hangja remegett. Az arca is elzöldült, hiába volt rajta annyi kék meg piros meg rózsaszín festék. És sokkal kisebbnek és soványabbnak is látszott, mint különben. – Szóval, rövidesen – motyogta –, napokon belül...

– Csak nem tetszik tán visszaadni? – rémült meg Kitti.

Bertuska zsebkendőjét vett elő a pongyola zsebéből, kifújta az orrát, trombitáit, majd halkán azt felelte:

– De ha egyszer másé, és ha semmi jogom hozzá, hiszen emlékanyagtarólót rendeltem! – Megint trombitáit, megint szipogott, aztán folytatta: – És főzni se tudok rendesen, és csupa festék a pofám, és az Egon is azt mondja, hogy nem vagyok jó anya!

Konrád mindaddig némán és csöndesen és mozdulatlanul ült. Most felugrott, és akkorát kiáltott, mint addig még soha:

– Te az anyukám vagy, és jó anyuka vagy!

– Tetszik látni? – hadonászott Kitti. – Neki csak a néni kell!

Bertuska megint beletrombitált a zsebkendőbe, megint szipogott. Aztán egy kicsit elbőgte magát, úgy mondta:

– De olyan anyához kerülhetnél, aki vitaminnal etet, és igazi gyermekdalokat tud. Olyanhoz, aki tudja, mi a gyökvonás, és akinek férje is van, szóval apának valója.

Konrád a fejét rázta.

– Megszoktam, hogy téged meg Egon bácsit, titeket szeresselek, és ha máshova kerülnék, akkor Kittitől is elkerülnék. – Most már igencsak határozottan rázta a fejét. – Én igenis maradni szeretnék, ezt érzem.

– Tényleg érzed? – kapta fel a fejét Bertuska. Azzal felugrott hintaszékből, és már nem is volt olyan sovány és apró, és az arca se volt olyan zöld. Fölkapta Konrádot, megcsókolta kétfelől, aztán nyakon meg homlokon meg fülön, összecupogta mindenütt, ahol egy cuppantásnyi hely vagy csupasz bőr akadt Konrádon. Aztán letette, s elkiáltotta magát:

– Most pedig lássuk, mi jut eszünkbe, mit tehetünk ezek ellen a nyomorultak ellen!

– Írd meg nekik egy udvarias levélben, hogy én maradni akarok – ajánlotta Konrád.

– Nyavalyát! – fakadt ki Kitti. – Akik ilyen leveleket írnak – kapta föl az asztalról a halványkék levélpapírt, s négyfelé tépte –...azok füttyülnek arra, hogy te mit érzel, Konrád!

Bertuska bólintott.

– Igaz! Valami örült cseleket kell kitalálnunk.

Konrád búsan pislogott.

– De ha tilosat találtok ki, abban nem tudok segíteni! Jól tudod, Kitti, hogy egyszerűen nem tudok.

– Tilosat, tilosat! – pattogott Bertuska. – Kit érdekel, hogy mit akar az a hülye cég?

– Titeket nem érdekel – mondta halkán Konrád. – De engem igen! Mert engem erre programoztak be!

Bertuska vastag szivarra gyújtott. Három jókorát szippantott, háromszor két kék füstkarikát fűjt a magasba.

– Anyuka gondolkozik – állapította meg Konrád.

– Már be is fejeztem, fiacskám. – S Bertuska föl pattant a hintaszékből, a hálószoaajtóra mutatott. – Indíts, Konrád, befelé! Kittivel van beszédem.

– De miért...

Bertuska leintette:

– Ne kérdezd, hogy miért, Konrád, hanem engedelmeskedj anyádnak! Elvégre engedelmesnek, szófogadónak neveltek. Olyasmit kell megbeszelnünk Kittivel, ami nem való a te fülednek, tilos dolgoktól eltiltott gyerekefűlnek.

Konrád bement a hálósobába, becsukta maga mögött az ajtót.

Bertuska pedig lehajolt Kittihez, és halkán elmondta a tervét. Kitti egyre sugárzóbb képpel hallgatta, és amikor Bertuska befejezte a magyarázatot, lelkesen bólintott.

– Irtó jó terv! Segítetek!

Alig egy órával később, mint a postás az expresszlevelet meghozta, Kitti leszaladt az első emeletre az édesanyjához.

– Anyuci, kérem szépen, ugye segíthetek Kisbarka néninek elvinni a nagy szőnyeget a tisztítóba?

Ruzicskánének nem tetszett az ötlet. Épp fényképészhez akarta vinni lányát. Kitti-fénykép kellett, Emmácska néninek születésnap ajándék. De Kitti nyafogott:

– Fényképezkedni holnap is mehetünk, anyuciii! Az a szőnyeg olyan nehéz, hogy szegény Bertuska néni sérvet kap a cipekedéstől.

– Miért nem segít neki a Konrád? – kérdezte Ruzicskáné. De tüstént eltátotta a száját ámulatában, s egy percig csak tátogott, mert Kitti azt felelte:

– A Konrád? Ó, anyuci, a Konrád már nincs Bertuska néninél!

– Hogyhogy nincs nála?

– Háát... azt nem tudom, anyuci. De ha segítetek elvinni a szőnyeget, akkor szerintem megmondja Bertuska néni.

A legtöbb ember kíváncsi, Ruzicskáné is az volt. És fényképészhez tényleg mehettek másnap is. És szegény Kisbarkánének, gondolta Ruzicskáné, tényleg illik segíteni, ha nehéz a szőnyeg.

– Jól van, gyerekem, eridj – mondta. – Csak ne faggasd a nénit túl feltűnően a Konrád felől. Nem illik. – Kitti már az ajtónál volt, amikor utána szólt: – De hiszen ma reggel még itt volt Konrád, még együtt mentetek iskolába.

– Tévedsz, anyuci – mondta Kitti. – Tónival mentem. – És azzal eliszkolt.

Szaladt föl a lépcsőn. Bertuska a bejárati ajtó mögött leste.

– Szaporán – mondta –, mert hátha még ma be talál állítani az a banda!

A nappaliba mentek, kirángatták a nagy szőnyeget a hintaszék alól. Átvonszolták a hálósobába. Konrád még odabenn kuporgott az ágy szélén.

– Most már hallhatom, miről beszéltek? – kérdezte.

– Most már lefekhetsz a szőnyegre – mondta Bertuska. Konrád lefeküdt a szőnyegre. Bertuska belegöngyölte a szőnyegbe Konrádot. Háromszorosan, akkora volt a szőnyeg. Aztán az egyik végét a hóna alá fogta, a másik végét meg Kitti vette a vállára.

- Tudsz-e rendesen szuszogni ott benn? – szólt bele az összegöngyölt szőnyegbe a kislány.
- Megjárja – hallatszott tompán a válasz a szőnyegből.
- Akkor mehetünk – mondta Kitti. – De aprókat tessék lépni, különben kiesünk a ritmusból, és himbálódzni kezd az egész mindenség, és rosszul lesz Konrád.
- Oké – mondta Bertuska.
- Lépést tartva levonultak, ki a házból, végig az utcán a „Mindent Nálunk – Mindent Gyorsan – Vegytisztító Kelmefestő” üzletig.
- Ruzicskáné közben a lakás ablakából leste őket.
- Tényleg nincs velük Konrád – mondta magában, aztán átfutott a szomszédba Februárnéhoz a hírrel: – Képzeld, a Konrád gyerek már napok óta nem lakik a vén Kisbarkánénál.
- De hiszen még ma reggel láttam!
- Az a Tóni volt! – mondta Ruzicskáné.

A Mindent Nálunk – Mindent Gyorsan Vegytisztító közvetlen szomszédja volt Egon úr patikájának. Kitti és Bertuska bevonult a tisztítóba az összegöngyölt szőnyeggel.

- Jó napot kívánok! – köszönt a kiszolgáló kisasszony.
- Mibe kerül ennek a szőnyegnek a tisztítása? – kérdezte Bertuska. A lány megfogta a szőnyeg csücskét, megtapogatta az anyagot, a fonalat.
- Tizenkettő ötven négyzetmétere – felelte.
- Az sok! – rikoltotta Kitti, és Bertuskára hunyorgott.
- Akkor sajnálom – mondta Bertuska a lánynak, majd odaszólt Kittinek: – Gyere, fiacskám, vissza visszük.

Azzal keresztben végigvonultak az üzleten, de nem az utcára nyíló ajtó, hanem a hátsó, a ház udvarára nyíló ajtó felé.

- Hova tetszenek menni? – hökkent meg a kisasszony.
- Itt lakunk a házban, a harmadik emeleten – mondta Kitti. – Erre rövidebb.

A lány még csak három hete dolgozott abban az üzletben, és még nem ismerte a házbelieket. Ezért kinyitotta az összegöngyölt szőnyeggel cipekedők előtt a hátsó ajtót, kiengedte őket az udvarra. És mert elől épp belépett egy asszony, gyorsan be is zárta az ajtót, és nem vehette észre, hogy Bertuska és Kitti egyáltalán nem a harmadik emeletre igyekeznek, hanem a patika hátsó ajtaján csönget be.

Bertuska nyomta a gombot, nemcsak vadul, de hosszan is. Egon tudniillik elől volt, a patikában, árulta a gyógybogyókat. Hallotta éppenséggel, hogy a hátsó ajtón csöngetnek, de úgy gondolta, akárki csönget, fáradjon csak emide, az első ajtón jöjjön be!

A hosszú és lármás csöngetés nagy sokára mégis annyira fölidegesítette Egon urat, hogy egy éppen kiszolgált hölgytől elnézést kért:

– Egy pillanat, asszonyom: csöngetnek a hátsó ajtón! – és a hátsó szobán át a hátsóbb szobába sietett, onnan a leghátsó szobába, a hátsó ajtóhoz. Micsoda szemtelenség ekkora ricsajt csapni, dühöngött, és már ráordított volna a csengetőre, de csak ordított volna: alig nyitott ajtót, Bertuska félretolta, a szőnyeget bevonszolta a leghátsó szobába, Kitti a nyomában, a kislány belökte az ajtót, Bertuska félrelökött néhány üres hullámkartont és bébiételporos dobozt, hogy kigöngyölhesse a szőnyeget. Egon úr döbbenetesen kérdezte:

- Ez meg mi?
- El kell rejteni – mondta Bertuska, és nekiállt a kigöngyölésnek.
- Miért rejtsem el én a te nagy szőnyegedet?
- Nem a szőnyeget kell elrejteni! Konrádot!

– De hát hol a gyerek?

Bertuska fújta egyet. Nehéz a fölfogása Egonnak, gondolta.

– Világos, hogy a szőnyegben, te tökéletlen!

A szőnyeg szétterült, Konrád ott feküdt a közepén. Meglehetősen kimerült volt, és csupa por. A szőnyegre valóban ráfért volna már a tisztítás.

– Ül le – mondta Bertuska Egon úrnak –, mindent megmagyarázok.

– De, édes gyerekem, teli a patika emberrel! – tiltakozott Egon úr.

– Dobd ki őket, és zárd be a patikát – intézkedett Bertuska. De Kitti izgatottan közbeszólt:

– Az borzasztóan feltűnő lenne, Bertuska néni! Patikát nem lehet csak úgy bezárni! Mindenki találgatni kezdene, hogy miért zárta be a patikus a patikaajtót!

Nem is olyan buta ez a Kitti, mint hittem, gondolta Egon úr.

A patikahelyiségből a külső és a legkülső szobán át türelmetlen zsibongás és egy női hang hallatszott be:

– Nekem rohannom kell, gyógyszerész úr! Hol marad ilyen sokáig?

Egon úr kivágtatott a patikába.

– Ha itt nem beszélhetjük meg a dolgot – mondta Bertuska –, akkor odakinn kell megbeszelnünk! – S egy fogasról lekapott egy fehér gyógyszerésszköpenyt, magára cibálta. Az egyik hullámkartonon meglátott egy fehér vászonsapkát, azt ráhúzta a bodros, szőke hajára.

Konrád még mindig a szőnyeg közepén ült, köhögött, mert amíg cipelték, teleszívta a torkát porral. Az arca, a keze is koszos lett, azt zsebkendővel törölgette.

Egon úr, amikor Bertuska hirtelen ott termett mellette talpig fehérben a pult mögött, fölszisszent:

– Ez azért képtelenség, édes gyerekem, ezt nem lehet...

– Mindent lehet – sziszegte vissza Bertuska, azzal fölkapott egy mozsarat, és olyan buzgón kezdte forgatni-pörgetni benne a mozsártörőt, mintha ki tudja, milyen kemény bogyókat törne éppen porrá. És mialatt Egon úr recepteket és pénzt vett át, gyógyszereket adott ki, és aprópénzt adott vissza, odasúgta neki: – Csak tévedésből kézbesítették nekünk Konrádot, vissza akarják venni!

– Szó sincs róla! – Egon úr úgy megdöbben, hogy hangosan mondta ezt, meghökkenve egy urat, aki épp a receptjét nyújtotta felé.

– Hogyhogy nem akarja kiadni a vérnyomáscsökkentőt? – kérdezte. – Talán káros ez a szer?

– Bocsánat – mondta Egon úr a hökkent úrnak, aztán sűgva kérdezte Bertuskát: – Kifizetted egyáltalán a gyerek árát?

– Nem – rázta a fejét Bertuska, aztán gyorsan elszuttogta, hogy mi állt a halványkék levélben.

A patika látogatói nyugodt, nyájas embernek ismerték Egon urat. Most igencsak furcsállották, hogy csak úgy odavágja nekik a gyógyszert meg az aprópénzt a pultra, nem köszön, azt sem kérdi meg, hogyan szolgál a becses egészségük. Egy hölgyet, aki meg akart volna méredzkedni a nagy mérlegen, egyszerűen elhessentett Egon úr, egy bácsinak pedig, aki azt kérdezte, hogy nem fojtogatósan keserű-e a doktor által fölírt gyógyfőzet, még csak nem is válaszolt.

Bertuska, miközben szuttogva beszámolt az egész esetről, zajosan örölte a mozsárban a semmit. Aztán azt kérdezte:

– Segítesz?

– Ez természetes! – harsogta Egon úr, és mert épp akkor harsogta, amikor egy fiatal mamának egy üveg köhögés elleni szirupot nyújtott át, a mama nagyon megörült. A mama tudniillik nagyon bízott a „természetes növényi nedvek” köhögéscsillapító gyógy hatásában.

Bertuska visszatette a polcra mozsarat.

– Fölviszem a gyereket a lakásodba – súgta oda Egon úrnak, azzal a két hátsó szobán át

bevágatott a leghátsóba.

– Minden oké! – közölte Konráddal és Kittivel.

A leghátsó szoba sarkában vas csigalépcső vezetett föl az emeletre, Egon úr lakásába. Bertuska a két gyerekkel fölcaplatott a csigalépcsőn.

– Jézusom, de rémes – suttozta Kitti, amikor meglátta Egon úr szobáját. A szoba tele volt zsúfolva ősrégi bútorral. Az ablakon vastag, kopott vörös bársonyfüggöny lógott, közepén egy csupa bojt meg rojt fekete selyemterítő borította az asztalt.

– Anyuka – kérdezte Konrád –, mit csinálunk mi itt mostan?

– Mi – felelte Bertuska, és Kittire bökött –, mi most elmegyünk, te pedig itt maradsz, és megvárod Egon urat. Amint bezárja a patikát, feljön.

– Meg tudsz majd lenni ebben a rémes barlangban? – kérdezte Kitti. Konrád bátran felelt:

– Egy hétéves fiú már találjon magának egy-két órára foglalatosságot. – Azzal odament a könyvszekrényhez, és kiemelte a nagy lexikon KABARÉ–KURTIZÁN kötetét. – A k betűs szavak közül még egy jó csomót nem ismerek – mondta, azzal leült egy roskatag karosszékre, és olvasni kezdett.

Bertuska és Kitti leszaladt a csigalépcsőn, lenn sebesen összegöngyölték a szőnyeget, és már cipelték is kifelé a hátsó ajtón. Kitti az udvar felől becsöngetett a vegytisztítóba.

A vegytisztító kisasszony ajtót nyitott.

– Mi tetszik már megint? – kérdezte.

– Meggondoltam a dolgot – közölte Bertuska –, mégis beadom. – S a lány karjába döntötte az összegöngyölt szőnyeget, majd az utcára nyíló ajtón kísértelt az üzletből. Kitti a nyomában.

Az eladónő számot ragasztott a szőnyegre, az összegöngyölt szőnyeget betámasztotta az egyik sarokba, és közben azt mondta magában: Hogy némelyik milyen dilis!

Amikor Bertuska meg Kitti hazaért, Ruzicskáné épp megint kilesett az ablakon. Meglátta őket. Jó sokáig elidőztek a tisztítóban, gondolta. Meg ezt is: No, talán csak kipuhította Kitti, hogy miért nincs már Konrád a vén Kisbarkánénál.

Kitti aztán, amikor hazament, elújságolta az édesanyjának, hogy Konrád négy napja nyomtalanul eltűnt. Valószínűleg az igazi édesapjához, Kisbarka Ágoston bácsihoz költözött, aki ugyebár melegebb éghajlaton lakik. Annyi biztos, hogy volt-nincs Konrád.

Bertuska szintén hazament. Leült a szövőszékhez, de mert egyfolytában Konrádon járt az esze, nem haladt a munka. Majdnem este hétig csak ült, szivarozott, csak minden félórán kötött a szőnyegbe egy parányi fekete csomót.

Hét óra tájban aztán fölpattant a szövőszék mellől Bertuska, a fürdőszobába vágatott, és az összes festéket lemosta az arcáról. Citromszőke haját szürke fejkendőbe bugyolálta, az előszobaszekrényből előkereste azt a szürke kötött kabátot, amit Egon úrtól kapott karácsonyra. Még soha föl nem vette, mert utálta a szürke holmit. De most épp ez kellett, Bertuska belebújt, megnézte magát a tükörben, odabólintott a tükörképének.

– Most olyan szürke és csúf vagy, édes gyerkem, mint egy ázott veréb. De így legalább biztosan nem ismer rád senki!

Tényleg így történt. Bertuska kilépett a kapun, a kapu előtt ott állt a házmesterné, a tejboltos asszonnyal trécselt: még csak meg se látta Bertuskát.

Más se, végig az utcán, a patikáig. Jó néhány ismerős mellett elment Bertuska, de rá se hederítettek.

Még Egon úr se ismert rá mindjárt, amikor becsöngetett hozzá. Sőt először csak rámeredt, és azt kérdezte:

– Mit óhajt, kérem? – De aztán rájött, hogy Bertuska az, és akkor nagyon megörült: – Látod, így tetszel nekem, édes gyerekem!

– Jellemző – mordult rá Bertuska. – Mihelyt olyan vagyok, mint egy ázott veréb, mindjárt tetszem!

– Hiába – dűnnyögte Egon úr –, én már csak jobban szeretem a verebet a papagájnál. – Azzal betessékelte Bertuskát a nappaliba, Konrádhoz.

A gyerek a fekete selyemterítős asztalnál ült, fél tucat föllapozott lexikon feküdt előtte.

– Anyuka – közölte –, hatvanhét új idegen szót tudok azóta. Apuka épp most vizsgáztatott belőlük.

Bertuska összecsapta a lexikonokat, félresöpörte a vaskos köteteket, egyenest a padlóra. Aztán lerántotta az asztalról a fekete selyemterítőt, mert ha feketét látott, ájulás kerülgette. Aztán leült az asztalhoz, nekikönyökölt, és így szólt:

– Most pedig előterjesztem nagyszabású tervemet.

Egon úr leült a karosszékbe, és várta a nagyszabású tervet, Konrád viszont szeppentnek látszott.

– Ne haragudj, anyuka – mondta –, de félsz, hogy semmilyen terv sem segít. A gyáriak borzasztó ügyesek. Akárhol megtalálnak. Minden trükköt ismernek.

– Nem fognak megtalálni – mondta Bertuska –, mert időbe fog telni, mire megtalálnak, és mire megleszel, már nem az leszel, aki vagy!

Egon úr föl pattant a karosszékből.

– Ezt hogy értsem?

– Légy szíves, ülj le, és figyelj – szólt rá Bertuska, mire Egon úr visszaült a karosszékbe, Bertuska pedig folytatta: – Rendkívüli körülmények rendkívüli intézkedéseket követelnek. – Egon úr is, Konrád is helyeslően bólintott. – Hanem, ugyebár! – emelte föl a jobb mutatóujját Bertuska, és diadalmasan döfködte vele a levegőt. – A szállítási részleg, ugyebár, egy rendes, fölöttébb illedelmes, engedelmes, szófogadó konzervgyereket keres. Olyat, amelyet gyártottak és leszállítottak. – Egon úr és Konrád ismét bólintott. Bertuska most már borzasztó izgatottan döfködte a levegőt a jobb mutatóujjával. – Következésképpen – mondta –, következőképpen annyira el kell változtatnunk a gyártmányt, hogy a pasasok rá se ismerjenek a saját árujukra!

– Be akarod festeni a haját? – kérdezte Egon úr. Bertuska megrázta a fejét.

– Gyógyós ötlet. – És Konrádhoz fordult. – Mi a jónak az ellentéte?

– Rossz – felelte Konrád.

– És mi az ellentéte az engedelmesnek?

– Engedetlen.

– Hát a csöndesnek?

– Zajos.

– Hát a jól neveltnek?

– Neveletlen.

– A szófogadónak?

– Rakoncátlan.

– No látod – fordult Bertuska Egon úr felé –, ilyennek kell lennie, és akkor nem ismerik föl.

– Képtelenség! – kiáltott fel döbbenetben Egon úr.

– Miért? Azt akarod, hogy elvigyék?

– Nem! – kiáltott fel még döbbenetben Egon úr.

– Akkor bele kell egyezned a gyári gyerek teljes átalakításába.

Egon úr csüggedten kérdezte:

– Muszáj átalakítani? Biztos?

– Muszáj – nyilatkoztatta ki Bertuska. Konrád a torkát köszörülte, aztán megszólalt:
– A terv tényleg nagyon jó, anyuka, remek, de hát tudod, ugye, hogy én nem tudok más lenni, mint vagyok. Hiszen már megpróbáltam, Kitti kedvéért megpróbáltam, de nem sikerült.
– Marhaság! – prüszkölt Bertuska, aztán közölte Konráddal, hogy Ruzicska Kittivel már töviről hegyire megbeszélte mindent. – Mese, hogy te nem tudsz más lenni. Nem olyanak gyártottak, amilyen vagy, hanem olyanak programoztak be a gyártási folyamat végén. És most majd Kitti átprogramoz! Amire a gyárban rászoktattak, arról Kitti majd leszoktat!
– Tényleg azt hiszed, hogy ezt lehet? – kérdezte Konrád.
– Megpróbáljuk – mondta Bertuska, aztán elbúcsúzott Egon úrtól és Konrádtól. Konrádot háromszor megcsókolta jobbról, háromszor balról, arra számítva, hogy esetleg sokáig nem fogja újra látni.

Kisbarka Berta nyugtalanul töltötte az éjszakát. Rémeset álmodott. Két óriás termetű, szürke embert látott álmában, aki Konrádért jött, és Konrád elfutott volna, de a két ember kapkodott utána, a padló pedig ragadt a lágy rágógumitól, és Konrád nem bírt elfutni, mert beleragadt a rágógumiba, Bertuska segítségére akart sietni, de ő is beleragadt a rágógumiba, és mozdulni se bírt.

Tízszer végigálmodta Bertuska ezt a rémes álmot egyvégtében, aztán úgy döntött, hogy fölkel. Pongyolába bújt, kiment a fürdőszobába. Odakinn még sötét volt. Bertuska kifestette magát. Rengeteg festéket kent magára. Azt remélte, hogy a festéktől tán jókedvre derül. Főzött egy nagy kanna kávé is, szivarra gyújtott, aztán leült a konyhaasztalhoz, és várt. A lassan-lassan világosodó eget figyelte a konyhaablakon át. Odalenn az utcán eleinte mély csend volt, aztán, mikorra már jócskán megpirkadt a hajnal, és rózsaszínű meg almazöld csíkos lett az ég, megindultak az utcán az autók, búgtak, túlköltek, visító gumikkal fordultak be a sarkokon.

Valahányszor kinn a folyosón lépések haladtak el a lakásajtó előtt, Bertuska idegesen fölkapta a fejét. És valahányszor a lépések távolodtak, megkönnyebbülten föllélegzett.

A hetedik csésze kávé itta éppen, amikor újra lépések közeledtek, de most nemcsak elhaladtak az ajtó előtt, hanem megálltak, aztán szólt a csengő. Bertuska legszívesebben elbújt volna. Az asztal alá vagy a hűtőgép mögé a sarokba.

Bátorság, biztatta magát mégis. Ha most nem nyitok ajtót, később visszajön a pasas.

Egy apró, rettentő keszeg ember állt az ajtóban. Halványkék kezeslábasban. Egy hatalmas, ezüstös, csavarmenetes fedelű konzervdoboz állt mellette a lábtörlőn.

Ebben vinné el az én Konrádomat, gondolta Bertuska. És ettől a gondolattól úgy méregbe gurult, hogy már egy cseppet sem félt.

– Mi tetszik? – kérdezte, és mert vagy két arasszal magasabb volt az égszínkék embernél, dühös pillantást lövellt rá a magasból.

– A tévszállítmányért jöttem – mondta az apró, égszínkék pofa.

– Sajnálom – közölte Bertuska –, de a tévszállítmány három napja megszökött, nyomtalanul eltűnt. Azt hiszem, melegebb éghajlatra költözött.

– Hova?

– Melegebb éghajlatra. Az iratok szerinti apja tudniillik ott él.

Az égszínkék emberke erre fölágaskodott, ámbar sokkal nagyobb ettől sem lett.

– Ezt nem lett volna szabad megengednie, asszonyom – emelte meg a hangját –, a gyerek végeredményben a cég tulajdona!

– Megengednem, megengednem! – mordult vissza Bertuska. – Jó pofa maga! Először ideküld a cége egy olyan holmit, amire nincs szükségem, ami nem kell, aztán ideküldi magát hóbörögni.

– Bejelentette az eltűnést a rendőrségnek? – kérdezte az égszínkék emberke.

Bertuska orrhossznyira közel nyomult az emberkéhez.

– Ide figyeljen, maga égszínkék kerti törpe – ripakodott rá –, ugyan ki jelenti be a rendőrségnek, hogy eltűnt valamije, ha neki nem kell az a valami? Na?! Úgyhogy máris mehet Konzervkukutyinba, maga kettéfűrészelt óriás!

Az égszínkék emberke egy lépést hátrált, fölkapta az ezüstbádoggal dobozt, és nekilódult.

– Még hallani fog a cégről, afelől nyugodt lehet! – kiáltott vissza, aztán lecsattogott a lépcsőn.

Bertuska bezárta az ajtót, bement a nappaliba, és az ablakból lenézett az utcára. Az égszínkék emberke épp kiszaladt a házból a nagy dobozzal, beszállt egy égszínkék szállítókocsiba, és elhajtott.

– De visszajönnek ezek még, édes gyeregem – mondta magában Bertuska. – Hétszentség, hogy visszajönnek.

Ruzicska Kitti délben, amint hazaért az iskolából, közölte az édesanyjával, hogy örült sürgősen, azonnal-azonnal el kell mennie a barátnőjéhez, a Bauer Adrihoz. Adri rémesen gyöngé matekból, magyarázta, gyakorolni kell vele az egyszeregyet. – Derék dolog, ha segítesz neki – mondta Ruzicskáné. Simán elhitte Kitti meséjét, mert Bauer Adri tényleg rémesen gyöngé volt matekból, és Kitti különben szinte sohasem szokott füllenteni.

– De ne maradj el soká.

– Háát – mondta Kitti –, lesz vagy hat óra, fél hét, mire Adri tudni fogja a hármas meg a négyes szorzótáblát.

Konrád aznap éjjel Egon úr ágyában aludt, Egon úr viszont a nappaliban a díványon. Délelőtt aztán újabb szavakat tanult Konrád. Most a BULLDÓZER-DÜRER kötetből. Később megtanult fejben szorozni 49-cel és 63-mal, 49-szer 49-ig és 63-szor 63-ig. Egon úr délben bezárta a patikát, felment a csigalépcsőn, és sűrű tejbegrízt főzött, fahéjas cukorral. A grízre vitamindús sárgarépa-levet ittak.

Mikor Egon úr újra lent dolgozott a patikában, Kitti ott ült Konrádnál a nagy asztal mellett.

– Csoda egyszerű ez, Konrád – magyarázta. – A gyereknevelésnek mindig az a lényege, hogy ha a gyerek azt teszi, amit kell, akkor megdicsérik. Ha a gyerek olyasmit csinál, ami helytelen, akkor megszidják vagy nem figyelnek oda. Szóval, jószágért dicséret jár, rosszóságért büntetés. Érted?

Konrád értette.

– Az átprogramozást ugyanígy fogjuk csinálni – magyarázta tovább Kitti –, csak fordítva. Vagyis rosszóságért jár majd dicséret, jószágért büntetés.

Konrád ezt is értette.

– És mert az átprogramozás nagyon sürgős, rendkívüli eszközöket kell alkalmazni...

– ...amelyeket a rendkívüli körülmények megkövetelnek – szólt közbe Konrád.

– Pontosan! – lelkesedett Kitti. Konrád pedig azt kérdezte:

– És nekem akkor most mi a dolgom?

– Mondd föl az összes csúnya szót, ami tudsz.

– Egyet se tudok.

– Hogyne tudnál – biztatta Kitti –: mennyi csúnyát kiabált utánad a Flóri! Valamennyit csak megjegyeztél belőle!

Konrád mélyen elpirult.

– Meg, meg, de olyan szavakat nem tudok kimondani. Megáll a torkomban, mint a gombóc.

– Akkor mondjál illedelmes szavakat meg csúnyákat váltogatva – unszolta Kitti.

– Néni kérem – szólalt meg Konrád, de tüstént fölajdult, mert Kitti megbökte a karját egy

gombostűvel. Ez hozzátartozott az átprogramozáshoz.

– Vad... – mondott volna most mást is Konrád, de elakadt. Máris torkán akadt a szó. – Vad... – próbálkozott meg másodszor, Kitti nógatta-biztatta:

– Addig próbáld, amíg nem sikerül!

– Vad... vad... vadmar... vadmarha! – végre kinyögte Konrád. Kitti odahajolt, csókot cuppantott a képére. Ennek nagyon örült Konrád.

Kitti most ráparancsolt:

– Folytasd váltogatva: vadmarha – néni kérem. – Konrád váltogatta a kettőt. Minden néni kéremért Kitti megbökte a tüvel a karját, minden vadmarháért képen cuppantotta.

Tíz perc múlva Konrád már nem akart néni kéremet mondani. Már csak vadmarhát, vadmarhát meg vadmarhát mondott, és sorba kapta a cuppanósokat a képére.

– Pompás, Konrád! – lelkesedett Kitti. – Irtó tanulékony vagy! – És már sorát is keríthette az első vizsgapéldának. Fölvétette Konráddal a telefont, és tárcsázott vele egy számot. Akármilyen számot. 95-79-51 tárcsázta Konrád.

– Hugó – jelentkezett egy férfihang. Konrád nyelt, habogott, apró verejtékcseppek jelentek meg a homlokán.

– Gyerünk – súgta Kitti –, mondd már!

– Elnézést kérek – szólt a kagylóba Konrád. Kitti az orra elé tartotta a gombostűt. Konrád behunyta a szemét, még egyet nyelt, aztán beszólt a telefonba: – Maga vadmarha! – És letette a kagylót.

Jutalmul kétfelől is megcsókolta Kitti.

– Ennyi tanulás mára elég – mondta –, most majd játszunk.

– Elhoztad a kérdezz-feleleket?

– Nem azt játszunk: falra rajzolósat játszunk – kapott elő Kitti egy piros meg egy zöld krétát, és Konrád kezébe nyomta. Konrád persze egyáltalán nem akart a falra firkálni.

– Nem örülne neki Egon apuka – gyanította.

– Ne az Egon bácsival törődj – unszolta Kitti –, inkább avval, hogy milyen virágot rajzolnál.

– Ilyen zöld szárút – mondta Konrád, és rémesen megijedt, mert egy zöld vonalat talált a falra húzni.

– Jól van, Konrád, jó kisfiú vagy, Konrád – kapta meg a dicséretet, és egy szem mentolos cukrot is kapott a szájába, amit különösen szeretett szopogatni.

Hat órára elfogyott egy zacskó mentolos cukor, és a nappali fala körbe-körbe csupa virág volt, csak ott nem, ahol kép lógott rajta.

Egon urat, miután bezárta a patikát, és a csigalépcsőn fölment a lakásba, a virágdíszes szoba láttán kis híján megütötte a guta, de Kitti figyelmeztette:

– Patikus bácsi, kérem, a rendkívüli körülmények...

– ...rendkívüli intézkedéseket követelnek meg – sóhajtott Egon úr. Majd Konrád háromszor azt mondta:

– Vadmarha.

Kitti Egon úr füléhez pipiskedett.

– Tessék megdicsérni, különben hiába kínlódom velem!

Egon úrnak életében sem volt nehezebb dolga, mint most. De lehajolt Konrádhoz, és így szólt:

– Nagyon szépen tudsz vadmarhát mondani, kisfiam. Büszke vagyok rád!

Kitti úgy döntött, hogy a biztonság kedvéért nem megy Bertuskához. Bertuska ugyanebből a célból úgy döntött, hogy se Kittivel, se Egon úrral nem találkozik. De azért pompásan

tájékoztatták egymást mindenről a fürdőszobai szellőzőaknán keresztül. Ruzicskák fürdőszobája ugyanis pontosan a Bertuska fürdőszobája alatt volt, mind a két fürdőszobából a kád fölött négyszögletes, rácsos szellőzőlyuk nyílt az aknára. Aki beleszólt a lyukba, annak a szava jól hallatszott lejjebb is, följjebb is. Kitti és Bertuska megállapodott két időpontban, mindennap déli fél kettőkor és este hétkor beszélgettek. Rendkívüli, sürgős hírek közlésére is megtalálták a módot: úgy állapodtak meg, hogy ha Bertuskának van közlendője, akkor a konyhájában három szöveget ver a falba, ha meg Kittinek van közlendője, szájharmonikázik. A szögelés is áthallatszott az összes falon, a szájharmonikázás is. Bertuska tehát este hétkor bement a fürdőszobába, a szellőzőnyíláshoz kuporgott és beleszólt:

– Itt vagy, Kitti?

– Itt vagyok – hallatszott az aknából. Az aknában borzasztóan elváltoztak a hangok. A kislányé, mintha egy vénséges vén manóé lett volna.

– Hogy van az én Konrád fiacskám? – kérdezte Bertuska.

– Nagyon jól. Irtó gyorsan tanul!

– Járt nálam a szállítószoigálat. Egy kerti törpe pasas. Kidobtam!

Bertuska választ várt, de nem jött válasz. Belefűelt a szellőzőrácsba, és ekkor Ruzicska úr hangját hallotta. Ruzicska úr dohogott:

– Mi a nyavalyának ülsz olyan sokáig a fürdőszobában?

Bertuska lekászálódott, búsan sóhajtott, mert jó lett volna többet beszélgetni Kittivel. Aztán átment a konyhába, hogy egy tojásból rántottat süssön. Épp azon töprengett, hogy talán följavíthatná a rántottat, ha beleaprítana egy göngyölt heringet, amikor megszólalt a csengő. Két hosszút csöngettek. Bertuska takarékra állította a lángot, és az ajtóhoz lopakodott. Az ajtón kukucska volt, a kukucsán sárgaréz címke. Bertuska nesztelenül, óvatosan félrehúzta a kukucskaról a címkét. Ki akart lesni a folyosóra, de ehelyett rémesen megijedt, mert a kukucskából egy égszínkék szem meredt rá. Ijedtében hátrapattant. Az égszínkék düllező szem tulajdonosa viszont, aki odakint állt, nyilván sokkal kevésbé volt ijedős, mint Bertuska, mert nem pattant hátra. Égszínkék szeme változatlanul ott dülledezett a kukucskában. S egy basszus hang beszólt:

– Nyisson ajtót, asszonyom. – S egy kevésbé mély hang is beszólt:

– Tudjuk, hogy itthon van, asszonyom. – Aztán egy cinegehang hallatszott:

– Ez az asszony nem enged be minket önként.

Az a magasságos, ezek hárman vannak, gondolta Kisbarka Bertuska, és a biztosítóláncre lesett, hogy jól be van-e akasztva, a kallantyúra, hogy be van-e kallantyúzva, a zárba, hogy vajon be van-e zárva.

Megint csöngettek. Hármat. És a cinege, az akármilyen és a brummogó hang kórusban szólt be:

– Nyisson ajtót, tisztelt Kisbarka Berta!

– Mit óhajtanak? – kérdezte Bertuska, és fenemód igyekezett, hogy kemény legyen a hangja, meg ne remegjen.

– Beszédünk van önnel – szólt a cinege.

– Az ön által gondatlanul kezelt tévyszállítmány ügyében – szólt az akármilyen hang.

– Ha nem nyit azonnal ajtót, erőszakkal fogunk behatolni – brummogta a harmadik.

Bertuska lakásának az ajtaja évszázados tölgyfából készült, a kallantyú rajta vastag sárgarézből, a biztonsági lánc a legkitűnőbb nemesacélból. Bertuska kikiáltott:

– Lássuk, próbálják meg!

Az ajtó előtt összesűgött a cinege, az akármilyen meg a brummogó hang, aztán távolodó, súlyos léptek döngtek, hamarosan már a lépcső felől hallotta őket Bertuska. Megkönnyebbülve

fölsóhajtott. Azt hitte tudniillik, hogy a lépések lefelé távolodnak a lépcsőn. – De most megiszom egy tripla gyomorkeserűt – dünnyögte. A gyógypálinka a konyhában állt a polcon.

Amikor Bertuska a konyhába lépett, mindjárt látta, hogy odaégett a rántotta. Rettentő bűz volt a konyhában. Bertuska eloltotta a gázt, a tojást pedig serpenyőstül a szemetesvödörbe dobta, mert a serpenyő is szénre égett, és Bertuskának nem volt kedve a szénre égett serpenyőt tisztára sikálni. Kinyitotta viszont a konyhaablakot, hogy a szénre égett tojás szaga elszálljon. Aztán a gyógypálinkás üvegért nyúlt. Lecsavarta a kupakot, és az üvegből ivott. Ilyenkor mindig be szokta hunyni a szemét. Most is meghúzta az üveget, aztán letette az asztalra, és aztán nyitotta ki megint a szemét. A konyhaablak keretében három pár égszínkék nadrágszár és három pár égszínkék bakancs kalimpált az alkonyati égbolton. A bakancsok előbb csak fenn kalimpáltak az ablak keresztlécénél, de aztán már az ablak közepéig leértek, a nadrágszárak is egyre nyúltak, nyúltak, aztán három világoskék egyenruhás ember állt az ablakpárkányon. A fejükön égszínkék rohamsisak, a kezükön ezüstsínű kesztyű. A derekukon ezüstövön ezüst tölténytáskák, ezüst pisztolytáskában ezüstpisztoly.

Bertuska jobban megijedt, mint amikor első nap fölbontotta a Konrád-konzervet. Leroskadtt az egyik konyhaszékre. A konyha mindenestül, az ablakpárkányon álló három emberrel együtt körbe forgott.

A három ember kórusban közölte:

– Megkímélhetett volna bennünket attól, hogy a tető felől hatoljunk be!

A konyha most lassabban forgott, aztán megállt.

– Kihez van szerencsém egyáltalán? – kérdezte Bertuska. A három ember beugrott a konyhába.

– Az üzemi brigád!

Legelőször a konyhában néztek körül, aztán bementek a nappaliba, onnan a műhelyszobába, majd a hálóba. A vécét, sőt a fürdőszobát is átkutatták. Még az előszobaszekrényt is föltúrták.

Bertuska nem mozdult a konyhából. Csak ült a széken, és szidta őket:

– A fene a bükkfafejeket, mondtam már, hogy négy napja megszökött a gyerek! – És: – Mars innen, ez magánlaksértés! – És: – Milyen jogon garázdálkodnak maguk itt?

A három alak füttyült a szitkozódásra. Olyan alaposan átkutatták a lakást, mintha egy mákszemnyi briliánst kerestek volna. Bertuskához hébe-hóba kihallatszott a beszédük.

– Züllött kégli, mondhatom – dörmögte a brummogó hang.

– Akár egy cirkuszkocsi – mondta az akármilyen. A cinege meg hozzátette:

– Innen én is megszöknék!

Hanem egyszerre fölmordult a brummogó:

– Hohó, mit látok, mit látok?

És már jött is mind a három a konyhába. Konrád egy föllapozott iskolai füzetét dugták oda Bertuska orra elé. A füzetben az előző napi lecke, a leckén az előző napi dátum. A cinegehangú ember gúnyosan kérdezte:

– Szóval, négy napja eltűnt a gyerek?

– Ezennel le van leplezve! – kiáltotta az akármilyen hangú, és megragadta Bertuska vállát. Ő viszont végképp nem állhatta az ilyesmit, ezért beleharapott az akármilyen hangúnak a karjába. Az fölordított, és elengedte Bertuskát.

– Gyerünk – mondta a brummogós –, megvan a szükséges bizonyíték. Az öreglány elsikkasztotta a gyereket, miután megkapta a cég levelét.

Az akármilyen hangú összehajtotta a füzetet, és bedugta a zubbonya zsebébe. Aztán a három ember kicsörtetett a konyhából, az előszobán át a lakásból.

Bertuska hallotta, amikor a bejárati ajtón kiakasztották a biztonsági láncot, elhúzták a kallantyút,

és a zárban megforgatták a kulcsot. Az ajtó becsapódott. Távolodtak a súlyos léptek.

Bertuska kalapácsot fogott, három hatalmas szöveget vert a falba, majd a fürdőszobába rohant, és belekiáltott a szellőzőaknába:

– Kitti! Kitti, hallasz?!

De Kitti nem jelentkezett. Kitti már aludt. Csak Ruzicska úr szólt oda Ruzicskánénak, mert ő még a nappaliban ült, és újságot olvasott:

– Hallatlan! Hogy ez a vén nő nem képes nappal kalapálni: hogy ilyenkor veri a falba a nyomorult szöveget!

Másnap dél felé Ruzicska Kitti ismét fölkerelkedett, merthogy egyszeregyet kell tanulni Bauer Adrival. Ruzicskánét ez meghatotta:

– Jó a szíved! – Kitti bólogatott. Nem furdulta a lelkiismeret. Nagyjából mindegy is volt, hogy Bauer Adrinak segít-e vagy Kisbarka Konrádnak.

Aznap délután szuper-extra műsort talált ki Kitti. Fölkeringélt a csigalépcsőn Konrádhoz. Konrád azt kérdezte:

– Hogy van anyuka? – Mire ő azt válaszolta:

– Ma nem hallok. Légy szíves, írd föl, amit kérdeztél. – Azzal egy gyűrött, zsírpecsétetes papírszeletet tett Konrád elé meg egy tompa hegyű, elrágott végű ceruzát. Konrád borzadt a gyűrött papírtól meg a rágott ceruzától, de mivel mindenképpen meg akarta tudni, mit csinál Bertuska, leküzdötte az undorát, és fölírta a csúf cédulára:

Hogy van anyuka?

És odatolta Kitti elé. Az csak ránézett az írásra, aztán megrázta a fejét.

– Ilyen egyforma, rendes betűket én nem tudok elolvasni! Rémes, hogy milyen rendesek! Egy kicsit csámpásabbaképp, légy szíves! Az egyik jobbra düljön, a másik balra, és a sor se legyen ilyen egyenes!

Mivel Konrád mindenképpen meg akarta tudni, mit csinál Bertuska, igyekezett csúnyán és girbegurbán írni. Kilenc gyűrött, pecsétetes cédulát használt el, mire Kittinek megfelelt a betűk csúfsága.

– Köszönöm, jól van Bertuska néni – mondta, miután elolvasta a kilencedik cédulát. És már hallott is megint. Ráparancsolt Konrádra, hogy énekeljen. Konrád rákezdett egy dalra:

– „Szállongó szél, búsongó tél...” – Erre Kitti előrántott a zsebéből egy rozsdás kolompot, és rázni kezdte. Konrádnak belesajdult a füle, abbahagyta az éneklést. Kitti is a kolompolást. Konrád mást próbált: – „Kis kacska fürdik, kis kacska...” – Kitti megint kolompolt. Amikor Konrád a „Kakukk, kakukk, szól a berek”-kel próbálkozott, akkor is úgy kolompolt Kitti, mint régen a bakter, ha tűz ütött ki.

– Kitti – jajdult föl Konrád –, ha így csörömpölsz, nem tudok énekelni.

– A Hajahót énekeld – parancsolt rá Kitti. Konrádnak nem kellett a Hajahó.

– Az illetlen nóta – mondta.

– Akkor is azt énekeld! – erősködött Kitti. Konrád rákezdett:

– „Boroshordón száll az égen Hajahó”... – Kitti nem kolompolt, ő is dúdolta a nótát. Konrád annyira örült, hogy megúsza a kolompolást, és hogy Kitti olyan csuda szelíden dúdolt vele, hogy folytatta: „azt hiszik a franciák, hogy léghajó...”

Konrád nagyon-nagyon szeretett énekelni. A Hajahó után a „Katicabogárka szállj el, szállj el”-t énekelte volna el még, de abba Kitti megint bekolompolt. És abba is irgalmatlanul, hogy: „A tejet

a tűzhelyen hagytam, / Ízibe, kislányom, pattanj”... Csak a „Tófenéken, tófenéken ázik az anyósom”-ra nem kolompolt, hanem együtt énekelt Konráddal, angyalka- és üvegcsengettyűhangon. És azt, hogy „Úl a budin egy kislány, légy mászkál a hátulján”, oly csudaszépen énekelte vele Kitti, hogy Konrád rájött, milyen szép is igazában ez a nóta, és elénekelte egyvégtében vagy tízszer.

Aztán újságszagatóst játszottak, aztán abroszmaszatolást és hullásat a fásládában. És az átprogramozó óra végén Konrádnak le kellett vagdosnia a fekete selyemabroszról az összes bojtot. Evvel eleinte nagyon kínlódott Konrád, minden bojtnál felnyögött és sóhajtozott. Mire egy oldallal végzett, már csak halkán nyögdécselt. A második oldalnál már nem nyögött, a harmadikkal szaporán haladt, az abrosz negyedik oldalával végezni gyerekjáték volt. És amikor az utolsó bojt a padlóra hullott, Konrád fölvihogott. Jutalmul balról három, jobbról három csókot kapott Kittitől. A bojtokat pedig kiszórhatta az ablakon.

– Fekete hó, fekete hó! – kiabált Konrád. Este hétkor Kitti a szellőzőaknán át azt jelenthette Bertuskának, hogy Konrád óriási módon fejlődik.

– Szédületes a változás – magasztalta Konrádot.

– Reméljük, sikerül – dünnyögte Bertuska. Amióta az égszínkék pasasok a lakásán jártak, kissé elcsüggedt. És Kitti se volt olyan derűs és bizakodó, mint amilyennek mutatkozott. Kitti szemfüles volt, és amikor aznap este hazament a patikából, egy égszínkék embert látott a kapuban. Az illető újságot olvasott. De ugyan ki áll borús időben egy kapuba újságot olvasni? Kitti roppant gyanúsna találta az illetőt. Aztán otthon azt mesélte vacsora közben Ruzicskáné, hogy:

– Képzeljétek, egy gondozónő járt itt ma. A Konrád gyerekről érdeklődött. – Kitti ijedtében leejtette a villáról a krumplikroketet, Ruzicska úr pedig ráreccsent:

– Rendesen egyél, te gyerek!

– Konrád apjának a címét kérdezte – mesélte tovább Ruzicskáné.

– Az a melegebb éghajlaton lakik! – szolt közbe Kitti. Ruzicskáné viszont azt mesélte, hogy ő Egon úr címét adta meg.

– Vér szerinti apa, nem vér szerinti apa, mindegy – jelentette ki –, nekem mindig a patikus Egont emlegette a gyerek, mint az apját! – Erre aztán a villáját is elejtette Kitti, Ruzicska úr pedig újra ráreccsent:

– Rendesen egyél, te!

Kitti fölvette a padlóról a villát.

– Milyen ruhában volt a gondozónő? – kérdezte.

S egyáltalán nem csodálkozott az édesanyja válaszában:

– Hát, valamilyen égszínkében, és ezüstgombok voltak rajta.

Kitti most szeretett volna szájharmonikázni, és mindent elmesélni Bertuskának. De aztán azt gondolta: épp elég a baja Bertuska néninek. És változtatni úgyse tud a helyzeten. Legföljebb én tudom megváltoztatni Konrádot.

Elhatározta, hogy másnap nem is megy suliba, hanem reggel egyenest Konrádhoz rohan, menteni, ami még menthető. Különben nem szokott lógni. Nem volt az a fajta gyerek. Csak most úgy gondolta, hogy rendkívüli körülmények rendkívüli intézkedéseket követelnek.

Pontosan nyolckor Egon úr fellökte a patikaajtó redőnyét. A patika előtt ott állt Kitti.

– Kitti, gyerelem – róttá meg Egon úr halkán. – Hogy jöhetsz ilyen nyíltan és feltűnően?

– Semmi értelme a bújócskának – mondta Kitti. – Tessék csak a telefonfülkét figyelni: ki áll a fülkében?

– Egy halványkék egyenruhás férfi – állapította meg Egon úr.

– És a villamosmegállónál?
– Egy halványkék kosztümös nő.
– És a virágüzlet előtt?
– Egy halványkék öltönyös ember.
– Milyen sok kék, amikor ilyen borús az idő -mondta Kitti. – Nem furcsa?
Egon úr aggódalmasan bólogatott. A kislány betuszkolta a patikába.
– Lehet, hogy mindennek vége? – nyögdecsejt Egon úr.
– Semminek sincs vége – közölte Kitti. – Fölmegyek Konrádhoz, és elindítom a gyorsított átképzést. Valamicske zajjal fog járni!
– És mit csináljak én? – kérdezte Egon úr. – Ne hívjam ide Bertácskát? Ő, azt hiszem, bátrabb nálam!

Kitti díjazta az ötletet. Egon úr előkapott egy szelet papírt, s ráírta:

Bertácska, harmadfokú életveszély, azonnal gyere!

Egon úr kettőbe hajtotta a cédulát. A patika előtt a házmesterné épp a járdát söpörte. Egon úr kiszólt az ajtón:

– Rollerné, kérem! Volna olyan kedves, Rollerné, ezt a levelet eljuttatni Kisbarkáné önnagyságának?

Rollerné volt olyan kedves. Átvette a cédulát.

– És ha fölbukkan valami égszínkék pasas – mondta Egon úr –, az istenért, oda ne adja neki ezt a levelet!

– Bízsa csak ide – mondta Rollerné, azzal elporoszkált. Egon úr és Kitti szemmel követte. Rollerné a villamosmegállónál elhúzott az égszínkék nő mellett.

Egon úr följajdult:

– Kitépi a kezéből az üzenetet!

Az égszínkék nő valóban elkapta Rollerné karját. Rollerné a fejére húzott egyet a cirokseprűvel, és teli torokból elordította magát:

– Segítség! Huligán! Merénylet! – Mire az égszínkék nő eliszkolt.

– Roller néninél maradt a cédula – állapította meg elégedetten Kitti, azzal a hátsó, hátsóbb és leghátsó szobán átfutott a csigalépcsőhöz.

Konrád épp zuhanyozott a fürdőszobában.

Megörült, hogy Kitti milyen korán jött. Már nem szórakoztatta annyira a lexikon.

– Konrád – mondta Kitti –, a manusok rájöttek, hogy itt vagy. Most már csak rajtad múlik minden!

– Akkor dolgoz! – felelte Konrád. Mert hát borzasztóan szeretett tanulni.

Kisbarka Bertuska fél kilenckor ért a patikába. Most különösképpen ki volt dekorálva arcilag, és lila nadrágban volt meg sárga blúzban. Miközben Egon úr a pult mögött tett-vett, bogyókat árult, ő megjátszotta, hogy port törölget. Tollseprűvel meszelte az ablakot, közben az égszínkék pofákat leste. A telefonfülkében állóra ráismert. A cinegehangú égszínkék volt. A virágüzlet előtt ácsorgó pedig az akármilyen hangú. És aki most épp az utcasarkon állt, és újságot olvasott, az a brummogó hangú égszínkék volt. Összesen hét égszínkék egyént számolt össze Bertuska a gyógyszerészár közvetlen közelében.

Kilenc óra tájt a villamosmegállótól átvágott az utcán egy égszínkék hölgy, és benyitott a patikába.

– Mit parancsol, asszonyom? – kérdezte Egon úr reszketeg hangon. A hölgy átnyújtott egy receptet, amelyen egy ritka gyógyszer neve állt: Egon úr raktárában nem volt belőle.

– Ezt előbb meg kell rendelnem – mondta Egon úr.

– Akkor rendelje meg, legyen szíves – trillázta az égszínkék hölgy, de közben csodálkozva bámult a mennyezetre. Mind a három lámpa vadul lengett.

Egon úr fölhívta a Gyógyvészközpontot. Az két órán belül ígerte az orvosság szállítását.

– Szíveskedjék két óra múlva visszafáradni – mondta Egon úr –, addigra megérkezik a gyógyszer.

Az égszínkék hölgy azonban nem óhajtott elmenni. Inkább itt megvárja a gyógyszert, közölte. Azzal leült a padra, nézte a lengő lámpákat, és hökkenten figyelte a polcokon álló üvegeket, amelyek most szintén ide-oda billegtek és csörömpöltek.

Negyed tíz felé beállított egy égszínkék férfi, az is ritka receptet hozott, és szintén azt mondta, hogy inkább vár. Azzal leült a padra az égszínkék nő mellé, és ámultán figyelte a mennyezetet, amelyen nedves folt jelent meg, nőttön-nőtt, sötétült. (Egon úr hálósobája volt fölöttük. Konrád épp a szőnyeglocsolást gyakorolta.)

Tízkor betoppant Rollerné. Meglehetősen izgatott volt.

– Képzeld, Egon úr – mondta –, a kapualjban két égszínkék pacák áll, és benn az udvaron, a kukák mellett még két égszínkék pacák, és hiába abrikoltam őket, nem álltak odább!

– Be vagyunk kerítve – suttogta Bertuska. A lámpák különben most úgy lengtek és reszkettek, és a polcokon úgy csörömpöltek az üvegek, hogy Rollerné megkérdezte:

– Csak nincs tán megint földrengés?

– Nincs, nincs – vágta rá Egon úr. – Iparosok dolgoznak a lakásomban. – Roller nénit ez megnyugtatta.

Fél tizenegykor egy égszínkék felöltös úr lépett be a patikába, akinek ezüst szemüveg volt az orrán, kezében ezüst irattáskát tartott. A nyomában egy égszínkék egyenruhás alak, leghátul egy szürke ruhás házaspár. Az asszony apró egérorrú, a férfi feje fénylett, mint a holdvilág.

A házaspár leült a padra. Az ezüst szemüveges úr azt mondta:

– Hamarosan karjukba zárhatják gyermeküket.

– Ideje – mondta a kopasz úr.

– Hiszen hetek óta biztatnak – mondta az egérorrú asszony.

A sok világoskéken és a házaspáron kívül még két igazi vevő is volt a patikában. Az egyenruhás kitérte az ajtót, és így kiáltott.

– Heveny járványveszély lépett föl, hagyják el a gyógyszertárat! – A két igazi vevő ijedten bámult.

– Induljanak már – szólt rájuk az ezüst szemüveges úr, és az ajtóra mutatott. Egon úr odakiáltott a pultról:

– Hazugság! Nyoma sincs járványnak sehol!

– Maradjanak! – szólt Bertuska is az igazi vevők felé. De az egyenruhás ember karon ragadta őket, és kituszkolta az ajtón. Aztán ráfordította az ajtóra a kulcsot, és megfordította az üvegen függő táblát. *Zárva*, tudatta most a táblának az utca felől látható oldala.

– Megkapom akkor végre az én jól nevelt kisfiamat? – kérdezte az egérorrú asszony.

– Tüstént, asszonyom! – rikoltotta az ezüst szemüveges úr, majd Egon úrhoz fordult: – És most ide a gyerekek! A gyerek az én tulajdonom. Magának semmi köze hozzá. – És Bertuskának is oda vágta: – Magának pedig éppenséggel nincs hozzá joga, maga félnótás nőszemély!

Az ezüst szemüveges úr és az egyenruhás elindult a hátsó ajtó, a hátsó szoba felé.

– Álld el az útjukat! – visította Bertuska. – Rúgd sípcsonton a pasast!

Az ezüst szemüveges úr hűvösen mosolygott.

– Be sem kell mennem a gyerekért. Az én konzervgyerekeim vezényszóra engedelmeskednek. – Azzal tölcseért formált a szája elé a két kezéből, és harsányan elordította magát: – Konrád!

Aztán még háromszor ordított Konrádot, aztán háromszor azt bömbölte:

– Konrád, ide gyere, de tüstént! – De Konrád nem jött. A lámpák viszont változatlanul lengtek, a polcokon csörömpöltek az üvegek, és az ázott folt terjeszkedett, óriásira nőtt.

– Hogyhogy nem jön a gyerek? – kérdezte a kopasz ember. – Mi szófogadó minőséget rendeltünk!

– Tudja, kérem – szólt oda Bertuska –, ez egyszerűen meg se hallja, ha hívják. Ez, ugye, ilyen gyerek: cafrangosra prédikálhatják a szájukat a szülei, akkor se hallja meg a jó szót!

A hegyes orrú asszony sápítózva föl pattant a padról:

– De mi olyan kisfiút rendeltünk, aki engedelmes!

– Az is, kérem, az is – csillapította az ezüst szemüveges. – Valószínűleg nem ereszti le valaki. Talán az a kislány tartja fogva.

S az ezüst szemüveges ember az egyenruhás emberre bökve kiadta a parancsot:

– Maga itt marad, őrizze a boltajtót, mi pedig megostromoljuk a lakást! – Egon úr bátran elállta ugyan az utat, Bertuska ugyanolyan bátran belemarkolt ugyan az égszínkéék nő hajába, hogy visszatartsa, ám az ezüst szemüveges és az égszínkéék és a szürke ruhás házaspár mégis benyomult a hátsó szobába, átrohant az elsón, a másodikon, a harmadikon, és már a csigalépcsőhöz ért. Ekkor fentről lekiáltott Konrád:

– Megyek már, vadmarhák! – És megjelent, hasmánt hátrafelé csúszva a csigalépcső korlátján. Mivel a hegyes egérorrú hölgy épp a korlát végénél állt, Konrád sajnos páros lábbal hasba találta rúgni.

– Hoppá, öreglány – mondta –, elnézést, de szándékosan történt! – Majd körülnézett, és azt kérdezte: – Melyik barom üvöltött itt úgy utánam, mint akit fölnyársaltak?

Az egérorrú nő a hasát tapogatva visított:

– Csak azt ne mondja, vezérigazgató úr, hogy ez az a kisfiú, akit megrendeltem!

A vezérigazgató úr az ezüst szemüvegét igazgatta, és meredten nézte Konrádot. Az meg ránevetett.

– Bácsi! Tudok egy irtó szép nótát, bácsi! – És énekelni kezdett: – „Tente-tente, kis kakukkfőoka, az apád egy rogyant idióta, bányarém az édes jó anyád...”

– Örület! – ordított föl a kopasz úr. – Ezt mondják maguk jól nevelt gyerekek? Hiszen maguk csalók, szélhámosok!

– Ne izgulj, fater – mondta Konrád –, mert még lerágod a bajszod, és akkor egy szál szőr se marad rajtad.

A csigalépcső tetején most megjelent Kitti is, áthajolt a korláton, és leszólt:

– Nem vagy éhes, Konrád?

– Ojjé, de mennyire! – szólt vissza Konrád.

– Mit ennél?

– Málnapudingot spenóttal! – bömbölte Konrád.

– Oké! – És a vezérigazgató, az égszínkéékek és a szürke ruhás házaspár sürgősen fedezéket keresett, mert Kitti már kanalazta is lefelé a málnapudingot meg a spenótot.

– Mindig így szoktuk – magyarázta közben. – Én állok idefönt, ő áll odalent. Én megeresztek egy bomba spenótot, ő meg kitátja a száját!

– Csak az a baj, hogy néha mellé lő! – nevetett Konrád.

A vezérigazgató levette a szemüvegét, mert már nem látott. A bal szemén csupa málnapuding lett

a szemüveg, a jobb szemén csupa spenót. A vezérigazgató vaksin hunyorgott Konrád felé.

– Ez a gyerek nem lehet az én cégem terméke – mondta. – Képtelenség!

Az égszínkékek az egyenruhájukat tisztogatták. Szép pettyes lett mind.

A szürke ruhás házaspár egy rakás üres hullámkarton doboz mögött lapult.

– Rettenetes ez a kölyök – mondta a kopasz úr.

– Mégis inkább kutyát veszünk – sóhajtotta az egérorrú asszonyság. Azzal előbújt, azt se mondták, hogy fapapucs, se a vezérigazgatónak, se az égszínkékek fogdmegeknek. Csak sarkon fordultak. Előre, a patikahelyiség felé.

Onnan aztán az őr ordított be:

– Mi történt, főnök? Miért nem viszik az ügyfelek az árut? Miért hadonásznak itt, hogy mi csalók vagyunk? Főnök! Mi baj van, főnök? – Igencsak kétségbeesetten hangzott az ordítás.

A vezérigazgató addigra tisztára törölte a szemüvegét, az égszínkékek levakarták magukról a spenót- és pudingpöttyöket. A vezérigazgató föltette a szemüvegét, és így szólt:

– Távozzunk!

– És velem mi lesz? – kérdezte Konrád. A vezérigazgató csak odasziszegte:

– Semmi közöm hozzád, te ördögfióka!

– Ez már beszéd! – kacagott fel Bertuska, és kitárta a hátsó ajtót. – Köszönjük a népünnepélyt, hölgyeim és uraim! – A vezérigazgató és az égszínkékek libasorban kivonultak.

Egon úr még utánuk kiáltott:

– A spionjaikat is szíveskedjenek magukkal vinni az udvarról! Különben Rollerné méregbe gurul!

Aztán Kitti bezárta a hátsó ajtót. Konrád lezöttyent egy láda babatápszerre. Hullasápadtnak látszott.

– Jaj, de fárasztó volt – mondta. Bertuska megsimogatta az arcát jobb felől.

– Szegénykém.

Egon úr megsimogatta az arcát bal felől.

– Szegénykém.

– Szédületes voltál! – lelkesedett Kitti, lerobogott a csigalépcsőn, odaszaladt Konrádhoz, és szájon cuppantotta.

– És most már mindig ilyen legyek? – kérdezte Konrád.

Egon úr égnek emelte két kezét.

– Csak azt ne!

– Akkor megint olyan legyek, mint voltam? – kérdezte Konrád.

Bertuska égnek emelte két kezét.

– Csak azt ne!

Kitti átölelte Konrád vállát, és azt mondta:

– Csak tessék ránk bízni! Ugye, Konrád?

Tíz éven felülieknek

HU ISSN 0236-9788

ISBN 963 11 3934 4

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest

Felelős kiadó: Sziládi János igazgató

Alföldi Nyomda (5803.66-15-2), Debrecen, 1985

Felelős vezető: Benkő István igazgató

Felelős szerkesztő: Feleki Ingrid

A szöveghűséget ellenőrizte: Árkos Antal

Műszaki vezető: Szakálos Mihály

Képszerkesztő: Csejdy Virág

Műszaki szerkesztő: Deák Ferencné

26 000 példány

Terjedelem: 9,1 (A/5) ív, IF 5337